

דניאו מהרט Daqnew Meheret

00:00:01:11 00:00:00:01
שמי דניאו מהרט.

00:00:03:03 00:00:01:16
דניאו מהרט.
- כן.

00:00:05:09 00:00:03:06
מה השם של אביך?
- מהרט וודאג'.

00:00:08:19 00:00:06:08
מה השם של אמך?
- אבג'ש מהרט.

00:00:13:20 00:00:09:18
אתה יכול למנות לנו את הדורות שלך?
- אני יכול לנסות מה שאני יודע.

00:00:17:10 00:00:14:04
אני יכול למנות את הדורות
מצד אמי ומצד אבי.

00:00:22:16 00:00:18:05
וּדָאג' ריזוב,
ריזוב הוא אביו של וּדָאג',

00:00:27:17 00:00:24:20
וּדָאג' הוא אביו של מהרט
ומהרט הוא אבי.

00:00:31:14 00:00:29:10
מהו שנת הלידה שלך?

00:00:35:13 00:00:32:14
לפי הספירה שלנו נולדתי בתקופה
שהאיטלקים שלטו באתיופיה.

00:00:38:09 00:00:36:15
נולדתי בזמן שהאיטלקים
הגיעו לאתיופיה.

00:00:43:24 00:00:39:10
לאחר שהם שלטו בעיר גונדר,
הם הגיעו לכפר שלנו אז נולדתי.

00:00:51:01 00:00:45:13
איך נקרא המקום שבו גרתם?

- המקום נקרא "יאדיבה-מרים".

00:00:53:11 00:00:51:19

באיזה אזור זה היה ממוקם?
אילו דברים היו באזור?

00:00:59:19 00:00:53:13

האזור של אנדיבה מריים היה גדול,
צמחו בו עצי תאנה ועצי קורדיה.

00:01:05:17 00:01:00:06

היו נהרות שזרמו משני צידי הכפר,
נהר אחד נקרא "שאבו" והשני "בואה",

00:01:08:22 00:01:06:03

והיה עוד נהר שזרם מכיוון אחר
שקראו לו "בסקולה".

00:01:12:08 00:01:09:06

זה היה האזור שהעדר והצאן
היו שוהים בו במהלך היום.

00:01:15:16 00:01:12:13

באזור שבו גרנו היו הרים,
צוקים והרבה עשב.

00:01:20:10 00:01:16:10

מכיוון שהיו הרבה צמחים ועשב,
לא היה חסר מזון לצאן ולפרות.

00:01:30:04 00:01:21:15

העדר של הצאן היה שותה מים
בנהר כמה שרק רצה.

00:01:32:12 00:01:30:18

נוסף על כך, העבודה בשדות הייתה
בסמוך לנהרות שבהם היה העדר.

00:01:34:18 00:01:32:24

זה היה באותו אזור?
כן, לא רחוק.

00:01:37:24 00:01:34:25

האם חיו באותו אזור הרבה יהודים?

00:01:45:18 00:01:39:01

אצלנו היו מעט יהודים, אבל באזור
שנקרא "אבטוגמאו" היו הרבה,

00:01:48:14 00:01:46:09

אבל באזור שלנו היו מעט יהודים.

00:01:53:13 00:01:50:19
מה המשמעות של השם שלך?
- מה?

00:01:57:11 00:01:53:17
מה המשמעות של השם שלך?
- כלומר לימודים?

00:01:59:07 00:01:57:13
השם שלך?
- לימודים?

00:02:01:16 00:01:59:10
השם שלך?
- קוראים לי דניאו.

00:02:05:13 00:02:01:19
מה המשמעות של השם דניאו?
- המשמעות של השם דניאו,

00:02:09:16 00:02:06:01
את יכולה לפרש את השם בעצמך,
המשמעות של השם היא:

00:02:13:12 00:02:10:21
האל העניק לנו שופט.

00:02:21:23 00:02:17:08
כמה אחים ואחיות היו לך?
- יש לי הרבה אחים.

00:02:26:15 00:02:22:01
היו לי חמישה אחים
ושתי אחיות.

00:02:32:11 00:02:27:09
כל אחיי נפטרו חוץ ממני,
גם אחותי הגדולה נפטרה .

00:02:36:15 00:02:32:13
מכל שבעת האחים נשארנו בחיים
רק אני ואחותי הקטנה.

00:02:42:05 00:02:37:07
במה הוריך היו עובדים?
- הם עבדו בחקלאות ובחרישת שדות.

00:02:48:12 00:02:42:09

הם היו מארחים אנשים בסבר פנים יפות,
הבית שלנו גם היה מאוד גדול.

00:02:51:23 00:02:48:22

באותם הימים היו הרבה אנשים
וגם הרבה עבודה בחרישת שדות,

00:02:56:09 00:02:51:25

לכן הרבה אנשים הלכו לעבוד בשדות,
ולא הלכו ללמוד כמו פה בארץ.

00:03:01:12 00:02:56:19

שלחו אותנו לשמור על פרות ועיזים
יחד עם כלבים שיגנו מפני טורפים.

00:03:06:13 00:03:01:21

עודדו אותנו ללכת לשמור על הצאן,
לא היה מקובל לשלוח ילדים ללימודים.

00:03:14:22 00:03:06:19

באיזה גיל הלכת לשמור בפעם הראשונה?
- התחלתי לשמור על עיזים בגיל 9.

00:03:21:08 00:03:16:23

שמרת רק על עיזים?
- כן, שמרתי על העיזים במשך זמן רב,

00:03:23:17 00:03:21:23

לאחר מכן עברתי לשמור על הפרות.

00:03:31:18 00:03:23:24

כשגדלת, התחלת לשמור על הפרות?
- כן, כשמלאו לי 12 שנה.

00:03:33:16 00:03:32:00

מיד לאחר מכן התחלתי לעבוד
בחרישת שדות.

00:03:48:05 00:03:38:04

איך היו תנאי מזג האוויר
באזור שבו נולדת?

00:03:52:07 00:03:48:07

מזג האוויר באזור היה קייצי לרוב.
- הייתה הרבה שמש!

00:03:56:02 00:03:53:09

בחודשים נובמבר ודצמבר מזג האוויר
נהיה חורפי ויותר קר.

00:04:01:22 00:03:56:09
אבל אחרי החודשים האלו מזג האוויר
קייצי ושימשי.

00:04:13:14 00:04:05:20
האם עזרת בעבודות הבית
חוץ מלשמור על הצאן?

00:04:15:10 00:04:13:16
האם שימשת כשליח
כחלק מעבודות הבית?

00:04:20:22 00:04:15:18
בנוגע לשליחויות: הוריי, אחיי
וגם השכנים היו שולחים אותי.

00:04:25:02 00:04:22:11
זה היה מקובל בתרבות שלכם?
- כן.

00:04:30:12 00:04:25:04
הם קראו לי וביקשו ממני להביא דברים
עבורם ואני הייתי מביא להם.

00:04:32:20 00:04:30:22
לאיזה מקומות היו שולחים אותך?

00:04:39:12 00:04:32:24
היו שולחים אותי לאזורים הבטגאו
גונדלה, בלהואה, סלגה וטוואה.

00:04:44:12 00:04:39:14
מה היה באזורים האלה?
- לרוב היו דברים שהם קנו.

00:04:47:09 00:04:44:17
היו שולחים אותי לבית של מישהו
להביא את הדברים שלהם.

00:04:51:00 00:04:47:10
הייתי אומר להם שאבי שלח אותי,
מקבל את הדברים ומביא אותם הביתה.

00:04:55:20 00:04:52:19
האם המרחק היה גדול?
- כן זה היה רחוק.

00:04:59:08 00:04:55:22
זה רחוק? כמה זמן היה לוקח עד לשם?
- הכפרים סרגה וטוואה היו קרובים,

00:05:03:20 00:04:59:20
אבל הכפרים טוואה וּבְלִהוּאָה היו
רחוקים, היה קשה לעשות את הדרך לשם.

00:05:08:21 00:05:04:06
כמה זמן היה לוקח להגיע לשם?
- אדם שאינו חזק לא שורד את המרחק.

00:05:16:03 00:05:10:06
בחזור היינו מגיעים לביתנו
בשעה 23:00 בלילה.

00:05:19:05 00:05:16:10
הייתם יוצאים לדרך בבוקר?
- כן, היינו יוצאים בשעה 6:00 בבוקר.

00:05:22:20 00:05:19:22
היינו קמים השכם בבוקר כשהציפורים
התחילו לציץ, הדרך הייתה ארוכה.

00:05:29:13 00:05:23:05
כל הדרך הייתה עליות ומורדות, מכפר
שאוובו עד לסצ'ירייה היה רק עליה.

00:05:32:22 00:05:29:16
הדרך הייתה רק ירידה תלולה
ולאחר מכן רק עלייה חדה,

00:05:36:07 00:05:33:11
ומשם כל הדרך הייתה עלייה חדה
עד שכונת המגורים שלהם.

00:05:42:22 00:05:37:19
הלכתם לבדכם או עם מישהו נוסף?
- כל אחד היה הולך לבדו.

00:05:47:15 00:05:43:02
היית הולך לבד את כל הדרך?
- כן, מה כבר יקרה לי בכפר הולדתי!

00:05:54:04 00:05:47:24
לא היית מפחד מחיות בר?
- כל חיות הבר כבר נכחדו מזמן.

00:05:58:10 00:05:54:19
ואם היית נתקל בשודדים?
- בכפר שלנו לא היו שודדים,

00:06:06:17 00:05:59:05

התושבים לא היו סובלים גנבים,
מי שגונב היה נחשב לאדם שפל,

00:06:11:14 00:06:08:19
לא היו גנבים אצלנו
כמו בכפרים היותר חמים.

00:06:15:08 00:06:12:07
לא היה לך ממה לפחד?
- לא הייתה לי סיבה לחשוש.

00:06:19:18 00:06:15:20
ברגע שהצגת את עצמך ואת הורייך
אף לא היה נוגע בך!

00:06:36:04 00:06:23:15
אילו דברים או מקצועות לימדו
אותך הורייך בילדותך?

00:06:45:11 00:06:36:20
בהתחלה הלכתי ללמוד לימודי דת,
למדתי את זה במשך הרבה זמן.

00:06:52:10 00:06:46:17
לאחר זמן רב כשהתבגרתי
עזבתי את זה.

00:06:58:10 00:06:53:19
החלטתי שאני רוצה להיות צייד ביערות
ולכן עזבתי את לימודי הדת.

00:07:03:22 00:06:58:24
מה הייתם לומדים בבית הספר הדתי?
- מלמדים את התפילות של הקייסים.

00:07:06:16 00:07:04:00
מה הם היו לומדים בבית הספר?
מה היית לומד כשהלכת לשם?

00:07:10:00 00:07:07:19
היו מלמדים שם לימודי קודש וחזנות.

00:07:11:20 00:07:10:15
לימודי חזנות?
- כן.

00:07:17:17 00:07:11:24
האם למדתם לקרוא אותיות?
- למדנו אותיות ולקרוא בספר התורה.

00:07:21:03 00:07:17:25
היינו קוראים בסידור, ובספר ההפטרה.

00:07:23:08 00:07:21:06
חזרת כל יום מבית הספר לביתך?
- כן.

00:07:26:18 00:07:23:14
המורה הגיע עד לפתח ביתנו
כדי ללמד אותנו.

00:07:33:24 00:07:27:08
היה מורה אחד שהיה עיוור, אבי דאג
לו למחייתו והוא לימד אותו.

00:07:39:11 00:07:34:10
אביך היה משלם למורה?
- כן, הוא אכל שתה והתלבש על חשבון אבי.

00:07:45:23 00:07:41:14
הוא לימד רק אותך
או גם את האחים שלך?

00:07:49:10 00:07:46:05
גם האחרים למדו אצלו, אבל אני
למדתי אצלו במשך הכי הרבה זמן.

00:07:53:22 00:07:49:18
כשאחיי הגדולים יצאו לעבוד,
אני הייתי עוד קטין ולא הלכתי לעבוד.

00:07:57:01 00:07:54:00
רק אחרי שעזבתי את הלימודים
יצאתי לעבודה.

00:08:04:22 00:07:58:23
לאחר שעזבתי את הלימודים
התחלתי לעבוד.

00:08:08:21 00:08:05:18
אבל עד אז, במשך 3-4 שנים, רק למדתי.

00:08:17:15 00:08:10:09
מה הייתם מגדלים בשדות?
- תירס, חיטה, טף, שומשום ופשתן.

00:08:20:25 00:08:17:22
התנאים בכפר שלנו אפשרו לגדל את
כל אלו, זה לא גדל בשום מקום אחר.

00:08:25:15 00:08:21:02
בנוגע לצמח שנקרא "ריפא" המבוגרים
בכפר שלכם קוראים לזה תירס.

00:08:28:02 00:08:26:03
גם סוגי התירס האלו היו
גדלים טוב בכפר שלנו.

00:08:32:08 00:08:28:22
דברים אחרים, כמו גרגירי חמוס,
שעורה ואחרים, לא גדלו בכפר שלנו.

00:08:38:16 00:08:33:21
גידלתם את הדגנים האלו לשימוש
אישי שלכם או שמכרתם אותם?

00:08:44:12 00:08:39:11
הקצבנו תבואה לעצמנו ואז למכירה,
למכירה לאנשים ומזון לבעלי החיים.

00:08:51:19 00:08:45:00
מי שחרש הרבה שדות הפיק הרבה תבואה
ומי שלא, שמר את התבואה עבור ביתו.

00:08:57:22 00:08:52:08
מי שלא הייתה לו הרבה תבואה,
לא מכר, הוא רק דאג להאכיל את ביתו.

00:09:03:02 00:08:58:02
היו לכם אדמות ששייכות רק לכם?
- אדמות לא שייכות לאף אחד.

00:09:05:01 00:09:03:04
היינו חורשים את השדות
בלי לשאול אף אחד.

00:09:15:10 00:09:05:21
בתחילת העונה היינו הולכים לשדות,
ומשאירים קרשים כדי לסמן את שטחנו,

00:09:20:17 00:09:15:16
ואז אנשים היו מבינים שהשדה נתפס,
לכן לא היו מתקרבים לאותו שדה.

00:09:24:04 00:09:21:09
עד שאותה העונה לא נגמרת
אף אחד לא נוגע בשדות שלך!

00:09:26:18 00:09:24:14
מה זאת אומרת עד שהעונה לא נגמרת?

00:09:31:04 00:09:26:23
אם מישהו סימן לעצמו את השדה
ולא חרש את השדה עד העונה הבאה,

00:09:33:03 00:09:31:10
אדם אחר רשאי לחרוש את השדה לטובתו.

00:09:36:23 00:09:33:11
השדה עוברת לבעלותו?
- כן, ולא היו רבים על זה.

00:09:39:15 00:09:37:01
מה היה הסימן שהוא הוכחה של הבעלות?
- הסימן למה?

00:09:42:21 00:09:39:18
שדה שנתפס על ידי אדם מסויים - אף אחד
לא יכול לעבוד אותו במהלך אותה שנה.

00:09:46:15 00:09:43:04
שהקרשים שהונחו בשדה היו הסימן?
- כן.

00:09:54:00 00:09:46:21
וגם היינו תולשים דשא ומניחים
אותו על הקרשים.

00:10:01:18 00:09:54:13
ואנשים שראו את הסימן, רק שאלו
מי תפס את השדה והמשיכו בדרכם.

00:10:04:22 00:10:02:14
אם מי שתפס את השדה מסרב
לתת את השדה למישהו אחר,

00:10:06:10 00:10:04:24
הוא הולך ומסמן את השדה
בתום אותה השנה.

00:10:10:23 00:10:07:19
מה זאת אומרת?
- כדי שאחרים לא יחרשו את השדה שלו.

00:10:12:05 00:10:10:25
כדי שלא יחרשו את השדה שתפס?
- כן.

00:10:14:22 00:10:12:06
לכן הוא משאיר סימן בשנה העוקבת?

- כן, הוא משאיר סימן בשדה.

00:10:17:05 00:10:15:07
ואותו אדם רשאי לסרב לעזוב
את השדה שתפס.

00:10:22:23 00:10:19:11
האם לא הייתה אפשרות לבחור
ולקנות את השדה שרוצים?

00:10:26:24 00:10:23:00
לא היינו צריכים לבחור שדות,
חרשנו את השדות שמצאו חן בעינינו.

00:10:30:07 00:10:28:12
השדות לא היו למכירה?
- לא מכרו את השדות.

00:10:33:13 00:10:30:08
לא היו משלמים בעבור הקרקעות?
- לא היה צריך לשלם בעבור השדות.

00:10:35:18 00:10:33:16
הממשלה אישרה לתת לנו את השדות.

00:10:39:05 00:10:35:19
האם שילמתם מיסים לממשלה?
- כן, היו מיסים שצריך לשלם לממשלה.

00:10:40:23 00:10:39:07
כמה פעמים שילמתם מיסים?
- פעם אחת בשנה.

00:10:42:11 00:10:41:00
פעם בשנה?
- כן.

00:10:44:10 00:10:42:15
כמה מיסים היו משלמים
פעם בשנה?

00:10:48:09 00:10:44:12
זה תלוי בתפוקה של היבול, אם הפיקו
יותר משני כלים היו משלמים מס גבוה.

00:10:52:10 00:10:48:10
מי שהפיק פחות ממכל אחד באותה השנה,
היה משלם פחות מיסים לממשלה.

00:10:56:08 00:10:52:19

ומי שלא היה לו ציוד חקלאי
היה משלם עוד פחות מס.

00:11:04:04 00:10:57:19
היו כאלה ששילמו 15 ביר,
וכאלה ששילמו 10 ביר, ו-5 ביר.

00:11:07:15 00:11:04:20
זה תלוי בגודל השטח של השדה?
- לא, זה לפי מספר הצאן שיש לך.

00:11:14:11 00:11:08:02
מי שלא היו לו עיזים או צאן אחר,
היה משלם 5 ביר ו 30 אגורות.

00:11:16:24 00:11:15:08
מכיוון שהתחשבו בו
שאין לו צאן או בקר.

00:11:24:22 00:11:18:07
אבל מי שהיה בבעלותו בקר ושוורים
היה משלם 14-18 ביר.

00:11:27:20 00:11:24:24
זה הסכום ששילמו פעם בשנה?
-כן, זה מה ששילמו.

00:11:30:06 00:11:28:04
מעבר לזה היו משלמים בשנה שאחריה.

00:11:34:06 00:11:30:18
כלומר לא היה מחסור בשדות?
- לא.

00:11:38:24 00:11:34:07
כלומר לא היו בעלויות על השדות?
- לא, אף אחד לא יכול לטעון שהשדה שלו.

00:11:44:17 00:11:42:01
מי יכול היה לטעון שהשדה שייך לו?

00:11:57:21 00:11:48:10
כשהיית בן 9 היית שומר על עיזים,
איך היה נראה סדר היום שלך?

00:12:00:24 00:11:58:00
בבוקר הייתי קם מאוחר, הייתי לוקח
את העיזים לשדות בשעה מאוחרת.

00:12:03:05 00:12:01:10

באיזו שעה היית קם הכי מאוחר?

00:12:07:10 00:12:03:06

לפי השעון האיתופי הייתי קם בשעה 3:00 בבוקר.

00:12:08:23 00:12:07:12

בשעה 9:00 לפי השעון בארץ? - כן.

00:12:14:15 00:12:09:01

בשעה הזו הייתי לוקח את העיזים לשדות יחד עם העיזים של חברים שלי.

00:12:21:18 00:12:15:15

אחרי ששמרנו על העיזים במהלך היום היינו חוזרים לביתנו בשעה 9:00 בערב.

00:12:28:07 00:12:23:00

לאחר שהחזרנו את העיזים היינו סוגרים אותן בחווה, זו הייתה העבודה שלנו.

00:12:31:19 00:12:28:12

מה עשיתם לאחר מכן? - ואז התחלנו לעבוד בחקלאות בשדות.

00:12:37:01 00:12:33:02

כשעבדנו בחרישת השדות היינו יוצאים מוקדם בבוקר וחוזרים לביתנו בערב.

00:12:38:04 00:12:37:14

מה עם ארוחת צהריים?

00:12:43:07 00:12:38:07

במהלך היום עסקנו בטיפול ובשחרור השוורים ואז רק בערב חזרנו לביתנו.

00:12:47:11 00:12:43:09

איפה הייתם אוכלים ארוחת צהריים? - היינו לוקחים איתנו ארוחת צהריים.

00:12:49:01 00:12:47:15

הייתם לוקחים איתכם אוכל? - כן.

00:12:55:21 00:12:49:04

אם השדה היה קרוב לבית, הילדים או האישה היו מביאים את האוכל.

00:13:08:24 00:13:04:12

איך היו היחסים שלכם עם השכנים?

00:13:16:24 00:13:09:16
היחסים עם השכנים היו כמו בכל חברה,
מידי פעם רבים ואז משלימים.

00:13:23:21 00:13:17:18
כשמישהו גישר ביניהם הם היו משלימים
ביניהם ולא מתקוממים כמו פה בארץ.

00:13:29:18 00:13:24:06
אם אנשים מבוגרים נזפו בהם בגלל
הריב, המסוככים לא היו מגיבים.

00:13:34:09 00:13:30:17
אם היו אומרים למסוכך: "איך אתה מעז
להגיב בצורה כזו לאנשים המבוגרים".

00:13:38:16 00:13:34:10
המסוכך היה מוריד את ראשו, ולא
משיב להם בחוצפה כמו פה בארץ.

00:13:42:03 00:13:40:08
המסוכך היה מקשיב
ולא מגיב בחזרה.

00:13:46:11 00:13:42:18
מה היה הגורם העיקרי
לסכסוך בין אנשים?

00:13:48:19 00:13:46:19
מה שאלת?
- על אילו נושאים היו רבים?

00:13:50:20 00:13:48:20
הנושאים שהסתכסכו בגללם
- כן, הנושאים העיקריים.

00:13:55:18 00:13:50:22
למשל לגבי בעלי חיים, אם אדם מסויים
האכיל את הבקר שלו תבואה של אדם אחר.

00:13:58:20 00:13:57:10
זה היה הגורם העיקרי
לסכסוך בין אנשים.

00:14:00:21 00:13:59:17
אם הבקר של מישהו,

00:14:06:11 00:14:00:23

אם הבקר של מישהו סטה מדרכו והלך
לאכול תבואה בשדה של מישהו אחר,

00:14:10:19 00:14:06:13

בעל התבואה היה מביא את הבקר בפני
המבוגרים כדי להעיד על מה שנעשה לו,

00:14:16:01 00:14:11:19

ואז המבוגרים רואים אותו
כקורבן באותו המקרה.

00:14:19:23 00:14:16:02

בעל הבקר טוען להגנתו שהבקר סטה
מדרכו ואכל את היבול בלי שהוא שם לב,

00:14:26:11 00:14:21:00

ואז משביעים אותו בפני עדים שהמקרה
לא יחזור על עצמו והוא לוקח את הבקר.

00:14:32:09 00:14:27:20

מאותו רגע הוא שומר היטב על הבקר
עד שכל היבולים נאספים.

00:14:35:07 00:14:32:23

כלומר זה היה כמו ללכת לשופט?
- כן.

00:14:37:06 00:14:35:10

זקני השבט (שמאגלאוץ'),
הם היו השופטים.

00:14:40:04 00:14:37:11

לא היה מישהו שזלזל בהחלטות
זקני השבט בכל הנושאים.

00:14:44:22 00:14:40:22

למשל ריב בין בעל ואישה
או אכילת היבול על ידי בקר.

00:14:48:17 00:14:45:00

בנושאים אלה לא היה איש שלא כיבד
את החלטתם של זקני השבט.

00:14:50:23 00:14:49:05

זה אסור וזה לא מקובל.

00:14:58:22 00:14:51:23

בנוסף כשהיו מקרי אלימות בין הילדים
שהגיעו לזקני השבט.

00:15:02:16 00:14:59:23
בדרך כלל ההורה שבנו הוכה
היה מחליט ללכת לבית משפט.

00:15:08:20 00:15:02:21
ואז אם זקני השבט העירו לו שהוא
לא מכבד אותם, ההורה לא הלך לבית משפט.

00:15:12:17 00:15:09:19
זקני השבט אומרים להורה: בגלל ריב
בין ילדים אתה הולך לבית משפט?

00:15:16:01 00:15:13:18
הרי גם אנחנו גדלנו כך
והרבצנו אחד לשני,

00:15:21:24 00:15:16:04
הרי למחרת הילדים חוזרים לשחק יחד
כמו אחים בכל מיני משחקים.

00:15:25:13 00:15:23:00
ההורה מקשיב לזקני השבט
ומוותר על העניין של בית המשפט.

00:15:28:02 00:15:26:02
לאחר מכן הילדים
חוזרים לשחק יחד.

00:15:30:05 00:15:28:21
כמובן, הרי הם ילדים.
- כן.

00:15:32:23 00:15:31:11
זו הייתה התרבות המקובלת.

00:15:38:10 00:15:33:00
אילו משחקים היית משחק בילדותך?
-באילו משחקים יכולנו לשחק!

00:15:41:15 00:15:38:11
שיחקנו במשחקים שנקראים
"גאנה" ו"קולי".

00:15:45:24 00:15:41:16
מה זה המשחק "קולי"?
- היינו מכינים בידיים מקל מחודד,

00:15:48:18 00:15:46:17
והיינו זורקים את המקל
כדי לפגוע במטרה מסויימת

00:15:56:18 00:15:49:08
אם מישהו פגע במטרה, הוא חזר שמח לחבורה כשהוא מנופף במקל.

00:16:00:05 00:15:57:19
ואם הוא השיג את כל הנקודות, מכריזים עליו כמנצח.

00:16:03:08 00:16:01:15
מה זאת אומרת כל הנקודות? מהי כוונתך?

00:16:08:17 00:16:03:09
אם השחקן הגיע ל-40 או ל-50 נקודות זה אומר שהוא ניצח במשחק.

00:16:15:05 00:16:10:12
אם הנקודות שוות, אותו השחקן מנסה שוב לפגוע במטרה ולצבור נקודות.

00:16:17:15 00:16:15:21
כמו כן היינו משחקים גם כדורגל.

00:16:23:12 00:16:18:16
היינו מכינים את הכדור בעצמנו מבדים והיינו משחקים בו כדורגל.

00:16:28:00 00:16:23:15
שיחקתם בתוך השכונה או רחוק ממנה? - שיחקנו בתוך השכונה.

00:16:33:02 00:16:28:03
האזור לא היה מחולק לפי כתובות, כל האזור היה מיוער.

00:16:40:07 00:16:33:24
רק השכונה עצמה היא שטח פתוח, לכן שיחקנו במגרשים הפתוחים שבתוך השכונה.

00:16:43:13 00:16:41:01
וכשהתעייפנו היינו חוזרים לביתנו, ככה היינו משחקים.

00:16:49:14 00:16:43:14
בנוסף מידי חורף קראנו אחד לשני והלכנו לשחות בנהר.

00:16:51:08 00:16:50:12
שחיה?

- כן.

00:16:55:20 00:16:51:11
היה לכם נהר בסמוך לאזור מגורייכם?
- כן, היה נהר שנקרא "שאמו".

00:17:02:25 00:16:57:02
היינו הולכים לנהר הזה, משחקים שאנו
"מטביעים" זה את זה וחוזרים לביתנו.

00:17:08:22 00:17:03:11
איך ידעתם לשחות? למדתם בעצמכם?
- כן, הרי חיינו בסמוך לנהר.

00:17:12:12 00:17:09:01
כלומר למדתם לשחות בעצמכם?
- כן.

00:17:23:06 00:17:12:13
בהתחלה שחינו בשולי הנהר, ולאט לאט
נכנסו למים העמוקים, ככה למדנו לשחות.

00:17:27:03 00:17:23:12
אחרי שלמדנו לשחות היינו חוצים
את הנהר מתי שרצינו בלי לחשוש.

00:17:32:08 00:17:27:22
זרם המים לא היה עוצר בעדנו,
היינו עוזרים לאנשים לחצות את הנהר.

00:17:35:15 00:17:32:19
עזרתם להם כשהנהר התמלא בעקבות גשם?
- כן.

00:17:39:10 00:17:35:18
כשהנהר היה מתמלא, אנשים היו עומדים
בצד אחד של הנהר ומבקשים עזרה.

00:17:42:01 00:17:39:13
איך עזרתם להם לחצות את הנהר?
- סחבנו אותם.

00:17:45:09 00:17:42:11
סחבתם אותם עליכם?
- כן.

00:17:48:17 00:17:45:19
כל פעם היינו סוחבים אותם ומעבירים
אותם לצד השני של הנהר,

00:17:51:20 00:17:49:24
בצורה הזו היינו עוזרים להם
לחצות את הנהר.

00:17:58:12 00:17:55:19
באיזה גיל התחתנת?

00:18:07:23 00:18:01:13
התחתנתי בגיל 18.

00:18:17:00 00:18:09:18
בגיל 20 הילד הראשון נולד,
ואז עברנו לגור בבית משלנו.

00:18:21:01 00:18:17:18
עברתם לגור בבית משלכם?
- כן, נהייתי עצמאי.

00:18:24:08 00:18:22:02
כמו כן ילדיי נולדו יחסית מהר
בהפרשים קטנים ביניהם.

00:18:29:16 00:18:27:09
הבאנו ילדים לעולם בגיל צעיר.

00:18:38:01 00:18:30:08
כמה ילדים היו לך?
- היו לי 8 ילדים ו-2 מהם מתו.

00:18:44:04 00:18:41:06
כל שאר הילדים ברוך השם עוד בחיים,
הם חיים איתנו יחד.

00:18:53:04 00:18:46:18
כעת אני עוברת לנושא הצייד,
באיזה גיל התחלת לצוד?

00:19:02:12 00:18:53:22
התחלתי לצוד בגיל די מאוחר,
בערך בגיל 28.

00:19:08:03 00:19:02:17
כלומר לא היית צייד בילדותך?
- בילדותי לא היו חסרות לי עבודות.

00:19:13:07 00:19:08:20
אחרי שהקמתי משפחה, בניתי בית
ונהייתי עצמאי.

00:19:20:01 00:19:14:03

אף שלא היה לי נשק, הייתי משאיל מדודים שלי והולך לצוד ביער.

00:19:25:17 00:19:20:25

איך ידעת לצוד?
- הייתי הולך יחד עם אנשים שהיו צדים.

00:19:30:17 00:19:26:09

הם כבר ידעו לצוד וכשהציעו לי להצטרף אליהם הייתי הולך איתם.

00:19:34:12 00:19:31:15

לא היית מפחד?
- למה שאפחד, הרי אני מחזיק נשק.

00:19:39:07 00:19:34:21

התחלת לצוד בגיל 28?
- כן, התחלתי כשהייתי בן 28.

00:19:45:08 00:19:39:12

לפני לא שמעת על צייד מאנשים?
-לפני זה לא התחלתי לעבוד בצייד.

00:19:50:08 00:19:45:09

לא שמעת בילדותך על צייד?
- אם הייתי בסביבתם כשהם הלכו לצוד,

00:19:55:19 00:19:50:21

הייתי שומע את האנשים שאמרו אילו אנשים הלכו לצייד.

00:20:00:16 00:19:56:12

ואז פעם אחת הלכתי איתם לצוד ומאז התחלתי ללכת לצוד באופן קבוע.

00:20:10:11 00:20:03:14

אילו סוגים של בעלי חיים היו באזור מגוריכם?

00:20:13:23 00:20:10:13

האזור שהלכנו לצוד בו היה רחוק, זה לא היה קרוב לביתנו.

00:20:18:07 00:20:14:05

הייתם הולכים הרחק מבתיכם?
- כן, הלכנו במשך 3-4 ימים.

00:20:20:12 00:20:18:17

זה היה יער, לא חיו שם אנשים.

00:20:24:13 00:20:21:23
הגודל של שטח היער היה יותר גדול
מהגודל של מחוז של ערים.

00:20:36:08 00:20:26:20
היער היה בערך בגודל של העיר גונדר,
לא חיו אנשים באזורים הללו.

00:20:46:00 00:20:36:14
חיו שם חיות טרף, אריות, נמרים
צבועים, פילים, ג'ירפות,

00:20:57:07 00:20:46:16
איילים, גנו, קובוס המים, דיסון,
יעלים, צבי, כל החיות האלה היו שם.

00:21:04:20 00:20:57:08
אם לא מצליחים לצוד כאן, במרחק
כמו מפה לרמלה היינו מצליחים לצוד.

00:21:10:20 00:21:06:11
הייתם עוברים לאזור אחר?
- כן, מצאנו חיות אחרות באזור אחר.

00:21:15:21 00:21:11:02
באותם הימים היו הרבה חיות, הן היו
מתאספות יחד בקבוצות של 30 פרטים.

00:21:22:14 00:21:18:17
זה לא תקף לצבי ולאנטילופות,
אני מתכוון רק לחיות טרף,

00:21:27:04 00:21:23:08
כמו גנואים, קובוסים, קרנפים ועוד.

00:21:33:00 00:21:27:13
האם החיות מגיעות לאזור מגוריהם?
- לא, זה היה רחוק.

00:21:33:22 00:21:33:05
זה היה רחוק?
- כן.

00:21:40:07 00:21:33:24
באזור של הבתים שלכם היו חיות בר?
- לא, זה היה אזור המגורים שלנו.

00:21:47:15 00:21:40:22
היינו הולכים ליער במשך ארבעה ימים.

00:21:49:02 00:21:47:18
הייתם הולכים רק לצוד?
- כן.

00:21:55:08 00:21:49:08
כשהלכנו לצוד לקחנו איתנו נשקים
ואוכל ויצאנו לדרכו.

00:21:59:02 00:21:55:22
הולכים מאורגנים עם מזון ארוז
שיספיק לנו לכל ימי הצייד.

00:22:03:04 00:21:59:11
לא הולכים לצוד בידיים ריקות,
מתכננים הכול והולכים.

00:22:06:01 00:22:03:09
כמו לעבור בית!
- כן, כך בפעם הראשונה.

00:22:10:08 00:22:06:05
לקחנו איתנו קפה, והרבה דברים
נוספים כשהלכנו לצוד.

00:22:20:08 00:22:11:02
ספר לי איך הרגשת כשהלכת לצוד בפעם
הראשונה, עם מי הלכת?

00:22:23:23 00:22:20:11
מה אני יכול להרגיש, בהתחלה הציעו לי
להצטרף אליהם לצייד ואני הסכמתי.

00:22:27:13 00:22:24:08
ואז השאלתי ממישהו את הנשק שלו
והלכתי איתם לצוד.

00:22:34:15 00:22:28:14
גם דודי אדמה היה איתנו,
וכשהגעתי ליער זה עולם בפני עצמו.

00:22:39:01 00:22:34:17
היה שם דבש בכל מקום,
כל העצים היו מלאים דבש.

00:22:45:22 00:22:39:14
כל מי שהלך לצוד חזר עם הרבה דבש
וגם חזרו עם אנטילופות,

00:22:51:15 00:22:46:13
גם את הבשר היה קל להשיג, במקום אחד

היינו צדים 3-4 חיות בר.

00:22:55:07 00:22:51:22
לחתוך ולסדר את הבשר היה יותר מעייף
מאשר לצוד את החיה עצמה.

00:23:01:00 00:22:55:19
כשהשאלת את הנשק והלכת לצוד,
ידעת איך להשתמש בנשק?

00:23:02:22 00:23:01:10
נדמה לך שהלכתי בלי לדעת להשתמש בו!

00:23:07:14 00:23:03:01
איך ידעת להשתמש בנשק,
מי לימד אותך לירות בנשק?

00:23:08:22 00:23:07:17
לימדתי את עצמי לבד.

00:23:10:06 00:23:09:02
למדתי לבד?
- כן.

00:23:15:14 00:23:10:09
היית משאיל נשק ולומד לירות לבדך?
- כן, הייתי לוקח את הנשקים של אחיי.

00:23:21:03 00:23:15:21
אחרי שהתחלתי להתאמן הצלחתי לצוד
2 חיות, ואז הלכתי לצוד ביער.

00:23:25:11 00:23:21:16
אחרי שהבנתי איך משתמשים בנשק,
החלטתי להצטרף לשאר הציידים.

00:23:32:10 00:23:25:15
איזו חיה או חיית טרף הרגת
בפעם הראשונה שיצאת לצוד?

00:23:33:12 00:23:32:14
צדתי אנטילופה.

00:23:40:23 00:23:33:22
זה קרה באזור מגורכם או ביער?
- צדתי גם בשכונת המגורים וגם ביער.

00:23:45:04 00:23:40:25
הרגתי קובוס המים וגם קודו ההרים.

00:23:52:20 00:23:46:12
גם חבריי צדו מספר חיות, שהינו יחד
תקופה ארוכה ביער וחזרנו לביתנו.

00:23:56:24 00:23:53:11
היכן ישנתם כשהלכתם לצוד?
- ביער.

00:23:58:13 00:23:57:09
ביער עצמו?
- כן.

00:24:03:13 00:23:58:18
היינו תולשים את השיחים הקוצניים
ומשטחים את השיחים, זה נקרא "מדבר".

00:24:06:10 00:24:03:17
מה זה "מדבר"?
- זה כמו לבנות בית.

00:24:11:06 00:24:06:13
ישנתם על הרצפה או על העצים?
- על הרצפה, איך אפשר לישון על עץ?

00:24:17:24 00:24:11:22
היה שיח שנקרא "אשמה",
חלקו הפנימי היה מלא בקוצים.

00:24:24:03 00:24:18:07
היינו תולשים את כל הקוצים
ונכנסים לישון בתוך השיחים.

00:24:29:05 00:24:25:15
הייתם לוקחים איתכם אוכל, נכון?
- כן, העמסנו את החמור באוכל ולקחנו.

00:24:33:21 00:24:29:16
לקחתם איתכם חמורים?
- כן, אחרת לא היה לנו אוכל.

00:24:36:14 00:24:33:24
אם 8 אנשים הלכו לצייד,
הם לוקחים איתם 8 חמורי משא.

00:24:38:08 00:24:36:22
כל אחד לוקח איתו חמור אחד?
- כן.

00:24:40:25 00:24:38:23
מה הייתם מעמיסים על החמור?

- על החמור,

00:24:51:02 00:24:41:03
העמסנו לחם, מזון טחון שנקרא
"דרקוש", ופשתן מעורבב.

00:24:53:02 00:24:51:05
כמשטח לשינה לקחנו
עור מיובש של שור.

00:24:55:10 00:24:53:13
ישנתם על זה?
- כן,

00:24:58:08 00:24:55:14
הלכנו לצייד עם כל הציוד הזה.
לא הולכים בידיים ריקות.

00:25:02:03 00:24:58:12
זה אומר שלא הייתם בבית
שלושה ימים שלמים?

00:25:04:22 00:25:02:06
לפעמים קרה שנשארנו שם חודש.

00:25:06:13 00:25:05:02
נשאתם חודש ביער?
- כן.

00:25:10:11 00:25:06:16
הרי היו שם חיות טרף!
- אז מה, הן ברחו כשראו אותנו.

00:25:15:20 00:25:10:23
הן לא היו מתקרבים אליכם?
- כשזיהו אותנו מרחוק היו בורחים.

00:25:20:20 00:25:17:16
הם ברחו גם אם זיהו
שאנו במרחק של מפה עד לרמלה.

00:25:29:22 00:25:23:21
הייתם מדליקים אש במקום
שבו התמקמתם כדי להתחמם?

00:25:34:08 00:25:30:01
אין בעיה להדליק אש, גם אם הדלקנו
את השיחים, איש לא בא אלינו בטענות.

00:25:41:04 00:25:34:12

להיפך, שריפת השיחים עזרה לנו לראות את חיות הטרף שלא יסתתרו שם.

00:25:46:10 00:25:41:07
איך שמרתם על עצמכם שם,
איך הייתם צדים בדיוק?

00:25:55:13 00:25:46:13
היינו קמים השכם בבוקר, מאחלים הצלחה לכולם וכל אחד היה הולך לכיוון אחר.

00:25:59:18 00:25:55:16
כלומר, התפזרתם לכיוונים שונים?
- כן, נשארנו רק שניים לשמור על הציוד.

00:26:08:18 00:26:00:00
שני אנשים שמרו על החמורים, ואלו שהלכו לצוד היו חוזרים בשמונה בערב.

00:26:12:09 00:26:08:25
הם היו מחפשים צייד במהלך היום וחוזרים בערב עם או בלי החיות שצדו.

00:26:17:10 00:26:13:04
הם היו צדים כל היום?
- כן, מידי פעם הם שתנו מים ונחו בצל.

00:26:22:10 00:26:17:24
הם היו מסתובבים כל היום והיו מתעייפים מזה.

00:26:26:06 00:26:22:12
חלק היו מצליחים לצוד, והיו כאלה שירו ופיספסו את הצייד,

00:26:31:05 00:26:27:16
ומי שהצליח לצוד היה חוזר עם החיה שהוא צד.

00:26:35:12 00:26:31:06
אם היה מדובר בחיה גדולה, היו באים ומבקשים להעמיס אותו על חמורים.

00:26:41:24 00:26:37:09
את החיות הגדולות שתפסו, כמו גנו ותאו, היו מעמיסים על חמורים.

00:26:45:05 00:26:42:02
איזה חיות אלו?
- אינכם מכירים את החיות האלו.

00:26:49:12 00:26:45:15
אלו הם חיות גדולות בעלי קרניים
שמראים מידי פעם בטלויזיה.

00:26:54:03 00:26:49:14
חיה עם שני קרניים?
- כן, עם קרניים שמכופפות לאחור.

00:27:01:19 00:26:55:11
הוא אפור ובעל דבשת,
יש לו הרבה בשר.

00:27:03:00 00:27:01:21
יש לו הרבה בשר?
- כן.

00:27:05:06 00:27:03:02
אפילו שלושה חמורים לא היו
מצליחים לסחוב את התאו שצדו.

00:27:08:05 00:27:06:17
כלומר החיה מאוד גדולה?
- כן, זו חיה גדולה.

00:27:11:19 00:27:08:08
4-5 אנשים היו סוחבים
ומביאים את החיה.

00:27:16:07 00:27:12:09
אי אפשר להביא אותה לבד בבת אחת,
לכן נעזרים בחמורים.

00:27:20:14 00:27:16:17
אם היו צדים תאו,
שלושה חמורים יכלו לסחוב אותו.

00:27:25:19 00:27:23:03
גם כשצדו קובוס המים,
שלושה חמורים היו סוחבים אותו.

00:27:32:10 00:27:26:16
אילו חיות הצלחתם לצוד הכי הרבה?
- תאו, קובוס המים.

00:27:37:20 00:27:33:20
כמו כן הייתה חיה שנקראת "טורה",
זהו ראם שדומה לשור אדום.

00:27:42:16 00:27:38:04

דומה לשור אדום?
- כן, הקרניים שלו מוטות קדימה.

00:27:48:00 00:27:43:20
האם הבשר שלהם זה למכירה או אכילה?
- היינו אוכלים את זה.

00:27:50:09 00:27:48:02
הייתם אוכלים את זה?
- בוודאי.

00:27:53:14 00:27:51:13
היה חלק בגופו שנקרא "וויינה",
זה החלק עם הבשר המשובח.

00:28:03:25 00:27:54:14
שני צדי האגן ואזור גבו בסמוך לדבשת
ואזור הבטן שלו נחשבו לבשר משובח.

00:28:07:05 00:28:04:03
שאר החלקים נקראים "בולה" (אפור),
והחלקים שציינתי נקראים "וויינו".

00:28:08:17 00:28:07:08
זה נקרא "וויינו"?
- כן.

00:28:13:22 00:28:08:21
כל החיות האלו היו מיועדות לאכילה?
- כן, הן לאכילה, יש להן בשר טוב.

00:28:22:07 00:28:14:00
אחרי שצדתם את החיה, חזרתם עם הבשר
לביתכם או שנשאר אתם איתו ביער?

00:28:24:13 00:28:22:16
היינו מייבשים את הבשר
וחוזרים איתו לביתנו.

00:28:28:15 00:28:25:08
היינו פורסים את הבשר לחלקים קטנים
וכל היער היה מתמלא בבשר.

00:28:39:20 00:28:29:12
היינו תוקעים עמודים ומחברים אותם
עם צמח מטפס ועל זה תולים את הבשר.

00:28:41:19 00:28:39:22
חיות הטרף לא הריחו את זה
ובאו אליכם?

00:28:46:16 00:28:41:21
גם אם היו באות, הן פחדו להתקרב
לאזור שלנו, לא נתנו להם להתקרב.

00:28:47:17 00:28:46:17
אם הם היו מריחות את הבשר?

00:28:50:11 00:28:47:20
גם אם הריחו את הבשר הן לא התקרבו,
הן ברחו ברגע ששמו לב אלינו.

00:29:00:07 00:28:52:09
הן לא התקרבו לכיוון שלנו,
אפילו נמרים לא העזו להתקרב אלינו.

00:29:06:20 00:29:00:23
אתה זוכר מקרה מסויים בנוגע לזה?
- כן, אני זוכר שאריה נפצע.

00:29:11:09 00:29:08:08
כשזורים באריה והוא נפצע,
האריה מתחבא בתוך היער.

00:29:17:19 00:29:12:15
במצב כזה בוחרים מספר אנשים שיכנסו
ליער, לא כל אחד יכול היה ללכת לשם.

00:29:24:19 00:29:18:14
האדם שפצע את האריה בוחר כמה אנשים
ונכנס איתם לתוך היער.

00:29:34:14 00:29:25:15
אחרי שנכנסים והאריה מזהה אותנו,
האריה מתחיל לכעוס,

00:29:44:16 00:29:35:05
כדי להראות את חוזקו, האריה היה
חושף את שיניו, מסתובב ושואג.

00:29:48:17 00:29:44:19
האריה היה מתעצבן?
- כן, הוא כועס ושואג הרבה.

00:29:52:11 00:29:48:20
למה התכוונת כשאמרת שאריה נכנס ליער?
לאן האריה היה הולך?

00:29:53:11 00:29:52:13
לשדה חיטה.

00:29:55:16 00:29:54:03
האריה היה בורח לתוך היערות?

00:29:58:02 00:29:55:17
לא, רק כשהיו יורים בו והוא נפצע
הוא היה בורח ליער.

00:29:59:18 00:29:58:04
בורח לתוך היער?
- כן.

00:30:02:13 00:29:59:21
במקרה כזה אם מישהו עוקב אחרי האריה
האריה היה טורף אותו.

00:30:09:03 00:30:04:10
במצב כזה אדם שחולף על פני האריה,
האריה צד אותו.

00:30:13:03 00:30:09:14
ואז מישהו אחר יורה באריה,
והאריה משחרר את האיש שהוא תפס.

00:30:17:19 00:30:13:09
האם היה מקרה כזה שאתה זוכר?
- כן, היה מקרה כזה.

00:30:22:03 00:30:17:21
ספר לי מקרה אחד איך זה קרה
ואיך האריה תפס את האיש,

00:30:28:21 00:30:22:06
היה מקרה מסויים של איש אחד
שהיה תושב במדבר,

00:30:35:11 00:30:30:13
כשהלכנו יחד הוא ישב ב"פתח הדלת".

00:30:38:05 00:30:35:16
אמרנו לו שלא ילך לבדו
מכיוון שהוא יילך לאיבוד.

00:30:42:09 00:30:38:07
הוא השיב שהוא יודע לחזור לבדו
והלך לעשות את צרכיו.

00:30:51:04 00:30:43:19
לפנינו היה מקום שנשרף מאש, מסתבר
שהיה שם אריה והוא נתן לנו לעבור,

00:30:58:18 00:30:52:02
האריה שמע את הדיבורים שלנו והצעדים
של החמורים ונתן לנו לחלוף על פניו.

00:31:00:15 00:30:59:08
זה היה אריה?
- כן.

00:31:07:07 00:31:01:17
האריה היה דומה לחזיר בר
בשערו וגם בכתפיו.

00:31:11:11 00:31:07:23
אז אמרו שאם הורגים חזירי בר
יהיה קל לעשות צייד ביער.

00:31:14:06 00:31:12:01
אותו האיש היה מצוייד בנשק,

00:31:23:03 00:31:16:04
כשהוא עמד והחזיק את נשקו,
ניצב מולו בדרכו.

00:31:27:17 00:31:23:08
מכיוון שאותו איש מגיע מהמדבר,
הוא חשב שהאריה זה חזיר בר,

00:31:30:17 00:31:27:20
ואז בחרו מאיתנו מספר אנשים
והלכנו יחד לשם.

00:31:37:11 00:31:31:18
ואז אותו איש ציין שהוא ירה באריה
כאן והוא מתחבא בסמוך באזור הסמוך.

00:31:43:04 00:31:38:18
אחרי זה הלכנו למקום שאמר לנו
ולא ראינו את העקבות של האריה,

00:31:49:05 00:31:44:08
מכיוון שזו הייתה עלייה וזרמו שם
מים, לא היה נותרו עקבות.

00:31:56:06 00:31:50:02
שאלנו שוב את האיש היכן האריה נכנס
להתחבא והוא השיב שבשיחים הסמוכים.

00:32:05:15 00:31:57:08
ואז הרמתי אבן וזרקתי לשם

באותו רגע התחילו מהומות,

00:32:15:25 00:32:07:05
הוא רמס את כל השיחים כשהוא מזיז את
הענפים כמו בסערת רוחות וניצב מולנו.

00:32:17:15 00:32:16:15
האריה ניצב מולכם?

00:32:22:08 00:32:18:13
כן, צעקנו אחד לשני שהאריה מתקרב
ואז הוא נהיה שוב שקט.

00:32:26:22 00:32:22:10
מתברר שהאיש ירה בגבו של האריה
והוא התקשה לצאת ממקומו.

00:32:31:18 00:32:27:18
לאחר שהאריה נאבק עם עצמו
הוא ירד כלפי מטה,

00:32:36:15 00:32:32:18
הוא ירד כשהוא מזיז ורומס
את הצמחייה והקש.

00:32:43:11 00:32:36:20
ואז החלטנו לארוב לאריה מלמטה
במקום שאותו האיש ישב בו.

00:32:49:22 00:32:43:18
האיש הסתכל על האריה
והאריה התנפל עליו.

00:32:55:03 00:32:51:16
האריה תפס את האיש?
- כן, האריה עלה על האיש.

00:33:00:09 00:32:55:18
מה קרה לאותו איש?
- כלום, האריה נעמד עליו ברגליו.

00:33:08:07 00:33:00:21
מה היה גודלו של האריה?
- הוא היה בגודל של שור.

00:33:18:20 00:33:10:02
ואז האיש שהיה מוביל שלנו נתן לנו
הנחיה לא לירות, ושרק הוא ירה באריה.

00:33:27:21 00:33:19:18

האיש שהאריה לכד לא יכל לזוז,
הוא דרך עליו ונעמד.

00:33:33:07 00:33:28:01
האריה לא הסתכל על הקורבן שתפס
הוא רק נעמד והתנועע מצד לצד.

00:33:35:18 00:33:33:10
זה קרה בזמן שהאריה מחזיק את האיש?
- כן, הוא דרך עליו והחזיק אותו.

00:33:41:03 00:33:35:24
ברגל אחת האריה דרך על גבו התחתון
ועם הרגל השנייה דרך על צווארו.

00:33:44:09 00:33:41:09
מי נתן לכם הנחיה שלא לירות באריה?
- המוביל שלנו.

00:33:49:03 00:33:45:25
היה חשש שיירו באיש שהאריה מחזיק.

00:33:55:15 00:33:49:05
באותו רגע כולם היו מבוהלים ולירות
במצב כזה יכול לגרום לטעויות.

00:34:01:12 00:33:55:17
במקרים כאילו רק המוביל יכול לירות,
אסור לאדם אחר לירות במצבים כאלו.

00:34:08:03 00:34:02:23
ואז בזמן שהאריה דרך על האיש
והרים את ראשו, המוביל ירה בו.

00:34:14:13 00:34:08:07
האריה השתטח במקום, הקליע חדר את
צווארו ויצא דרך כתפיו.

00:34:19:03 00:34:14:20
האיש שנלכד הרים את האריה מעליו,
לקח את נשקו וברח.

00:34:24:13 00:34:22:05
ככה היינו בכפרים שלנו.

00:34:27:09 00:34:24:15
אילו פחדים היו לכם?
- אילו פחדים?

00:34:30:22 00:34:27:12

לא נבהלתם כשעמדתם מול האריה?
- מה יש לפחד?

00:34:33:22 00:34:30:25
אם האריה היה טורף את האיש שלכד?
- עמדנו מולו, הוא לא יכול לטרוף אותנו.

00:34:37:15 00:34:34:03
הרי האריה כעס מהפגיעה של הירי?
- ואנחנו עמדנו והשגחנו עליו.

00:34:42:21 00:34:37:21
במקביל האריה גם חשש שנפגע בו
לכן הוא נעמד ככה מולנו,

00:34:47:03 00:34:43:13
אנחנו הסתכלנו על האריה,
והאריה הסתכל רק עלינו.

00:34:52:19 00:34:47:16
הוא כבר ניצח את קורבנו
והמתין ללכוד אותנו גם.

00:34:59:11 00:34:53:04
אם היה לו מקום
הוא היה לוכד עוד אחד מאיתנו.

00:35:07:22 00:35:02:17
אם האריה היה יכול לתפוס עוד מישהו,
הוא היה מתנפל עליו וצד אותנו.

00:35:10:21 00:35:08:19
ככה האריה צד 2-3 אנשים בבת אחת.

00:35:19:18 00:35:13:10
אם אנשים עומדים יחד ולא מתפזרים
האריה יכול לפגוע בכולם בבת אחת.

00:35:24:08 00:35:20:14
האם היה מקרה שאריה טרף בן אדם?
שמעתם על מקרים כאלו?

00:35:26:07 00:35:24:10
כן, בוודאי. אריות היו
הורגים הרבה אנשים.

00:35:29:17 00:35:27:13
האריה היה אוכל את גופתם
או שרק היה פוצע אותם?

00:35:32:09 00:35:30:07

האריה תוקף את הבן אדם,
כתוצאה מזה הבן אדם מת.

00:35:37:05 00:35:34:06

אם האדם המותקף אינו פיקח
הוא מנסה לברוח מהאריה.

00:35:44:12 00:35:37:23

האריה מתקיף אותו, נושך אותו בצווארו
וקורע את בטנו לחתיכות.

00:35:49:07 00:35:45:02

סיכוי נמוכים להישאר בחיים, לכן
מביאים את גופתו במיטה וקוברים אותו.

00:36:03:04 00:35:57:01

היכן הייתם רוכשים את הנשקים?
- בכפר היו הרבה כלי נשק למכירה.

00:36:09:19 00:36:03:22

כל מי שרצה יכול היה לקנות כלי נשק?
- היו מגיעים למוכרים מפה לאוזן.

00:36:11:22 00:36:10:03

האם הייתם צריכים ללכת לעיר לקנות
את הנשקים או שמכרו אותם בכפר?

00:36:14:09 00:36:12:00

היו מוכרים בתוך הכפרים,
לא היו ערים בסביבה שלנו.

00:36:19:02 00:36:14:12

מהיכן היו מביאים את הנשקים?
היו מייצרים אותם בכפרים עצמם?

00:36:25:01 00:36:19:05

לא היו מייצרים אותם בכפר, הסוחרים
הביאו את הנשקים ומכרו לנו.

00:36:30:15 00:36:26:05

ואז אחד מחברנו היה מספר לכולם
שניתן לרכוש נשקים אצל הסוחר,

00:36:32:21 00:36:31:11

ואז הולכים לשאול את הסוחר
וקונים ממנו נשק.

00:36:39:11 00:36:32:23

מתי קנית את הנשק הראשון שלך?

- רק לאחרונה קניתי את הנשק שלי.

00:36:40:23 00:36:39:17

קניתי את הנשק לא מזמן?

- כן.

00:36:44:08 00:36:41:01

אז ממי הייתה לוקח נשק

כשהיית יוצא לצייד?

00:36:52:11 00:36:44:20

באותם הימים כשהייתי הולך לצוד

הרבה אנשים היו משאילים לי את נשקם.

00:36:55:22 00:36:53:12

רק לאחר שקניתי לעצמי הפסקתי להשאיל

נשקים מאנשים אחרים.

00:36:58:22 00:36:56:01

לפעמים הסכימו להשאיל לי את נשקם

ולפעמים לא הצלחתי להשיג נשק.

00:37:01:03 00:36:58:24

היו משיבים לי שגם הם יוצאים לצייד,

לכן הייתי נשאר בביתי.

00:37:03:09 00:37:01:15

לא היית הולך לצייד בלי נשק?

00:37:06:07 00:37:03:10

לא הייתי הולך, מה יכולתי לעשות בלי

הנשק אם יתקפו אותי בשמש הקופחת.

00:37:08:03 00:37:06:10

לא היית הולך?

- לא.

00:37:13:25 00:37:10:19

האם אהבת לצוד?

- אהבתי מאוד לצוד.

00:37:15:15 00:37:14:05

באמת?

- באמת!

00:37:20:18 00:37:15:17

מה אהבת בצייד?

לשבת ולחכות לצוד את החיות?

00:37:23:17 00:37:21:03

אהבתי את הבשר,
לצוד ולהביא את הבשר לבית.

00:37:30:05 00:37:23:20
כמו כן אהבתי גם את השירים והמשחקים
שלנו ביחד, עולמנו לא היה כמו בארץ.

00:37:36:14 00:37:30:17
כשכל בני המשפחה היו שומעים שהצייד
חוזר מהצייד כולם היו מתאספים,

00:37:44:01 00:37:37:16
בכל פעם שאחד הציידים חזר לביתו
הוא ירה בנשקו וכולם צהלו משמחה.

00:37:47:17 00:37:44:04
כשהצייד היה חוזר מהצייד לביתו
זה היה נראה כמעט כמו שדה קרב.

00:37:50:02 00:37:48:11
זה מה שהיה מקובל בעולם שלנו.

00:37:59:10 00:37:52:10
האם אנשים התחמשו בנשקים רק לצורך
הצייד או שגם בשביל מטרות אחרות?

00:38:04:24 00:37:59:12
הנשקים שימשו לצייד וגם לשמירה על
הצאן, אחרת חיות הבר היו תוקפים אותם.

00:38:08:10 00:38:05:11
הצבועים והנמרים יכלו
לתקוף את הפרות.

00:38:13:08 00:38:08:12
אילו שימושים נוספים עשיתם בנשק?
- קודם כל שמרנו על הצאן עם הנשק.

00:38:15:15 00:38:13:09
בנוסף לזה היינו צדים עם הנשק
חיות בר ואוכלים את הבשר שלהן.

00:38:19:11 00:38:17:02
מה עם גנבים?
- אצלנו לא היו גנבים!

00:38:22:03 00:38:19:14
לא היו גנבים?
- לא היו אצלנו גנבים שפרצו את הרפת.

00:38:27:07 00:38:22:07
הרפת היה מקום רחוק מהבתים,
ורק הבעלים היה הולך ופותח את הרפת.

00:38:29:13 00:38:27:09
אנשים לא חששו שמישהו
יגנבו להם את הצאן.

00:38:36:20 00:38:30:09
רק בזמן האחרון צצו אנשים שהתחילו
להעלים את הצאן בסתר.

00:38:38:22 00:38:37:02
אבל בזמננו לא היו גנבים.

00:38:43:06 00:38:39:15
אילו סוגים של כלי נשק היו לכם?
איך הם היו נראים?

00:38:46:11 00:38:43:10
היו נשקים שנקראים "מינשיר", "אלבי"
- "מינשיר", "אלבי".

00:38:49:09 00:38:46:17
"וּנְצִ'פוּ".
- "וּנְצִ'פוּ".

00:38:54:13 00:38:50:00
ו"לִבָּן", אלו הנשקים שהיו לנו.
- "לִבָּן".

00:38:56:21 00:38:54:16
היו לכם 4 סוגים של כלי נשק?
- כן, זה מה שהיה לנו.

00:38:58:25 00:38:56:25
כלי הנשק שנקרא "גואנדיה"
הגיע לכפר בשלב יותר מאוחר.

00:39:03:24 00:38:59:03
אילו מהנשקים נחשבו להכי טובים?
- "אלבי" ו"מנישר" היו הכי אהובים.

00:39:05:12 00:39:04:01
"אלבי" ו"מנישר".
- כן.

00:39:08:07 00:39:05:14
למה?
- מכיוון שהירי בהם היה מדויק יותר.

00:39:11:05 00:39:08:23

מה היתרון בהם?
- הירי יותר מדוייק.

00:39:16:19 00:39:12:22

זהו נשק מדוייק, לא מחטיא את המטרה,
סוג הנשק הזה טוב.

00:39:20:04 00:39:17:11

בנוסף היה קל להשיג את הנשק הזה.

00:39:29:18 00:39:21:22

הנשק שנקרא "לבן" אינו מדוייק,
מבזבז קליעים ומזיק למי שיורה בו.

00:39:32:15 00:39:30:01

מה כוונתך שהנשק מזיק למי שיורה בו?
- הנשק לא פולט את הקליעים.

00:39:36:02 00:39:33:20

מוציאים את הקליעים בעזרת מקל דק.

00:39:39:15 00:39:37:04

לאחר הירי?
- כן, אחרי שיורים בנשק.

00:39:43:07 00:39:40:10

הנשק הזה היה שימושי לציד של חיות
שבשרם היה מיועד לאכילה.

00:39:49:07 00:39:43:21

ולא שימש לציד של חיות טרף,
הנשק יורה פעם אחת ומפסיק לירות.

00:39:54:11 00:39:49:09

לכן אם אין אדם נוסף בסביבתך שעוזר
לך היית נופל קורבן לחיות הטרף.

00:39:55:22 00:39:54:15

אחרת נקלעים לבעיות?
- כן.

00:40:00:15 00:39:56:11

היה צריך רישיון בשביל זה?
- מה?

00:40:02:04 00:40:00:17

אנשים היו צריכים רישיון נשיאת נשק?

00:40:06:08 00:40:02:07
כל מי שרצה יכול היה לשאת נשק
לא היו שואלים אף אחד.

00:40:07:14 00:40:06:11
לא שואלים אף אחד?
- לא.

00:40:09:22 00:40:07:17
כל מי שרצה נשק קנה אותו בחנות?
- כן.

00:40:12:12 00:40:10:00
כל מי שרצה קנה נשק,
אבל לא היו לנו חנויות.

00:40:14:06 00:40:12:15
אם אין חנויות איפה היו קונים נשק?

00:40:20:11 00:40:14:13
אפשר היה להשיג את הנשק בשוק,
היו שם מעט אנשים שמכרו כלי נשק.

00:40:25:17 00:40:20:22
שאלנו אנשים מי היה מוכר כלי נשק,
והולכים לקנות אצלם.

00:40:28:14 00:40:26:08
ככה היינו קונים את הנשקים,
ולא בחנויות כמו פה בארץ.

00:40:32:06 00:40:28:17
כדי לקנות את הנשקים היה צריך לעבור
בדרך עליות ומורדות ולהגיע אליהם.

00:40:36:19 00:40:32:08
ואז כל אחד היה בוחר את הנשק שמועדף
עליו, מהסוג "אלבי" או "מינשיר".

00:40:38:24 00:40:36:20
ומי שהיה לו כסף
היה קונה את הנשק האהוב עליו.

00:40:48:08 00:40:39:06
אז יש נשק שמיועד לצוד חיות טורפות
וסוג נשק אחר לציד של חיות לאכילה.

00:40:54:14 00:40:48:12
מה שהסברתי לך הוא שכשירים בנשק
שנקרא "לבן", מהירות הקליע איטית.

00:41:00:16 00:40:56:02
למשל אם היו צדים חייט טרף, אחרי
ירי אחד לוקח הרבה זמן להחליף קליע,

00:41:02:14 00:41:00:21
החיה הייתה טורפת את האדם שירה.

00:41:06:20 00:41:03:07
החיות שצדנו לאכילה - גם כשירינו בהם
פעם אחת, הם ברחו ולא תקפו את היורה.

00:41:09:15 00:41:07:13
אם יורים בחייט טרף
היא תוקפת את האדם שירה בו.

00:41:14:09 00:41:10:07
באותו רגע אם לא מחליפים מהר קליע
ויורים בו שוב הוא טורף את הבן אדם.

00:41:23:19 00:41:16:21
לכן הנשק מהסוג "לבן" משמש לצייד של
חיות לאכילה בזמן שיושבים ליד הנהר.

00:41:27:13 00:41:25:01
בנוסף מי שהיה לו את הנשק מהסוג
"לבן" היה מצטרף לאנשים אחרים.

00:41:32:02 00:41:28:10
מצטרף לאנשים שהיו להם נשקים מסוגים
אחרים ויוצא איתם לצייד.

00:41:37:02 00:41:32:13
מי שהיה במצב נוח לירות בחייט הטרף,
מבקש מחברו שיחפה עליו.

00:41:42:10 00:41:37:16
אחרי שהראשון יורה בחייט הטרף, גם
חברו יורה אחריו ואז היא מתה במקום.

00:41:49:14 00:41:42:21
כלומר כל אדם שיצא לצייד היה צריך
לשאת עליו שני סוגי כלי הנשק?

00:41:53:11 00:41:50:03
כל אחד היה קונה את הנשק שלו
לפי יכולתו הכלכלית.

00:41:57:18 00:41:53:14
סוגי הנשקים "מינשיר" ו "אלבי" -

המחיר שלהם היה מאוד גבוה.

00:41:59:13 00:41:57:21
בכמה כסף היו מוכרים אותם?

00:42:02:22 00:41:59:15
פעם המחירים לא היו גבוהים,
לכן זה עלה פחות מ 100 ביר.

00:42:07:21 00:42:03:01
ניתן היה לקנות את הנשקים האלו
ב-85-80 ביר.

00:42:09:17 00:42:08:02
האם היו אנשים שנשאו איתם
את שני סוגי הנשקים?

00:42:15:19 00:42:11:15
אבל הנשקים שנקראו "ווצ'פו" ו-"לבן"
היו זולים.

00:42:26:03 00:42:15:23
כמה כסף הם עלו שמחירם היה זול?
- הם היו נמכרים ב 65-70 ביר.

00:42:34:15 00:42:26:10
וזאת מכיוון שהנשק איטי ולא ניתן
להחליף מהר קליע, לכן מחירם היה נמוך.

00:42:40:04 00:42:34:18
בשאר סוגי הנשקים היה ניתן לירות
ברצף לכן מחירם היה יותר גבוה.

00:42:51:19 00:42:41:20
האם יצא לך לראות נמר אי פעם?
- כן, ראיתי, אבל לא הרגתי נמרים.

00:42:53:17 00:42:52:04
לא הרגתי נמר?
- לא.

00:42:58:09 00:42:53:24
ספר לנו היכן ראית נמר
בפעם הראשונה?

00:43:01:14 00:42:58:13
הנמרים היו מסתובבים בחצר שלנו.

00:43:06:21 00:43:01:20
בחצר של הבית שלכם?

- כן, והיינו נתקלים בהם ליד הנהרות.

00:43:12:15 00:43:06:24
ספר לי מקרה אחד שנתקלת בנמר,
היכן זה קרה ולאן הלכת באותו מקרה?

00:43:19:02 00:43:14:16
כשהיינו הולכים לחפש את הפרות שלנו
היינו נתקלים בנמרים.

00:43:25:02 00:43:20:09
גם כשנתקלנו בנמר במקרים שלא היינו
עם נשקים, הנמר היה ממשיך בדרכו.

00:43:26:08 00:43:25:04
הנמר היה עובר בשקט
בלי לעשות לכם כלום?

00:43:28:07 00:43:26:10
אם לא מרגיזים את הנמר,
הוא לא עושה כלום.

00:43:31:18 00:43:30:07
הנמר לא עושה כלום?
- שום דבר.

00:43:36:03 00:43:31:20
אם לא זורקים עליו אבנים או יורים
בו, הנמר לא תוקף אנשים.

00:43:38:17 00:43:36:13
הנמר לא היה מתקרב לאנשים?
- לא היה מתקרב בכלל.

00:43:43:06 00:43:38:20
אם היו זורקים אבנים על הנמר?
-הנמר היה תוקף את האנשים.

00:43:44:13 00:43:43:10
הנמר היה תוקף את האנשים?
- כן.

00:43:51:16 00:43:46:20
האם בילדותכם זרקתם אבנים על נמרים?
- בלי נשקים אסור לזרוק עליו אבנים.

00:43:59:21 00:43:54:16
אם האבן שנזרקה עליו נפלה לידו
הוא תוקף מיד את מי שזרק.

00:44:08:23 00:44:01:01
גם מי שזרק מתחבא בשקט
כדי שהנמר לא יאתר אותו.

00:44:13:02 00:44:10:04
הנמר לא היה תוקף בני אדם סתם ככה?
- כן, הוא לא נאבק באנשים.

00:44:16:14 00:44:13:17
אם לא יורים בנמר,
הנמר לא היה תוקף אנשים.

00:44:22:20 00:44:17:16
אבל אם יורים על הנמר,
הנמר מתרגז ותוקף אנשים.

00:44:27:01 00:44:23:02
הנמר היה מתרגז מהירי?
-כן, הוא היה מהיר מאוד.

00:44:34:17 00:44:27:05
הנמר היה מחסל הרבה אנשים בבת אחת,
הוא השתמש בשיניים ובציפורניים שלו.

00:44:41:12 00:44:36:02
היו מקרה שהנמרים תקפו אנשים ככה?
- כן, הם הרגו ככה הרבה אנשים.

00:44:46:03 00:44:41:18
ספר לי על מקרה מסויים כמו שסיפרתי
לי על המקרה עם האריה?

00:44:53:04 00:44:46:05
פעם אחת הלכה חבורה של אנשים ליער
אחד מהם ירה ופצע את הנמר,

00:45:03:22 00:44:53:21
הזהירו אותם לא ללכת כי הנמר מחכה
לטרף, הם לא הקשיבו והלכו יחד 4 אנשים.

00:45:11:21 00:45:04:23
כשאחד מהאנשים ישן בבקעה וקם בבוקר
הנמרה התנפל עליו.

00:45:15:08 00:45:11:24
שאר האנשים שהיו איתו
השאירו אותו לבדו וברחו מהנמרה.

00:45:18:21 00:45:16:18
הנמרה עקרה את הגולגולת שלו

והרגה אותו.

00:45:25:09 00:45:22:03

הנמרה קרעה את גופו
וזרקה אותו.

00:45:29:13 00:45:25:12

זה היה נמר או נמרה?
- זה היה נמר.

00:45:33:03 00:45:29:22

כלומר הנמרים יותר מסוכן מהנמרות?
- אלו הם נמרים שחיים בבור.

00:45:34:21 00:45:33:11

הם חיים בבור?
- כן, הם חיו בבור.

00:45:41:17 00:45:35:01

מי יותר מסוכן, הזכרים או הנקבות?
- הנקבות יותר מסוכנות מהזכרים.

00:45:43:12 00:45:41:22

הנקבות יותר מסוכנות?
- במקרה הזה אמרו שהנקבה תקפה אותו.

00:45:46:20 00:45:43:15

האם היו הבדלים בין הזכרים לנקבות?
- כן, בוודאי שהיו הבדלים.

00:45:50:23 00:45:46:22

הבדלים באופי שלהם?
- הנקבות היו יותר תוקפניות.

00:45:53:14 00:45:51:10

הנקבות יותר תוקפניות?
- כן,

00:45:55:10 00:45:53:15

גם אצל אריות הנקבות יותר מסוכנות!

00:45:56:24 00:45:55:14

באמת?
- כן, באמת.

00:46:01:00 00:45:57:17

הן שוקלות פחות לכן הן רצות מהר
וצדות מהר את הקורבן.

00:46:04:19 00:46:01:24

הזכרים היו יותר כבדים בגופם,
לכן הם לא מהירים כמו הנקבות.

00:46:08:17 00:46:04:24
הזכרים לא היו ממהרים לקום ממקומם,
הם יותר איטיים ורגועים.

00:46:14:11 00:46:10:09
אבל הנקבה יותר קלה בגופה וזריזה,
לכן היא מגיעה מהר לטרף.

00:46:18:22 00:46:16:03
הנקבות היו מאוד זריזות.

00:46:23:24 00:46:19:09
הלביאות מאוד מאוד מהירות!
- הן מהירות!

00:46:31:24 00:46:24:22
הלביאות גם היו צדות
חיות בר בזריזות.

00:46:41:02 00:46:33:08
הלביאות זריזות בגלל שאין להן שיער
אבל האריות, בגלל השיער, הם איטיים.

00:46:42:21 00:46:41:04
השיער היה מכביד על האריה?
- כן, השיער היה מכביד עליו.

00:46:45:08 00:46:43:22
לאריות לא הייתה קלילות
כמו ללביאות!

00:46:55:20 00:46:45:11
כשיצאתם לצייד האם היו לכם קריאות
ושירים שנועדו להזהיר את החיות בר?

00:46:59:20 00:46:56:02
למה שיהיו לנו קריאות
שיזהירו את חיות בר?

00:47:05:04 00:46:59:22
אז עשיתם הכל בשקט?
- כן, היינו הולכים בשקט.

00:47:10:08 00:47:05:07
לרוב היינו נתקלים בחיות הטרף
כשהן הלכו לנהר לשתות מים.

00:47:13:07 00:47:10:09
הצייד שנתקל בחיית הטרף יורה בחיה
והחיה בורחת להתחבא

00:47:16:05 00:47:13:14
ואז האיש שירה בחיה חוזר לאוהל
ומיידע את כולם וחוזרים למחבוא שוב.

00:47:21:10 00:47:17:10
ואז מגיעים למחבוא והורגים
את החיה ומביאים את גופתה.

00:47:25:12 00:47:22:01
במקרים נוספים כשהחיות
הלכו לשתות מים בנהר,

00:47:27:14 00:47:25:24
הצייד שנוכח במקום יורה בחיה
ופוצע אותה.

00:47:31:11 00:47:30:04
הרי הלכו לצייד כדי לצוד חיות.

00:47:40:04 00:47:31:12
כשיצאתם לצייד קמתם בבוקר ותיאמתם
ביניכם לאיזה כיוון כל אחד מכם הולך,

00:47:42:20 00:47:40:06
כן, היינו הולכים לפי כיווני הרוח.
- מה הכוונה לפי כיווני הרוח?

00:47:46:02 00:47:42:22
היינו הולכים בכיוון שאין בו רוח
כדי שהחיות לא יריחו אותנו.

00:47:51:24 00:47:46:15
מה זה אומר?
- הרי הרוח בבוקר נושבת מערבה.

00:47:54:12 00:47:52:18
לכן היינו הולכים בירידה
שהרוח לא נשבה בו.

00:47:55:08 00:47:54:15
למה?

00:47:58:19 00:47:55:10
מכיוון שהרוח בשעות הצהריים
נושבת לכיוון הנגדי.

00:48:01:16 00:47:59:15
והריח שלנו היה מתפשט
יחד עם כיוון הרוח.

00:48:03:21 00:48:01:20
לפי הריח שלכם?
- ככה הריח שלנו הגיע לחיות הבר.

00:48:10:05 00:48:06:20
אם היינו הולכים בעליות, החיות היו
מריחים את הריח שלנו ובורחים.

00:48:16:09 00:48:12:02
אם היינו הולכים בכיוון הרוח
אחרי שבבוקר הרוח נשבה מזרחה,

00:48:19:06 00:48:16:11
הרוח של הצהריים מגיעה אלינו
ומפזרת את הריח שלנו.

00:48:26:22 00:48:19:08
לכן מוצאים את החיות כשהן הלכו
לכיוון מסויים ועשו רעש או אכלו קש,

00:48:32:22 00:48:27:05
ואת האריות היינו רואים
כשהם המתינו לצוד את הטרף שלהם,

00:48:34:23 00:48:33:11
בזמן הזה היינו יורים על האריה.

00:48:42:16 00:48:36:21
סיפרת שכשיצאתם לצייד קמתם בבוקר
והלכתם בכיוון שהרוח לא נשבה בו,

00:48:43:25 00:48:42:18
כן, היינו הולכים בכיוון שהרוח
לא נשבה בו.

00:48:48:19 00:48:44:02
ואז מה המרחק שהייתם הולכים?
- היינו הולכים הרבה.

00:48:54:11 00:48:48:21
אם היה לנו מזל נתקלנו בהם קרוב
ואם לא, היינו הולכים כל היום.

00:48:56:05 00:48:54:22
הייתם הולכים לבד?
- כן.

00:49:00:04 00:48:56:16
אם היית נתקל בסכנה כלשהי?
- איזו סכנה יכולה להיות לי!

00:49:03:09 00:49:00:08
אם היית נתקל בחיות טרף כמו אריות
איך היית מזעיק עזרה?

00:49:05:04 00:49:03:12
הלוואי והייתי נתקל באריות,
הרי חיפשתי לצוד אותם.

00:49:09:21 00:49:08:15
הרי חיפשנו לצוד את האריות!

00:49:14:15 00:49:09:23
איך היית מזעיק את החברים שלך?
- בהתחלה אני יורה על האריה,

00:49:22:19 00:49:16:07
הייתי אורב לאריה ויורה עליו ופוצע
אותו, ואז אני חוזר לאוהל של כולנו,

00:49:29:01 00:49:24:01
באוהל אני מספר לחבריי שיריתי באריה
והם חוזרים איתי ביחד למקום הירי

00:49:31:20 00:49:29:13
הייתם חוזרים שוב לאותו מקום?
- כן, היינו חוזרים ביחד.

00:49:37:13 00:49:33:04
ומראה להם היכן האריה מתחבא
ואז הכל תלוי במזל שלנו.

00:49:40:16 00:49:37:19
ואז עוד פעם אתם יורים באריה?
- כן, יורים בו.

00:49:43:06 00:49:40:20
מה עושים עם הגופה של האריה
אחרי שהרגתם אותו?

00:49:49:06 00:49:43:14
אחרי שיורים על האריה והורגים אותו
היינו עושים טקס שנקרא "גומה".

00:49:53:15 00:49:49:24
מה זה הטקס הזה?

- אינכם מכירים את המנהג הזה,

00:49:54:17 00:49:53:18
אנחנו קראנו לטקס הזה "גומה".

00:49:55:23 00:49:54:20
מה הייתם עושים בטקס "גומה"?

00:49:59:15 00:49:56:01
-מסתובבים סביב גופת האריה
ושרים "גומה"

00:50:05:22 00:50:00:10
ואז מהללים את האיש שהרג את האריה
ומתחילים להפשיט את עורו של האריה.

00:50:09:10 00:50:06:02
מי שר את השיר של טקס ה"גומה"?
-אנחנו, כל האנשים שהיו בסביבה.

00:50:15:06 00:50:09:13
עשיתם את הטקס סביב האריה המת?
-כן, מקיפים את האריה ושרים.

00:50:20:04 00:50:15:24
בטקס הקפנו 3 פעמים את האריה המת
משמאל לימין.

00:50:29:06 00:50:21:01
אחרי 3 הקפות,
פושטים את העור של האריה.

00:50:38:07 00:50:30:14
ואז מרימים את האריה המת ומניחים
אותו על כתפו של האיש שהרג אותו.

00:50:40:06 00:50:38:21
מניחים עליו את האריה המת?
- כן.

00:50:47:23 00:50:42:17
לאחר שמניחים אותו על כתפיו, מנגחים
בין המצח של האיש למצח של האריה.

00:50:53:14 00:50:48:11
נגיחות בין המצח של האריה ושל האיש?
- כן, עושים את זה 3 פעמים.

00:51:00:01 00:50:54:00
ואז מתחילים לפשוט את עורו של האריה

וקושרים חתיכת עור על זרועו של האיש.

00:51:05:14 00:51:01:09
לאחר מכן מוצאים את הרעמה של האריה ומניחים על ראשו של האיש.

00:51:10:07 00:51:06:01
אחרי שמסיימים לפשוט את עורו, שרים "גומה" וחוזרים לאוהל ביחד.

00:51:12:16 00:51:10:17
מה לקחתם איתכם, רק את עור?
- כן, לקחנו את העור של האריה.

00:51:16:16 00:51:12:17
את העור שלו יחד עם ראשו?
- כן, לוקחים את ראשו ואת העור שלו.

00:51:18:16 00:51:16:24
מה עשיתם עם זה?
- מפקידים את זה לשלטונות.

00:51:23:02 00:51:18:22
למה נותנים את זה לשלטון?
- נהוג לתת את זה לשלטונות.

00:51:26:04 00:51:23:06
נותנים את העור לשלטון?
- כן נותנים את העור של האריה לשלטון.

00:51:28:25 00:51:26:08
מה השלטון עשה עם העור?
- זה היה החוק.

00:51:30:17 00:51:29:01
חיות הטרף שייכים לשלטון.

00:51:35:15 00:51:32:24
הרי חיות הטרף שייכים לממשלה.
- כן, הבנתי את זה.

00:51:38:06 00:51:35:22
למי נותנים את זה?
- לשלטונות,

00:51:41:02 00:51:38:12
הם מייבשים את העור של האריה ושומרים אותו.

00:51:43:20 00:51:41:10

מה הם עושים עם העור?
מה התועלת של העור?

00:51:51:23 00:51:43:21
זה רק כדי ליידע אנשים שזהו רכוש של
השלטון, הם מאחסנים את העור אצלם

00:51:56:13 00:51:52:12
מה המשמעות של המילה "גומה"?
- המשמעות של המילה היא "צייד גיבור".

00:51:58:23 00:51:56:18
"צייד גיבור".
- כן, אומרים עליו "צייד גיבור".

00:52:02:00 00:51:58:25
כשהיו שרים "גומה" וחוזרים הביתה,
היו מהללים את הצייד כגיבור.

00:52:04:21 00:52:02:03
זהו שיר לכבודו?
- כן, זה מסמן כבוד רב.

00:52:07:18 00:52:04:23
מתייחסים לצייד כגיבור גדול.

00:52:14:14 00:52:07:22
כשאיש מצליח להרוג אריה וחוזר לכפר
בליווי של חבריו,

00:52:17:23 00:52:15:03
אותו האיש היה משתנה למישהו אחר
כאילו לא מכירים אותו.

00:52:23:13 00:52:18:10
באמת?
- כן, הוא נהיה כמו האריה באופי שלו.

00:52:28:18 00:52:25:05
אתם מכירים היטב את ההתנהגות
של חיות הטרף,

00:52:31:23 00:52:28:20
ידעתם שאותה חיית הטרף מתחבאת
אחרי שיורים בה,

00:52:37:04 00:52:33:25
אם החיה הכניעה מישהו,
היא מחפשת לתפוס אנשים נוספים,

00:52:41:01 00:52:37:07
כן, אם החיה הכניעה מישהו והיה אדם
חזק בסביבה הוא מחלץ אותו.

00:52:44:16 00:52:42:02
כלומר אותו איש מכיר את האופי של החיה.
- כן.

00:52:50:07 00:52:44:20
במצבים כאלו כשאריה כעס הרבה אנשים
ברחו כדי להציל את עצמם.

00:53:00:00 00:52:50:17
כשאריה מתנועע וחושף את שיניו, הוא
היה מזיל ריר שיכול למלא סיר גדול.

00:53:06:06 00:53:00:02
כמות הריר היא בגלל האיש שמתגרה בו
כשאריה כעס אף אחד לא התקרב אליו.

00:53:10:06 00:53:06:11
מה אומר הריר של האריה?
- הריר זה הרוק שלו.

00:53:14:01 00:53:10:10
מה הביע הפרשת הרוק של האריה?
- זה אומר שהוא מתקומם ורב עם מישהו.

00:53:19:14 00:53:14:20
ברגע כזה האריה עלול לטרוף
אנשים או לעשות מה שהוא רוצה?

00:53:24:16 00:53:19:16
האריה יטרוף אותם אם נתנו לו להתקרב
אליהם, אבל היו משגיחים עליו.

00:53:29:06 00:53:24:19
כל מה שהבן אדם עושה זה להשגיח על
האריה ולא להתעסק בדברים אחרים.

00:53:35:02 00:53:30:12
גם האריה מסתכל רק עליהם, ולא מסתכל
על האיש המוכנע ששוכב מתחת לרגליו.

00:53:38:05 00:53:35:08
מבחינת האריה האיש שמוחזק אצלו כבר
מוכנע, הוא רוצה לתפוס את האיש השני.

00:53:43:02 00:53:39:17
האיש שמוחזק אצל האריה היה קופא

במקומו ולא מוציא שום מילה.

00:53:45:15 00:53:43:07

הוא רק עמד בשקט או...

00:53:52:10 00:53:45:18

כן, האריה עומד תוך כדי שהוא מתכופף ומזדקף, הוא רוצה להשתולל.

00:53:58:13 00:53:52:15

האם האיש שהשגיח על האריה מחכה לו עם נשק טעון?

00:54:00:09 00:53:58:16

האיש מחכה לאריה כשהוא יושב בשקט עם נשק טעון.

00:54:01:15 00:54:00:16

מחכה לו בשקט?

- כן.

00:54:10:06 00:54:02:21

ואז האיש מחכה לעיתוי הנכון ויורה בכתפיו של האריה והאריה נשכב במקומו.

00:54:15:10 00:54:10:12

לאחר שהגעתם למקום מסויים, איך יכולתם לדעת שיש חיות טרף באזור?

00:54:20:16 00:54:16:17

אין לי דרך לדעת שיש חיות טרף, רק הייתי מתצפת עליהם מרחוק.

00:54:25:15 00:54:20:18

אתה חייב לתצפת עליהם מרחוק?
- כן, היו גם יריות באזור.

00:54:29:02 00:54:25:17

לפי מה היית מזהה את חיות הטרף?
- יש סימנים רבים ולפי העקבות שלהם.

00:54:31:08 00:54:29:07

הייתם מזהים לפי העקבות שלהם?
- כן.

00:54:33:17 00:54:31:10

מה עוד?

- כשהצייד נתקל בעקבות,

00:54:41:03 00:54:34:00

אם אלה עקבות של חיות בר שמיועדות
לאכילה רואים 3-4 שורות של עקבות.

00:54:44:10 00:54:42:07
חיות הבר שמיועדות לאכילה
הולכות יחד בקבוצה?

00:54:47:03 00:54:44:12
כן, הן הולכות ביחד
כ-4-5 חיות בקבוצה.

00:54:52:22 00:54:48:12
אבל האריות לא הולכים בקבוצות, האריה
הולך לבדו או לכל היותר עם עוד אריה.

00:54:54:03 00:54:52:25
האריה הולך לבדו?
- כן.

00:55:03:04 00:54:54:04
האריות לא היו מסתובבים בשמש, אלא
במקומות קרירים ליד הנהרות והעמקים.

00:55:09:17 00:55:04:02
רק בלילה הם היו נכנסים לנהר
ולא הסתובבו בצהריים בשמש.

00:55:13:15 00:55:09:20
לאריות יש רגליים עדינות,
הם נדקרים ברגליהם.

00:55:16:04 00:55:13:18
הם לא אוהבים חום ברגליים!
- לא, הקוצים היו חודרים לרגליהם.

00:55:21:11 00:55:16:21
הקוצים שהיו מפוזרים בשדות הערבה
מנעו מהאריות לדרוך על האדמה.

00:55:25:10 00:55:21:22
האריה חלש ברגלו, הקוצים מנעו
ממנו לרוץ כפי שרצה.

00:55:30:15 00:55:25:15
ברגע שזיהית את האריה מרחוק,
איך היית מתכונן אליו?

00:55:33:10 00:55:30:17
הייתי מתקרב אליו לאט
בכיוון הנגדי של הרוח.

00:55:37:12 00:55:33:23
מה זאת אומרת, איך היית מתקרב אליו?
- תחילה אני בודק את כיוון הרוח.

00:55:40:09 00:55:38:04
היית בודק לאן הרוח נושבת?
- כן.

00:55:44:10 00:55:40:23
לאחר שאני בודק את כיוון הרוח,
אני מתקרב לאריה לאט לאט,

00:55:47:07 00:55:44:11
אם המיקום שלי נוח,
הייתי יורה על האריה מהמיקום שלי.

00:55:52:15 00:55:47:21
מה המרחק שממנו היית יורה על האריה?

00:55:55:18 00:55:52:17
המרחק היה גדול,
בערך באורך של שני שדות.

00:55:59:06 00:55:56:20
מה האורך של שני שדות?
- המרחק מגיע לאורך של שני שדות.

00:56:05:13 00:55:59:09
פחות מהמרחק הזה
האריה לא היה נותן לך להתקרב אליו.

00:56:07:16 00:56:05:20
האריה לא נותן להתקרב אליו?
- כן, פחות מהמרחק הזה האריה מתעורר.

00:56:09:04 00:56:07:18
האריה יודע שיש אנשים בקרבתו?

00:56:13:04 00:56:09:07
כן, פחות מהמרחק הזה האריה יודע
שמתקרבים אליו והוא מתחיל להשתולל.

00:56:16:17 00:56:14:08
ואז מאותו המרחק הצייד יורה עליו
ואם הוא פגע בו האריה נפצע.

00:56:20:02 00:56:16:22
אם מדובר בחיית בר שמיועדת לאכילה,
הצייד עוקב אחריה ויורה בה שוב.

00:56:25:17 00:56:21:01
ואם זה אריה הצייד רואה את מקום
המסתור שלו ולא עוקב אחריו.

00:56:30:15 00:56:26:24
מה היה קורה אם לא פגעת באריה?
- אם לא פגעתי בו, הוא בורח.

00:56:34:09 00:56:30:18
הוא בורח בשקט?
- כן, הוא כועס ובורח ממקומו.

00:56:38:08 00:56:35:04
האריה בורח ישר ומכה
באדמה עם זנבו.

00:56:40:24 00:56:38:11
מה פשר המכות עם זנבו?
- זהו סימן שהוא התרגז.

00:56:42:18 00:56:41:03
באמת?
- אז מה זה יכול להיות.

00:56:48:11 00:56:45:06
האריה מסמן בכך שהוא הצליח להתחמק!
- הוא סימן שהוא התחמק.

00:56:53:20 00:56:49:05
סיפרת לי על המקומות שבהם
האריה אוהב לשהות,

00:56:56:14 00:56:54:15
כן, האריה אוהב שדות חיטה.
- כן.

00:56:59:06 00:56:56:17
ומה עם הנמרים?
- גם הנמרים אוהבים שדות חיטה.

00:57:04:12 00:56:59:08
הנמרים אהבו גם לשהות בעמקים
שהיו בהם אנטילופות,

00:57:14:13 00:57:05:16
הנמר אהב לשהות במקומות שהיו בהם
צבי כדי לארוב להם ולצוד אותם.

00:57:19:23 00:57:14:24

הנמר לא חוצה את העמקים
והולך רחוק כמו הגדי והאיילים.

00:57:21:18 00:57:20:06
הנמר לא הולך רחוק עד לשם?
- לא, הוא לא הולך.

00:57:30:13 00:57:21:20
הנמר הסתובב רק בשוליים של הנהרות
ולא חצה את העמקים ועלה להרים.

00:57:38:04 00:57:31:09
למרות שהנמר הוא חיית טרף, הוא חלש.
אין לו כוח פיזי ברגליים.

00:57:43:18 00:57:38:14
האם הנמר לא היה רץ הרבה?
- הוא רץ, אבל הקוצים הקשו עליו לרוץ.

00:57:49:11 00:57:45:09
הרגליים של הנמר עדינות
והציפורניים נכנסות פנימה.

00:57:54:05 00:57:50:16
לכן הקוצים נכנסים לו בצידי הכפות.

00:57:59:13 00:57:54:19
כשחודרים לרגליו קוצים,
הנמר מתרחק לשדות שיש בהן דשא.

00:58:08:14 00:58:00:17
הוא נכנס מהר למקום חלק,
הדשא חלק ואין בו קוצים.

00:58:16:23 00:58:09:18
אבל חיות הבר שמיועדות לאכילה היו
רצות בכל מקום, קוצני או לא.

00:58:23:13 00:58:17:24
אילו אמצעי הגנה היו לכם לכל זה?
- מלבד הנשקים לא היה לנו משהו אחר.

00:58:26:04 00:58:23:15
גם כשהלכו לחרוש את השדות
לקחנו איתנו את הנשקים.

00:58:30:09 00:58:27:11
מה עם מקרים שהלכתם ליערות?
- גם היינו לוקחים את הנשקים שלנו.

00:58:34:15 00:58:30:13
אם היו קוצים שיכלו לחדור לרגליכם?
- גם אם היו עוד אנשים הם היו חמושים.

00:58:38:12 00:58:34:17
הרי הייתם הולכים ליערות יחפים?
- כן.

00:58:43:22 00:58:38:14
והיו קוצים שיכלו לחדור לרגליכם,
איך הייתם מגנים על רגליכם?

00:58:49:23 00:58:44:02
כן היו הרבה קוצים שהיו חודרים
לנו עמוק ברגליים.

00:58:53:22 00:58:50:00
איך הייתם מגנים על רגליכם,
האם הייתם לובשים מכנסיים ארוכים?

00:58:57:22 00:58:53:24
היינו לובשים רק מכנסיים קצרים
ולא לבשנו משהו אחר.

00:59:01:16 00:58:57:24
כלומר התרגלתם לזה?
- כן, אפילו נעליים לא היו לנו.

00:59:04:23 00:59:01:20
גם כשהיו חצץ וקוצים הלכתם יחפים?
- כן, דורכים על זה והולכים.

00:59:08:02 00:59:05:17
ארבתם על הקוצים!
- כן, הנעליים הגיעו לכפר רק לאחרונה.

00:59:10:18 00:59:08:05
אבל פעם היינו הולכים
יחפים לכל מקום.

00:59:23:19 00:59:16:14
מי האנשים שהיו נחשבים
לציידים הטובים ביותר?

00:59:29:00 00:59:24:02
הצייד שהיה נחשב להכי טוב מכונה
בתואר "אָדְמָה" והוא הצייד הראשי.

00:59:30:22 00:59:29:03
מה זה אומר "אָדְמָה"?

00:59:36:06 00:59:30:24
"אֲדָמָה" זהו התואר שמוענק לו בכפר
והצייד נחשב לשליט של האזור.

00:59:45:10 00:59:37:13
היו אומרים שה "אֲדָמָה" הלך לצייד
עם מספר ציידים נוספים,

00:59:49:12 00:59:45:21
בנוסף במקרים של סכסוכים בין ציידים
הוא היה מיישב את הסכסוך ביניהם.

00:59:53:06 00:59:50:10
הוא היה משלים בין הציידים
שרבו ביער.

00:59:56:08 00:59:53:10
הוא עושה את זה בזמן שהייתם בצייד?
- כן,

01:00:01:04 00:59:56:13
במקרים שאנשים הסתכסכו ביניהם
אז "אֲדָמָה" היה משלים ביניהם.

01:00:05:06 01:00:01:06
הוא היה אומר להם שאסור לריב
בזמן הצייד בערבה,

01:00:12:04 01:00:05:20
ה"אֲדָמָה" מטיף לאדם שיצר את הריב,
ואז משלים ביניהם והוא לא רב יותר.

01:00:15:07 01:00:12:05
איך הצייד הראשי מקבל
את התואר "אֲדָמָה"?

01:00:20:19 01:00:15:12
זהו אדם שמכיר היטב את חוקי הטבע
בערבה כשיוצאים לצוד.

01:00:24:12 01:00:21:09
הוא שהה שם הרבה שנים?
- כן, יש לו ניסיון של הרבה שנים.

01:00:27:06 01:00:25:11
לכן הוא מכיר היטב את החוקים.
-אוקיי.

01:00:33:02 01:00:28:10

כלומר הוא ("אדמה") הרג אריה?
- כן, הוא הרג אריה וגם חיות אחרות.

01:00:38:18 01:00:34:03
לכן במקרים של ריבים, הוא מבקש מהם
לא לריב ולא להקניט זה את זה.

01:00:45:01 01:00:39:18
הוא מסביר למסוכסכים שבערבה צריך
ליצור שלום ושהטבע לא אוהב ריבים.

01:00:49:13 01:00:46:01
היו אנשים עם אופי בעייתי
והרבה אגו שתמיד גרמו ריבים.

01:00:55:07 01:00:50:12
חלקם היו מצליחים לצוד וחלקם לא
ובגלל זה היו כאלה שקינאו אחד בשני.

01:00:57:18 01:00:55:19
הם קינאו כשאחד הצליח לצוד ואחר לא?
- כן.

01:01:02:05 01:00:57:20
אם מישהו צד כמה חיות, היו כאלה
שהיו מקנאים ויוצרים בעיות.

01:01:03:16 01:01:02:09
היו רבים בגלל זה?
- כן.

01:01:06:11 01:01:03:18
באמת?
- כן, הם היו רבים סתם.

01:01:09:11 01:01:06:14
לכן אם מישהו התנהג בצורה הזו,
הוא לא היה מצליח לצוד.

01:01:13:25 01:01:09:14
עד שהאיילים הגיעו הוא לא היה מצליח
לצוד אפילו חיות בר שמיועדות לאכילה.

01:01:19:04 01:01:14:12
הוא היה מפספס בכל ירי, או שהוא היה
נהרג מתקיפה ולא מצליח לצוד בעצמו.

01:01:26:14 01:01:20:20
לכן רק אנשים שפניהם לשלום
הולכים לצוד וחוזרים בלב שלם.

01:01:29:05 01:01:27:19
מי שגרם ריב היה חוזר לביתו חולה.

01:01:34:01 01:01:31:20
אם לאדם היו כוונות שליליות...
- הוא לא היה מצליח לצוד,

01:01:35:13 01:01:34:05
הוא לא היה מצליח לצוד,
וגם חזר חולה לביתו.

01:01:38:03 01:01:36:00
זה מפליא מאוד!
אילו חודשים טובים לציד?

01:01:46:02 01:01:38:11
היינו הולכים לציד בחודשי הקיץ
יוני-יולי, בימים האלו השמש קופחת.

01:01:47:15 01:01:46:10
היה חם?
- מאוד!

01:01:51:03 01:01:47:17
כלומר זה היה בקיץ?
- כן, אי אפשר היה לדרוך על האדמה.

01:01:55:04 01:01:51:05
בחודשים האלו היו הרבה חיות לצוד?
- כן, אז מוצאים הרבה חיות טרף.

01:01:59:09 01:01:55:08
בחורף לא הלכתם לצוד?
- בחורף עבדנו בחרישת השדות.

01:02:01:05 01:01:59:13
בחורף חרשתם את השדות?
- כן.

01:02:11:06 01:02:01:08
חרישת השדות, הקציר ואיסוף היבולים
ודגן הטף נעשים בחודשי האביב.

01:02:15:15 01:02:11:09
היו הולכים לשדות וקוצרים את
יבולי החיטה והתירס.

01:02:20:04 01:02:16:00
אם מישהו רצה לצאת לציד, קודם כול

הוא מאחסן את היבול שלו ורק אז יוצא.

01:02:24:22 01:02:21:08

כמו כן היו גם יבולים שהיה צריך
לאסוף ולאחסן לפני היציאה לציד.

01:02:27:20 01:02:25:02

הולכים לציד רק אחרי שמאחסנים הכל?
- כן.

01:02:41:01 01:02:31:10

אם האזור שלכם היה תחת פיקוח של
השלטון או של שופטים ואחראים,

01:02:49:21 01:02:41:05

האם לא הגבילו את הציד במספר
חיות הטרף שהיה ניתן לצוד?

01:02:51:06 01:02:49:24

לא היו הנחיות כאלו!
- כל אחד היה צד כמה שרצה?

01:02:52:01 01:02:51:08

כל אחד צד לפי המזל שלו!

01:02:53:23 01:02:52:04

לפי המזל?
- כן, לפי המזל שלו, מה שהצליח לצוד.

01:02:55:16 01:02:54:02

גם אם היה מדובר בציד של חיות הבר
שהיו מיועדות לאכילה?

01:02:59:20 01:02:55:19

כן, גם הציד של חיות בר שמיועדות
לאכילה תלוי במזל של הצייד.

01:03:02:12 01:03:00:00

זה גם לפי המזל של הצייד?
- כן, זה לפי המזל שלו.

01:03:07:12 01:03:02:14

מלבד זה הצייד יכול היה לצוד
עוד ועוד חיות כפי רצונו.

01:03:12:24 01:03:08:12

אף אחד לא היה מגיע לראות או לבדוק,
לכן אף אחד לא ידע כמה חיות צדו.

01:03:20:25 01:03:15:02

אחרי שמביאים את הבשר מהציד לביתנו,
מכינים עם זה רטבים ובשר מיובש.

01:03:23:03 01:03:21:02
אוכלים את זה בתקופה של חרישת
השדות ומעבירים את החורף.

01:03:31:23 01:03:23:06
למי היו נותנים יותר כבוד,
למי שצד אריה או נמר?

01:03:38:24 01:03:32:21
לא היינו צדים נמרים, רק אם
נתקלים בו במקרה הורגים אותו.

01:03:41:05 01:03:39:02
אין מה לעשות עם נמרים,
זה לא מוסיף כבוד.

01:03:43:07 01:03:41:09
מה עם העור של הנמר?
- מוכרים את העור של הנמר,

01:03:46:03 01:03:43:16
העור של הנמר היה יקר,
אבל היה הרבה כאלה בכפר שלנו.

01:03:48:01 01:03:46:14
מה יקר? העור של הנמר?
- היה קשה לאתר אותם.

01:03:49:20 01:03:48:04
אבל היו אנשים שהצליחו
להרוג את הנמרים.

01:03:52:16 01:03:50:00
הורגים את הנמר בשביל העור שלו?
- כן, בשביל העור שלו.

01:03:56:06 01:03:52:20
כמה עלה העור של הנמר? זה היה יקר?
- כן, באותם הימים זה היה יקר.

01:04:00:01 01:03:56:09
אז למה לא צדתם נמר ומכרתם את העור?
- כיוון שלא נתקלנו בהם הרבה.

01:04:04:16 01:04:01:01
אז הייתם נתקלים יותר באריה,
שהוא מלך החיות?

01:04:08:13 01:04:04:17
מעטים הציידים שנתקלו באריות וצדו
אותם, חיות טרף הן מאוד מבוקשות.

01:04:10:25 01:04:09:05
לא היינו נתקלים בהם באותה מידה
כמו בחיות הבר שמיועדות לאכילה.

01:04:16:15 01:04:12:18
מעט אנשים היו מצליחים לצוד חיות
טרף, אולי רק 2-3 אנשים.

01:04:20:19 01:04:17:21
חוץ מהם אף אחד לא הלך לצוד אותן
כפי שהולכים לצוד חיות בר לאכילה.

01:04:22:12 01:04:21:19
חיות טרף זה מאוד מבוקש!

01:04:27:17 01:04:22:20
באזור שהייתם צדים בו
לא גרו אנשים?

01:04:29:22 01:04:27:22
לא היה שום זכר לאנשים!

01:04:31:24 01:04:30:02
לא היה כלום?
- חוץ מציפורים לא היה כלום.

01:04:35:11 01:04:32:12
מלבד הציפורים שהיו מציצות
הרבה, לא היה שום דבר אחר.

01:04:36:21 01:04:35:14
היו שם רק ציפורים וקופים.

01:04:43:07 01:04:38:21
היו כל מיני חיות בהרים המרוחקים.

01:04:50:19 01:04:45:19
באזורים האלו היו רק חיות
ולא אנשים, האזור היה יער שומם.

01:05:02:22 01:04:54:15
האזור היה שופע במים ובכל פעם
שהחיות יצאו לשתות היינו נתקלים בהן.

01:05:05:09 01:05:03:21

לכן באזורים האלו
היו הרבה חיות טרף.

01:05:11:22 01:05:08:18
האם יצא לך להרוג חיית טרף?
- אף פעם לא הרגתי חיית טרף.

01:05:17:09 01:05:13:18
מה עם חיות בר לאכילה?
- חיות בר כן, הייתי צד אותן.

01:05:20:10 01:05:17:11
אבל אריות ופילים לא הרגתי
או צדתי אף פעם.

01:05:23:17 01:05:20:23
האם היו צדים גם את הפילים?
- בוודאי שצדים את הפילים.

01:05:27:13 01:05:23:20
מה עושים עם הפיל אחרי שהרגו אותו?
- שרים שירי הלל על מי שצד את הפיל.

01:05:32:24 01:05:28:10
מה הייתם שרים?
- אינך מכירה את השירים.

01:05:36:09 01:05:33:05
תוכל לשיר לנו איך שהייתם שרים?
- שרים שירי גבורה על "הצייד הגיבור".

01:05:40:22 01:05:36:12
תגיד לי רק את המילים של השיר.

01:05:44:19 01:05:41:01
"הצייד... תמשיך בבקשה"

01:05:52:25 01:05:44:22
"שיר על הצייד הגיבור"

01:05:55:24 01:05:53:11
ואז השיר ממשיך בפזמון
הצייד הגיבור,

01:06:04:22 01:05:56:01
"המשך השיר בית שני"

01:06:06:24 01:06:05:00
זה מה שהייתם שרים?
- ככה היו שרים.

01:06:11:14 01:06:07:17
מתי הייתם שרים את זה?
- כשהיו צדים פילים ואריות.

01:06:13:22 01:06:11:15
גם פילים וגם אריות?
- וגם כשהיו צדים ביזון.

01:06:15:13 01:06:14:13
גם ביזון?
- כן.

01:06:19:17 01:06:16:13
אחרי שהורגים את הפיל...

01:06:23:25 01:06:19:21
אחרי שהורגים את הפיל למה הוא שימש?
מה היו עושים עם זה?

01:06:25:12 01:06:24:03
כפי שהסברתי לך קודם
שרים על זה.

01:06:28:18 01:06:25:16
הפיל שימש רק לשירים?
- כן, וגם עוקרים את השיניים שלו.

01:06:31:24 01:06:29:01
מוציאים את השיניים שלו?
- כן, היו לו שיניים גדולות.

01:06:36:01 01:06:32:06
מה עושים עם השיניים של הפיל?
- השיניים שלו מאוד יקרות.

01:06:43:09 01:06:36:18
השיניים של הפיל שייכים לשלטון,
אבל היו אנשים שמכרו את זה לערבים.

01:06:47:11 01:06:44:01
זה היה נחשב כמו זהב?
- כן, זה כמו זהב.

01:06:51:02 01:06:47:12
מה היו עושים עם השיניים של הפיל?
- הערך שלו היה כמו של זהב.

01:06:54:05 01:06:51:05
מכינים מהשיניים של הפיל קישוטים?

- כן, עושים מהן קישוטים.

01:06:58:03 01:06:55:20

עושים מזה קישוטים,
זזה היה מאוד יקר ומבוקש.

01:07:02:16 01:06:58:21

האם יצא לך להרוג פיל?
- לא הרגתי פיל.

01:07:06:14 01:07:02:20

אם הייתי הורג פיל
זה היה כמו להרוג אריה.

01:07:13:06 01:07:06:17

האם היה לך רצון עז להרוג חיית טרף?
- כן, בוודאי שהיה לי רצון.

01:07:16:18 01:07:13:09

אז איך לא הצלחת לצוד אחד?
- לא נתקלתי בהם.

01:07:21:05 01:07:16:22

ציד ותפקיד שלטוני זה אותו דבר,
אם אין לך מזל, לא תצליח בזה!

01:07:27:22 01:07:23:08

אתה לא מצטער על זה?
- גם אם אכעס מה אני יכול לעשות?

01:07:33:07 01:07:29:16

על מה להתעצבן, זה לא היה תלוי
בעבודה שהייתי צריך לעשות.

01:07:35:19 01:07:33:09

כלומר הציד הוא עניין של מזל?
- כן, לרוב זה תלוי במזל.

01:07:42:22 01:07:37:12

לכן אף שהייתי צייד הרבה זמן,
לא היה לי די מזל לצוד חיית טרף.

01:07:50:02 01:07:43:02

במקרים מסויימים הייתי מצטרף לאחרים
ועוזר להם להרוג חיות טרף.

01:07:52:21 01:07:50:22

אבל לא יצא לי להרוג
חיית טרף לבדי.

01:07:54:02 01:07:53:00
לא יצא לך להרוג?
- לא.

01:07:58:23 01:07:54:04
כל פעם שהיית יוצא לצייד,
קיווית להיתקל בחיית טרף ולצוד אותה?

01:08:04:14 01:07:58:25
כן, בכל פעם קיוויתי שלהבדיל מהשנה
הקודמת אצליח לצוד בשנה הנוכחית.

01:08:06:00 01:08:04:17
אך בסוף לא הצלחתי לצוד חיית טרף.

01:08:11:20 01:08:06:13
לאחר מכן אסרו את הצייד
ומאז הפסקנו לצוד לגמרי.

01:08:18:23 01:08:12:22
היו לך הזדמנויות לראות חיית טרף
שלא הצלחת לפגוע בהן ולצוד אותן?

01:08:23:13 01:08:19:08
כשהמפלגה שנקראת "אייאפא" עלתה
לשלטון, הם אסרו את הצייד לגמרי.

01:08:29:08 01:08:24:13
הם הוציאו הודעה רשמית על איסור
ציד של חיות בר ומאז הפסקנו לצוד.

01:08:33:11 01:08:29:10
מאז אסרו על כולם לצוד?
- כן, אמרו לנו שיותר אסור לצאת לצוד.

01:08:35:19 01:08:33:16
כלומר יצא חוק חדש?
- כן.

01:08:37:19 01:08:36:16
מאז אף אחד לא העז ללכת לצוד!

01:08:41:17 01:08:37:21
כמו כן המפלגה שעלתה לשלטון הייתה
רודנית, הם היו מוצאים אנשים להורג.

01:08:45:03 01:08:42:08
מאז אנשים העדיפו לא לצאת לצייד,
שלא יוציאו אותם להורג.

01:08:49:03 01:08:45:24
האם קרה שעצרו אותך בגלל הצייד?
- לא, לא הגעתי למעצר.

01:08:52:19 01:08:49:09
אם הייתי נעצר לא הייתי נשאר בחיים,
תודה לאל שהציל אותי מזה.

01:08:57:19 01:08:53:16
לא היה לי שום חיכוך עם השלטון,
לא רציתי שיעשו לי צרות.

01:09:00:16 01:08:57:20
מאז המשכתי לעסוק בעבודתי
בחרישת השדות.

01:09:04:19 01:09:00:18
כלומר מרגע שאסרו את הצייד אף אחד
מהציידים לא הלך יותר לצוד חיות בר?

01:09:09:11 01:09:04:22
כן, הכל נסגר מאז, לא היה ציד
וגם לא הכנו מזון למשך תקופת הצייד.

01:09:13:13 01:09:10:07
מאז שאסרו את כל הצייד,
כל אחד מהציידים חזר לעיסוקים שלו.

01:09:16:13 01:09:13:22
זה היה טוב או רע?
- מה?

01:09:19:23 01:09:16:13
החוק שהוציאו שאסור לצוד יותר?
- לנו זה היה מאוד רע.

01:09:24:20 01:09:20:01
השלטון אסר את הצייד בלי שום סיבה,
אבל הצייד היה טוב לתושבי הכפר.

01:09:27:10 01:09:25:05
זה היה טוב לתושבי הכפר?
- הצייד היה חלק מהתרבות של הכפר,

01:09:29:24 01:09:27:21
זו הייתה אחת המסורות
שהיו בכפר שלנו.

01:09:34:02 01:09:30:12
מסורת הצייד?

- כן, היה מקובל לצוד חיות בר.

01:09:44:17 01:09:35:08
ואז השלטון אסר להרוג חיות טרף
וחיות בר לאכילה.

01:09:50:11 01:09:44:20
בנוסף אם מישהו היה הורג חיית בר
מיד היו מלשינים עליו לשלטון,

01:09:57:04 01:09:50:13
ואז המשטרה מגיעה באותו יום והורגים
את הבן אדם בתלייה על חבל.

01:10:00:14 01:09:57:08
האם היה מקרה כזה באזור שלכם?
- השלטון היה מאוד רע.

01:10:05:04 01:10:00:16
האם נעצרו אנשים על ידי השלטון?
- כן, הרבה אנשים נעצרו וגם נהרגו.

01:10:06:24 01:10:05:08
באמת?
- הם חיסלו הרבה אנשים.

01:10:09:22 01:10:07:07
אנשים הוצאו להורג בגלל הציד?
- הם חוסלו מסיבות אחרות.

01:10:16:23 01:10:10:00
על מלשנות ותמיכה במפלגת ה-"דרג",
היריבה של המפלגה שהייתה אז בשלטון.

01:10:25:01 01:10:17:02
ככה האשימו וחיסלו הרבה אנשים,
גם האנשים שלא היה להם קשר לכך.

01:10:29:19 01:10:27:06
בנושא אחר יש סיפור על העיירה
שנקראת "קוארא".

01:10:40:00 01:10:32:00
המבוגרים סיפרו שבדרכם לירושלים
בהתחלה הם עצרו בעיירה "קוארא",

01:10:48:21 01:10:41:22
אז השם המקורי של העיירה היה קוֹרָא
אחרי זה קראו למקום קוארא באמהרית.

01:10:56:23 01:10:50:14
באיזו שפה היה השם המקורי של המקום?
- בשפה האמהרית קראו למקום "קוארא".

01:10:59:07 01:10:57:02
אבל השם המקורי של המקום היה קורא.
- אוקיי.

01:11:07:01 01:10:59:17
המשמעות של המילה קורא לפי שפתם
הוא: "מקום שיש בו הרבה שמש".

01:11:10:04 01:11:07:15
כשאתה אומר בשפה שלהם,
לאיזו שפה אתה מתכוון?

01:11:11:08 01:11:10:08
בשפה של האנשים הלבנים.

01:11:15:01 01:11:11:19
הלבנים הם אלו שקראו למקום קורא?
- כן.

01:11:22:01 01:11:15:03
מי שקרא למקום קורא כדי לומר שיש
הרבה שמש באזור הם האנשים הלבנים.

01:11:23:23 01:11:22:04
ואז המירו את השם ל-"קוארא"
בשפה האמהרית.

01:11:27:01 01:11:23:24
כן, ואז נתנו לאותו אזור את השם
"קוארא" בשפה האמהרית.

01:11:34:11 01:11:29:17
במסע שביתא ישראל עשו, הם עברו
דרך כפר איימאלמה, חצו את נהר אביי,

01:11:42:06 01:11:36:05
ועברו שוב דרך הכפר שנקרא שיינפן
וככה הם הגיעו לאזור "קוארא".

01:11:48:25 01:11:44:12
אחרי שהגיעו ל"קוארא" הם התיישבו
בכפר שנקרא אִי־רמג'אה.

01:11:55:16 01:11:49:23
משם חלק מהאנשים עברו למחוז גוג'אם
וחלק עברו לאזור בג'ון, ככה מספרים.

01:12:06:24 01:11:57:06
בנוסף לאנשים האלו, האנשים שעשו את
המסע לסודן התיישבו באזור מִדְנָה.

01:12:15:15 01:12:07:02
לאחר שהסודנים גירשו אותם, הם חזרו
לכפר מִדְנָה ומשם דרך כפר קֶקְזָה.

01:12:21:18 01:12:17:10
הם הגיעו למחוז טְגְרַאיי,
והתיישבו במקום שנקרא טיגרה-אבו.

01:12:26:12 01:12:21:21
המשמעות של המילה טיגרה-אבו בשפה
הטיגרית היא המגורים של הפליטים.

01:12:32:13 01:12:27:13
אחרי שהם חיו בטיגרה-אבו, הם חצו
את מחוז "וולו", "ראייה זבון" ועוד,

01:12:35:17 01:12:33:14
הם למדו את הדרך בצורה הזו
וככה הם יצאו למסע לסודן.

01:12:41:01 01:12:36:10
הם סיפרו שככה הם למדו את הדרך
עד לכפר מְנִזְ והגיעו לסודן.

01:12:47:19 01:12:42:22
זהו הסיפור שהיו מספרים לנו
על תולדות אזור ה"קוארא".

01:12:51:16 01:12:48:02
לכן האנשים שחיו "קוארא"
לא היה להם שטחי חקלאות,

01:12:57:09 01:12:53:12
כמו כן להבדיל מתושבי הצפון, אנשי
"קוארא" לא כינו אותנו קניבלים.

01:12:59:06 01:12:57:10
אנחנו אלו שקראנו להם קניבלים.

01:13:04:14 01:13:00:17
כשרבנו איתם קראנו לאנשי קוארא
קניבלים בעלי זנבות, קיללנו אותם.

01:13:06:19 01:13:04:16
את מי הייתם מקללים ככה?

- את הנוצרים.

01:13:13:04 01:13:10:02
ואיך הם היו מקללים אתכם?
- הם קראו לנו "פלאשה" (נוודים).

01:13:17:20 01:13:13:07
ואנחנו היינו קוראים להם "קניבלים"
בעלי זנבות", ככה היינו מקללים אותם.

01:13:23:04 01:13:18:18
כשהלכתי פעם אחת לאזור "דַבְיִיָּה"
שמעתי שקראו למישהו מאיתנו "קניבל",

01:13:27:11 01:13:24:23
השבתי לו "מדוע הוא קורא ליהודי
'קניבל קיילה' ושהוא בעצמו קניבל".

01:13:32:03 01:13:29:15
הרי "קיילה" זהו השם של היהודים,
כמו שלכם קוראים בשם של העיר שלכם.

01:13:34:21 01:13:32:05
הוא השיב לי שצריך למחוק את זיכרם
של היהודים שמכונים "קיילה".

01:13:38:23 01:13:35:16
באזור שלנו כינו את היהודים שהמירו
את דתם "אוהבי מרים הקדושה",

01:13:43:12 01:13:39:02
כי אותו נוצרי קורא לנו "קיילה"
וככה התבדחנו עם אותו הבחור היהודי,

01:13:46:22 01:13:44:20
לכן חיינו שם במצבים האלו.

01:13:54:14 01:13:47:02
האם הייתה הרבה שנאה ביניכם
ובין הנוצרים או אחרים בגלל הדת?

01:13:56:24 01:13:54:17
כן, לפעמים היו חיכוכים בינינו.

01:14:05:11 01:13:58:13
הם היו דורשים שנטבול ונתנצר,
אבל לא היינו מתייחסים אליהם.

01:14:09:22 01:14:06:11
פעם היה מקרה שהכומר הראשי

הגיע לאזור שלנו ודיבר.

01:14:17:08 01:14:12:09
הם טענו שאם יטבילו את ה"קייס" שלנו
כולנו נטבול בעקבותיו.

01:14:23:05 01:14:18:20
זה מה שהם חשבו שיקרה, זה קרה לקראת
חג הטבילה של הנוצרים שנקרא "טיקמט".

01:14:30:01 01:14:23:17
הם ביקשו מאנשי כפר "בודנה" וגם
מאיתנו לעקור שיחים ועצים לפלס שביל,

01:14:35:15 01:14:30:23
אמרו שהבישוף הנוצרי מגיע לכפר
וביקשו לגזום עצים שלא ייגע בענפים.

01:14:39:09 01:14:36:00
כרתו ככה את כל העצים
עד המקום שהבישוף צריך להגיע אליו.

01:14:47:13 01:14:40:07
ואז הבישוף הגיע אלינו כשהוא מוקף
בתושבים, קצינים בכירים ורוכבי סוסים.

01:14:52:19 01:14:49:02
וטענו שאם יטבילו את הקייס שלנו
כל היהודים יטבלו ויהפכו לנוצרים.

01:14:57:02 01:14:54:07
הם הגיעו אלינו ופנו לאחד
הקייסים הגדולים שלנו,

01:15:02:16 01:14:57:24
הם היו הרבה ונשאו איתם הרבה נשקים
ולנו לא היו הרבה נשקים.

01:15:07:17 01:15:03:20
הם התמקמו בצד אחד ואנחנו התמקמנו
בצד השני, אף איש לא העז להתקרב.

01:15:11:14 01:15:09:25
לא היה מישהו שאזר אומץ והגיע לאמצע?
- כן.

01:15:14:03 01:15:11:17
לא היה מישהו מאיתנו שהלך אליהם,
או מישהו מהם שאזר אומץ ובא אלינו,

01:15:18:12 01:15:14:07
כולם טענו את הנשקים שלהם
והמתינו להם בשקט.

01:15:23:03 01:15:19:18
ואז אחרי שהמתינו הרבה זמן ככה,

01:15:29:04 01:15:23:21
באו אלינו שני אנשים עם מכתב.

01:15:41:05 01:15:31:10
הם הביאו את המכתב ומסרו לנו אותו
ואז אחראים קראו את המכתב,

01:15:47:08 01:15:42:09
והשיבו להם למה הם שולחים מכתב כזה,
חלף זמן רב מאז נותק הקשר בין הדתות

01:15:52:24 01:15:47:24
ושאין דבר שמחבר בינם לבינינו, רשמו
ככה על גב המכתב ושלחו להם חזרה.

01:16:02:06 01:15:54:07
ואז הם הבינו שאנחנו מפחדים מהם,
הם עזבו הכל וברחו חזרה למקומם.

01:16:07:11 01:16:02:23
עזבו בלי לירות בנשקים?
- לא ירו, אפילו לא התקרבו אלינו.

01:16:12:05 01:16:08:13
ואז השמועה הגיע לשלטון
והם לקחו את האיש שהתחיל את כל זה.

01:16:15:10 01:16:12:17
ואז שפטו אותו על כך שחרר מלחמה
בין התושבים בשם הדת.

01:16:23:10 01:16:16:16
זכותו של כל אדם לחיות
לפי אמונתו, על כך הרגו אותו.

01:16:28:13 01:16:23:19
אותו איש שנקרא אייקה-מרים כמעט גרם
למלחמה ולשפיכות דמים בינינו.

01:16:42:13 01:16:39:06
האם יש עוד דברים שאתה רוצה
לספר לנו בנושא הצידי?

01:16:45:04 01:16:42:14
סיפרתי לך הכל על הצייד,
אין לי עוד דברים להוסיף.

01:16:47:09 01:16:45:07
אין לך עוד משהו לספר?
- אין לי, סיפרתי הכל.

01:16:50:07 01:16:47:13
כלומר זה היה הסיפור על הצייד?
- כן, זה כל הסיפור על הצייד.

01:16:58:15 01:16:50:10
אם מישהו ירצה לדעת על סיפור הצייד
באתיופיה, זה לפי כל מה שסיפרת לנו?

01:17:04:21 01:16:58:18
כן, כל מי שרצה לצוד היה קונה נשק
והולך לערבה לצוד חיות, זה מה שעשינו.

01:17:06:07 01:17:05:01
חוץ מזה הצייד לא עושה כלום?
- לא.

01:17:08:15 01:17:06:10
הצייד היה יושב ומחכה לצוד?
- כן, הוא מכין לעצמו מזון,

01:17:16:10 01:17:09:10
הציידים מתאמים ביניהם מקום מפגש
ומועד יציאה לערבה ואז הולכים ביחד.

01:17:20:19 01:17:17:02
ואז לפי המזל או שהוא מצליח לצוד
או שלא הצליח לצוד וחוזר לביתו.

01:17:25:11 01:17:21:09
למעט זה שהצייד דאג למשפחתו
אף אחד לא התערב בהחלטתו לצאת לצוד.

01:17:30:17 01:17:27:20
אף אחד לא הכריח אותו לצאת לצוד,
כל מי שצד עשה זאת מרצונו החופשי.

01:17:39:20 01:17:32:16
וגם כשהיו רואים את קבלת הפנים
שעשו לאלו שהצליחו לצוד חיות טרף,

01:17:45:14 01:17:40:23
זה היה מדרבן אותך לצאת לצוד

באותו יום ובאותו רגע.

01:17:49:00 01:17:45:24
אם אפשר היה לטוס במטוס ולהגיע לשם
באותו יום, כולם יעשו את זה בשמחה.

01:17:57:20 01:17:52:17
זה מה שהרגשתם בקבלת הפנים שעשו
לציידים שהצליחו לצוד חיות טרף?

01:18:04:20 01:17:58:12
בזמן שעשו קבלת פנים ושרו לציידים
שחזרו מהציד, תמיד נכחתי עם חבריי.

01:18:13:07 01:18:07:06
קשה לתאר איזה מאורע משמח זה,
היו עושים את זה מאוד יפה.

01:18:15:22 01:18:13:10
כשהיו צדים חיות טרף עשו
אירוע גדול שכלל

01:18:23:24 01:18:16:11
הרבה ברכות, הרבה יריות בנשק, הרבה
שבחים לצייד, והנשים צהלו משמחה,

01:18:28:19 01:18:24:02
ותוקעים בשופרים מכל הצדדים,
זו הייתה חוויה עצומה ומשמחת.

01:18:30:17 01:18:28:21
ברגעים הללו אנשים לא ידעו את נפשם!

01:18:38:06 01:18:31:18
אדם שלא צד בחייו חיית טרף וראה את
המאורע הזה, באותו רגע רצה ללכת לצוד.

01:18:40:03 01:18:38:09
אבל שלא היה איך להגיע לשם.

01:18:44:09 01:18:43:03
זה היה נראה ככה!

01:18:56:13 01:18:46:23
הנושא השלישי הוא בנושא הבקר,
לאילו סכנות הבקר והצאן היו חשופים?

01:18:58:00 01:18:56:14
אילו סכנות יכלו להיות להם?
- כמו מחלות מדבקות...

01:18:59:15 01:18:58:06
כל הבקר והצאן היו מתים!

01:19:04:14 01:18:59:24
ממה הם היו מתים?
- ממחלות כמו "גורדבטה" ו"גומדא".

01:19:07:14 01:19:04:17
מה הם הדברים האלו?
- אלו המחלות של הבקר.

01:19:10:13 01:19:07:19
איך נקראת המחלה הראשונה?
- "גומדאו".

01:19:15:08 01:19:10:18
מה מחלת ה"גומדאו" הייתה עושה?
- המחלה הזו הורגת את הבקר ביום אחד.

01:19:17:24 01:19:15:12
רק הבקר או גם אנשים מתים ממנה?
- המחלה הרגה רק את הבקר.

01:19:24:18 01:19:18:17
ברגע שהמחלה פרצה, היא חיסלה
לפחות רפת שלמה של הבקר.

01:19:31:02 01:19:25:02
מכל הבקר רב שהיה,
בין 3-6 בקר היו ניצלים.

01:19:38:19 01:19:31:23
לי למשל היה הרבה בקר, כ-30 בערך,
מתוכם ניצלו מהמחלה רק שבעה.

01:19:41:09 01:19:39:18
עקב מחלת ה"גומדאו"?
- כן.

01:19:47:16 01:19:42:07
במשך כמה זמן היו חולים במחלה?
- כולם מתו מהמחלה תוך פחות מחודש.

01:19:51:12 01:19:48:07
כל 30 ראשי הבקר מתו בפחות מחודש?
- המחלה התפשטה בחודש ינואר,

01:19:53:00 01:19:51:17
בחודש השני בפברואר כל הבקר מת.

01:19:56:01 01:19:54:01
מכל ה 30 נשארו בחיים רק 7?
- כן.

01:20:00:06 01:19:57:19
מה עשית באותו זמן?
- מה יכולתי לעשות?

01:20:03:08 01:20:00:09
זהו רצון האל,
זה קרה לכולם ולא רק לי.

01:20:08:10 01:20:03:10
כשזה קרה היה חורף או קיץ?
- זה קרה בחודשים ינואר-פברואר.

01:20:12:21 01:20:08:12
ינואר, כלומר זה קרה בחורף?
- כן.

01:20:15:19 01:20:13:07
המחלה הזאת התפשטה מדי חורף?

01:20:22:16 01:20:15:23
במקרה הזה אמרו שהמחלה התחילה
באזור קר שנקרא "גורמג'ה",

01:20:26:17 01:20:22:19
משם היא התפשטה לאזור שנקרא
"צ'רגה" במשך הרבה זמן,

01:20:33:09 01:20:27:01
ואז המחלה התפשטה בכפר שלנו, ואז
הבקר שהיה בחיים בערב מת בבוקר.

01:20:39:15 01:20:33:12
המחלה חיסלה אותם זה אחר זה,
גם את השוורים החזקים.

01:20:48:01 01:20:40:15
כאילו הזריקו להם רעל, אם אוזניו
של אחד נפלו, למחרת בבוקר הוא היה מת.

01:20:54:12 01:20:48:05
הם היו נופלים או היו מתים?
- בנוסף הזבובים השחורים שהיו שם,

01:20:57:23 01:20:55:11

איך שהזבוב עף, הוא היה נראה
כמו שור גדול.

01:21:00:25 01:20:58:02
הזבוב מגיע לאחר שהבקר מת?
- לא, הזבוב מגיע כשהם עוד בחיים.

01:21:06:00 01:21:01:14
הזבובים היו מכסים את הבקר?
- אי אפשר לראות את גופו של הבקר.

01:21:08:04 01:21:06:09
הזבובים היו מכסים
את כל גופו של הבקר!

01:21:13:06 01:21:10:01
אם המצב של הבקר הגיע לזה
זה אומר שהוא עומד למות.

01:21:20:10 01:21:13:20
הזבובים היו פוצעים את הבקר ומפשטים
את המחלה בצווארו ובשפתיו של הבקר,

01:21:24:01 01:21:20:24
במקרים כאלה לפעמים הפצעים
של הבקר היו נרפאים.

01:21:29:22 01:21:25:16
אם הבקר הפיל את אוזניו בבוקר,
בצהריים הוא היה נופל ומת.

01:21:33:15 01:21:30:03
מה כוונתך שהבקר מפיל את אוזניו?
- כשהבקר חולה הוא מפיל את אוזניו.

01:21:37:04 01:21:33:19
אם הבקר נהיה חולה,
הוא מת מיידית.

01:21:42:19 01:21:38:21
בקר שראית אותו חולה בבוקר,
הוא לא היה שורד עד הערב.

01:21:46:22 01:21:42:21
כל הבקר מתו תוך חודש?
- הם מתו תוך פחות מחודש.

01:21:50:19 01:21:47:16
לא יכולת לעשות כלום באותו זמן?
- מה יכולתי לעשות!

01:21:57:23 01:21:50:22
בניתי חצר ביער הרחק מהתושבים
וזרקתי שם את הגופות של הבקר.

01:22:03:10 01:21:58:22
ואז כל הנשרים באו בהמוניהם לגופות,
כשהם נחתו הם הסתירו את השמים.

01:22:07:23 01:22:03:20
הנשרים באו לסביבה שלך?
- הם באו לאכול את הגופות של הבקר.

01:22:09:23 01:22:08:13
היו נזרקות 5-6 גופות
של הבקר בבת אחת.

01:22:16:07 01:22:10:02
הנשרים היו נוחתים ומחסלים מהר
את כל הגופות של הבקר.

01:22:19:21 01:22:16:10
הנשרים אכלו גם את העיניים והוורידים,
ורק אז היו ממריאים חזרה.

01:22:24:19 01:22:20:11
כלומר נחתו הרבה נשרים על הגופות?
- כן, כשהם נחתו הם הסתירו את השמים.

01:22:33:00 01:22:28:03
הם היו נוחתים יחדיו,
כשהם נחתו עשו רעש כמו של מטוס!

01:22:42:19 01:22:34:00
ואז היו מפזרים את הגופה של הבקר
ורבים על הבשר ועפים עם זה רחוק.

01:22:50:14 01:22:43:17
הם היו אוכלים כל איבר של הגופה:
העיניים, החניכיים, והלשון,

01:22:54:22 01:22:50:18
אינני מכיר עוד חיית טרף אכזרית כמו
הנשר, הם היו מחסלים את כל הגופה!

01:23:01:18 01:22:55:02
למעשה הנשרים העלימו את כל הנבלה
אחרת היינו סובלים מהריח מדי יום.

01:23:07:01 01:23:03:01

איך אמרת שקוראים למחלה?
- "גומדאו".

01:23:15:01 01:23:09:09
כשהבקר חולה הזבובים מתנפלים עליהם
והם נופלים, אילו עוד סימנים היה להם?

01:23:18:11 01:23:15:05
לא היו הרבה סממנים למחלה
כשהבקר חלה גם השערות שלו סמרו.

01:23:22:08 01:23:18:21
השערות של הבקר עומדות?
- כן, השערות שלו מזדקפות,

01:23:29:16 01:23:22:24
אז היו מבינים שהבקר חלה, אם הבקר
חלה בערב הוא מת במהלך הלילה.

01:23:32:16 01:23:30:22
זה קרה על אף שהבקר היה בריא
במהלך היום.

01:23:34:08 01:23:32:18
זה קרה רק לבקר?
- כן, זה קרה רק לבקר.

01:23:36:18 01:23:34:18
מה עם הכבשים?
- זה היה רק הבקר.

01:23:40:06 01:23:36:21
המחלה לא פגעה בעיזים ובשאר העדר?
- המחלה לא הגיעה לעיזים, אלא רק לבקר.

01:23:44:15 01:23:40:09
זו מחלה שתקפה רק את הבקר?
- בזמנו היה הרבה בקר, רק הבקר נפגע.

01:23:50:10 01:23:46:18
אז מה עשית עם 7 הבקר שנשאר לך,
איך הם ניצלו מהמחלה?

01:23:53:11 01:23:51:01
כל שבעת הבקר היו חולים
והחלימו מהמחלה.

01:23:57:22 01:23:55:06
המחלה עשתה להם צלקות
בכל גופם.

01:24:00:18 01:23:58:11
איך נגרמו להם הצלקות?
- מהפצעים של המחלה.

01:24:06:07 01:24:03:06
הם איבדו את המראה שלהם
משום שהשיער שלהם נשר.

01:24:11:19 01:24:07:07
וגם בכל חודש פברואר היו מגיעים
זבובים שהיו עוקצים את הבקר,

01:24:15:07 01:24:12:05
כדי שהזבובים לא יעקצו את הבקר
היינו מכסים בבד את הפצעים בגופם.

01:24:19:18 01:24:15:19
כך הצלחנו להציל את אותם הבקר,
כל יתר הבקר מתו.

01:24:27:21 01:24:19:22
היו כאלה שהשתגעו מהמחלה וברחו,
הבקר היה דוהר מהר כמו סוס ונעלם,

01:24:31:14 01:24:28:08
וככה אם הבקר היה נתקל בבור
הוא היה נופל לתוכו ומת.

01:24:33:10 01:24:31:17
על איזו חיה אתה מדבר?
- על הבקר!

01:24:36:12 01:24:34:00
כשהם חלו במחלה
חלקם היו משתגעים מזה.

01:24:40:21 01:24:36:21
בנוסף הם היו דוהרים
במהירות לנהר וטובעים שם.

01:24:47:18 01:24:41:00
גם לבורות הם היו דוהרים?
- כן, היו דוהרים ונופלים לתוך הבור.

01:24:52:21 01:24:50:14
אינני יכול לתאר לך כמה בקר
מתו ככה מהמחלה!

01:24:56:16 01:24:52:24

מה זה עשה לבקר?
- מה לא עשה להם!

01:24:59:13 01:24:56:21
עדיף היה לא לראות את מה שקרה לבקר.

01:25:05:19 01:25:00:24
לגבי העגלים, מרגע שהם חלו,
הם מתו בתוך זמן קצר.

01:25:08:21 01:25:06:01
העגלים מתו מהר מהמחלה?
- כן, הם לא יכלו להתמודד עם המחלה.

01:25:11:12 01:25:09:00
אפילו השוורים הגדולים
לא יכלו להתמודד עם המחלה!

01:25:22:17 01:25:14:18
לכן לאחר שלקחנו אותם לטפל בהם ביער
חזרנו לביתנו בלי בקר אחד.

01:25:28:20 01:25:22:20
אמרת לי מה השם של המחלה הזו,
איך המחלה השנייה נקראה?

01:25:33:15 01:25:28:22
המחלה השנייה נקראת גִצִ'ת, זו מחלה
יותר קלה שהורגת את הבקר יותר לאט.

01:25:41:06 01:25:34:00
מה היו הסימנים למחלה הזו?
- הסימנים הם, הבקר היה צולע ברגליו.

01:25:46:18 01:25:42:07
מה זה אומר?
- רגליו נתפסות והבקר מתקשה ללכת.

01:25:50:17 01:25:47:12
המחלה הזאת נקראה גִצִ'ת.

01:25:55:15 01:25:51:22
אחרי התמודדות ארוכה עם המחלה,
חלק מהבקר היה מחלים ממנה

01:25:58:03 01:25:57:00
וחלק מהם היו מתים מהמחלה.

01:26:01:23 01:25:58:11
להבדיל מהמחלה הראשונה שצינתי,

המחלה הזו הרגה אותם יותר לאט.

01:26:07:09 01:26:02:16

אבל המחלה הראשונה היא כמו ירי,
הבקר שחלה בערב מת למחרת בבוקר,

01:26:10:24 01:26:08:22

והבקר שראית בבוקר היה מת בערב!

01:26:17:11 01:26:11:10

האם המחלה הזו הייתה מתפשטת בחודשים
מסוימים או בכל החודשים בשנה?

01:26:19:07 01:26:17:12

איזו מחלה?
- המחלה שאמרת לי ששמה ג'צ'ת.

01:26:22:09 01:26:19:09

המחלה הזאת התפשטה כרצונה
בכל החודשים בשנה.

01:26:25:05 01:26:22:14

המחלה התפשטה גם בחורף וגם בקיץ?
- כן, התפשטה בכל עונות השנה.

01:26:27:24 01:26:25:18

המחלה יכלה להתפרץ בכל עת
כאילו אנשים הביאו אותה איתם.

01:26:30:21 01:26:28:19

מי היה מביא את המחלה?
איך היא הייתה מתחילה?

01:26:33:20 01:26:30:23

אנשים היו הולכים לצפון כדי לסחור
והיו חוזרים עם המחלה.

01:26:35:11 01:26:34:00

הם היו חוזרים עם המחלה?
- כן.

01:26:38:08 01:26:35:12

הסוחרים היו אומרים להם שהבקר בריא
ומוכרים להם בקר חולה,

01:26:40:06 01:26:38:15

אנשים מהכפר שלנו לא ידעו לזהות
את המחלות של הבקר.

01:26:46:09 01:26:42:15

המחלה התחילה מזה,
אנשים הביאו אותה מהצפון.

01:26:53:08 01:26:47:11
המחלה הגיעה יחד עם הבקר שנקנה שם?
- מישהו קנה בקר חולה והביא אותו לכפר,

01:26:56:22 01:26:54:02
הביאו את המחלה מאזור שנקרא
דאנג'לה, שנמצא במחוז גוג'אם.

01:27:01:21 01:26:58:11
כלומר המחלה הגיע עם הבקר שנקנה שם?
- כן, המחלה הגיעה עם בקר אחר.

01:27:11:05 01:27:02:11
הסוחרים מכרו לאותו אדם במחיר זול
את הבקר שהמחלה רק התחילה אצלו.

01:27:18:09 01:27:11:16
אותו אדם גם היה סוחר, לכן הוא קנה
7-8 שוורים והביא אותם לכפר.

01:27:21:02 01:27:19:02
אחרי שהביא אותם הם התחילו למות.

01:27:29:09 01:27:22:17
לאחר מכן זרקו את גופותיהם לנשרים,
מאז המחלה התחילה להתפשט בכל הכפר.

01:27:32:14 01:27:29:16
המחלה עברה מאחד לשני?
- המחלה התפשטה מעצמה כמו רוח.

01:27:38:01 01:27:32:18
מאז משום מקום המחלה צצה בכפר
בכל פעם במקום אחר.

01:27:40:20 01:27:38:10
כמו כן אנשים ממקומות שונים התחילו
להגיד שהמחלה הגיע גם אליהם.

01:27:48:22 01:27:42:02
ואז אנשים התחילו לקחת את הבקר שלהם
למקומות רחוקים, לערבה וליערות.

01:27:53:19 01:27:49:00
המחלה התפשטה מהר בלי התראה,
לא היה זמן לקחת את הבקר לערבה.

01:27:57:02 01:27:54:03
המחלה התפשטה בתקופת הקציר
של דוחן והיבול עדיין לא נאסף,

01:28:01:10 01:27:58:15
ולכן אני לא הספקתי לקחת את הבקר
לערבה אבל מי שהספיק הציל את הבקר שלו.

01:28:07:23 01:28:02:23
אם הייתי עוזב את הקציר של הדוחן
ולוקח את הבקר לערבה הם היו ניצלים.

01:28:11:16 01:28:08:03
הלכת איתם למקום מרוחק?
- אם הייתי הולך איתם הם היו ניצלים.

01:28:16:00 01:28:12:03
על אף שאנשים הציעו לי ללכת איתם,
לא הלכתי בגלל הקציר של הדוחן.

01:28:22:08 01:28:16:06
חוץ מהדוחן לא היו יבולים אחרים?
- אני זרעתי דוחן בשדה שלי,

01:28:30:12 01:28:22:13
מכיוון שהיבול הזה היה מקור פרנסתי
עבדתי ימים ולילות לקצור את היבול.

01:28:34:04 01:28:30:14
ותכננתי לקחת את הבקר הרחק מהכפר
אבל עד שזה קרה המחלה הרגה את כולם.

01:28:40:15 01:28:36:15
איך המחלה עוברת מאחד לשני?
במגע או דרך הרוח?

01:28:43:18 01:28:40:17
המחלה עוברת דרך הרוח.
- המחלה עברה מאחד לשני דרך הרוח!

01:28:48:04 01:28:43:20
כמו כן אם הבקר היה אוכל מזון שהבקר
החולה אכל והשאיר עליו את הריר שלו,

01:28:51:10 01:28:48:07
דרך הריר המחלה עוברת לבקר השני.

01:29:00:03 01:28:52:17
אנשים שחצו את הכפר שלנו היו מאכילים
את הבקר החולה שלהם והמשיכו בדרכם.

01:29:08:04 01:29:02:02
ואז אנשי הכפר היו מאכילים את הבקר,
בגלל הריר שהשאירו הבקר נדבק במחלה.

01:29:15:22 01:29:12:21
המחלה הזו לא פגעה באנשים?
- לא, המחלה פגעה רק בבקר.

01:29:18:08 01:29:16:01
זה מחלה של הבקר?
- כן.

01:29:20:23 01:29:18:15
למעט הבקר המחלה לא פגעה
אפילו בחיות הטרף.

01:29:26:10 01:29:21:11
אילו עוד מחלות היו שאתה מכיר?

01:29:30:06 01:29:26:11
מחלות של הבקר שהיו לנו הן
גִצְיֹת ו-גוֹרְדָבְטָה.

01:29:36:05 01:29:30:11
מהי מחלת הגוֹרְדָבְטָה?
- זו מחלה שגם הורגת את הבקר.

01:29:39:08 01:29:36:08
אבל המחלה הראשונה ששמה גוֹמְדָאו
כמו פירוש המילה הורגת אותם מהר.

01:29:43:12 01:29:39:24
מחלת הגוֹמְדָאו הורגת כמו ירי
ולא היו מחלימים מהמחלה.

01:29:47:05 01:29:43:16
אבל מחלת הגוֹרְדָבְטָה נותנת להם זמן
ולא הורגת מהר כמו מחלת גוֹמְדָאו.

01:29:53:09 01:29:48:17
למחלה הזו היו תרופות לשתיה
היינו מביאים ונותנים להם לשתות.

01:29:57:00 01:29:53:11
מי היה מכין את התרופה?
- היו אנשים שידעו וביקשו מהם.

01:30:00:09 01:29:57:02
הם היו אנשים מבוגרים שידעו להכין

את התרופה במשך שנים רבות.

01:30:05:21 01:30:00:18
נותנים להם את התרופות האלו והבקר
שלא היה חולה לא היה נדבק במחלה.

01:30:12:15 01:30:06:02
גם אם הבקר שחלה מת, לאלו שלא חלו
נותנים לשתות את התרופה שוב ושוב.

01:30:15:13 01:30:12:17
ציינת שאנשים שהכינו
את התרופות היו מומחים?

01:30:17:23 01:30:15:16
כן, הם היו נותנים לאנשים שורשים.

01:30:21:22 01:30:18:02
ממה היו מכינים את התרופות?
- היו אנשים שהביאו מהם את התרופות,

01:30:24:22 01:30:22:01
הם אומרים לך לכתוש את השורשים
ולתת לבקר לשתות.

01:30:29:23 01:30:25:00
ואז כותשים את זה ומערבבים את זה
עם בצק מדולל ונותנים לבקר לשתות.

01:30:33:01 01:30:30:01
התרופה זה סוג של עלים?
- לא, זה שורשים.

01:30:35:21 01:30:33:03
איזה סוגים של שורשים היו?
- אלו היו שורשים דקים.

01:30:38:07 01:30:36:04
שורשים דקים?
- כן, שורשים דקים ולבנים.

01:30:41:24 01:30:38:10
ואז כותשים את השורשים...
- כן, אחרי ששמת את השורשים בקערה,

01:30:47:07 01:30:42:14
ואז מערבבים את זה עם בצק מדולל וזה
הופך למריר ונותנים להם לשתות את זה.

01:30:52:01 01:30:47:15

נותנים לפרות?

- כן, לאלו שחלו וגם לאלו שלא נדבקו.

01:30:53:18 01:30:52:04

הם היו שותים את זה?

- כן, הם שותים את זה.

01:30:56:11 01:30:53:21

הרי זה מכיל מלח,

בגלל זה היו שותים את זה.

01:31:02:05 01:30:57:09

הבקר ששתה את התרופה נהיה בריא, גם

אם נדבק במחלה מצבו לא היה מחמיר.

01:31:05:13 01:31:03:12

ככה אנשים פעלו רבות

כדי להציל את הבקר.

01:31:18:15 01:31:10:17

כשפרצו מחלות בכפר כמו המחלה הזאת,

היו אנשים שהיו מזהירים את התושבים?

01:31:24:23 01:31:18:23

אין מה להזהיר, מי שהבקר שלו חלה

היה לוקח אותם לאזור מרוחק מהכפר.

01:31:27:12 01:31:25:08

הוא הולך ליער מרוחק

שאנשים לא מגיעים אליו.

01:31:29:20 01:31:27:14

הוא היה עוזב את הסביבה שלו?

- הוא היה עוזב את ביתו,

01:31:32:22 01:31:29:22

ומחכה שם ביער עד שיורד גשם.

01:31:40:23 01:31:33:06

לאחר שירד גשם ושטף את העצמות של

הנבלה, הוא חוזר לביתו.

01:31:45:21 01:31:41:01

כשהוא חזר ידעו שהמלאכה הסתיימה

ככה היו מונעים משאר הבקר להידבק.

01:31:49:24 01:31:46:01

אם היו לוקחים את הבקר החולה למקום

קרוב לכפר, המחלה הייתה מתפשטת מהר.

01:31:51:16 01:31:50:16
המחלה התפשטה מהר?
- כן.

01:32:02:19 01:31:51:18
אם הבקר של מישהו חלה במחלה, האם
הוא היה פונה לשכניו ומזהיר אותם?

01:32:09:20 01:32:03:02
כן הוא מזהיר, הוא מודיע שהבקר שלו
חלה במשהו כדי שלא ידביקו אחרים.

01:32:14:10 01:32:10:02
ואז אדם שמומחה בזה היה הולך
לבדוק איזה מחלה יש לבקר,

01:32:18:00 01:32:14:24
אותו מומחה מודיע
לבעלים מה המחלה.

01:32:22:16 01:32:18:18
מי שהבקר שלו לא נדבק במחלה,
היה מחליט לקחת את הבקר למקום רחוק.

01:32:26:15 01:32:23:20
מה כוונתך אנשים שאינם יודעים...
- הוא היה הולך במשך כל היום

01:32:34:11 01:32:26:17
ובונה רפת ביער מרוחק ושווה שם עם
הבקר במהלך התקופה שהמחלה התפשטה.

01:32:40:04 01:32:35:13
האם האנשים שבדקו איזו מחלה יש לבקר
הם אותם אלו שידעו להכין את התרופה?

01:32:42:07 01:32:40:10
אלה השכנים.
- שכנים שמומחים בזה?

01:32:48:21 01:32:42:11
אחרי שהבקר חלה, לא כולם ידעו לזהות,
רק מעטים ידעו להבחין איזו מחלה זו.

01:32:54:16 01:32:49:01
אחרי שהמומחה מבחין במחלה הוא מזהיר
את כולם, להתרחק עם הבקר מהאזור.

01:33:02:01 01:32:55:01
ואז היו מתייעצים אחד עם השני

ולוקחים את הבקר למקום מרוחק.

01:33:07:22 01:33:03:14

הם הולכים למקום שומם,
בונים אוהל ושוהים שם.

01:33:13:15 01:33:09:06

ואז מדי פעם חזרו לביתם לקחת מזון
בזמן ששהו שם יחד עם הבקר שלהם.

01:33:14:24 01:33:13:17

עשו את זה כדי להציל את הבקר...
- כן.

01:33:19:18 01:33:15:05

ואז היו שורפים את גופות הבקר בכפר
והאש מחסלת את העצמות

01:33:24:02 01:33:19:21

והנשרים היו מחסלים את כל הבשר
ורק אז הכפר נהיה נקי מהמחלה.

01:33:30:07 01:33:25:08

כמו כן אחרי שירד גשם כבר היה מגיע
שיטפון ולוקח איתו את כל הפסולת,

01:33:34:04 01:33:30:21

ואז היו חוזרים לאט לאט
לשכונות המגורים.

01:33:39:17 01:33:36:04

חזרו אחרי שהשיטפון ניקה את המחלה?
- כן, השיטפון לוקח איתו את המחלה.

01:33:42:10 01:33:40:08

היו חוזרים לכפר לאט ובזהירות.

01:33:48:10 01:33:43:20

לאחר מכן היה צומח דשא,
ואז היו מתקרבים יותר לכיוון הכפר.

01:33:51:05 01:33:49:03

אחרי שהיו מתקרבים לכפר,
היו חוזרים לעבוד בחרישת שדות.

01:33:52:17 01:33:51:08

חזרו לעבוד בשדות?
- כן.

01:33:57:09 01:33:53:09

ואז הם היו שוהים שם במשך תקופה ארוכה, חלקם עשו זאת בסמוך לשדות.

01:34:03:10 01:33:59:17

מי שהיה אדם חזק, היה שוהה עם הבקר בסמוך לשדות וחוזר לביתו בחודש מרץ.

01:34:10:04 01:34:03:12

במשך כמה זמן הם היו שוהים עם הבקר הרחק מהכפר?

01:34:18:06 01:34:10:08

היו שוהים שם הרבה זמן, אם המחלה החלה בחורף, הם שהו שם במהלך החורף.

01:34:19:13 01:34:18:07

במהלך כל החורף?

01:34:25:19 01:34:19:18

למשל אם המחלה החלה בכפר בחודש מאי, היו חוזרים בנובמבר אחרי שהכל נשרף.

01:34:27:22 01:34:26:00

כלומר היו שוהים שם במשך חודשים? - כן, הם לא היו חוזרים.

01:34:38:13 01:34:30:04

ואם המחלה התחילה בקיץ בחודשים מרץ-אפריל,

01:34:45:15 01:34:39:20

היו חוזרים לשכונות המגורים אחרי שירד גשם בכפר.

01:34:50:06 01:34:45:20

כשהשיטפון היה מנקה הכל, היו מתקרבים קצת לכפר.

01:34:57:04 01:34:51:09

ואז אחרי שהדשא צומח, היו מתקרבים לכיוון של השדות שחורשים.

01:35:02:16 01:34:57:18

ואז אחרי שהיו חורשים את השדות, היו חוזרים לכפר יחד עם הבקר.

01:35:08:11 01:35:04:20

אילו טיפולים היו למניעת המחלה? - איש לא ידע על טיפול מניעתי למחלה.

01:35:09:16 01:35:08:12
לא היה לכם שום דבר?
- לא היה כלום.

01:35:16:02 01:35:09:18
למשל אם המחלה החלה במועד מסויים
וחלפה לאחר מספר חודשים,

01:35:20:09 01:35:16:16
נגיד שהמחלה חלפה אחרי שחלק
מהבקר של האנשים מת מהמחלה,

01:35:24:10 01:35:20:16
האם לא היו לכם אמצעי זהירות לקראת
השנה הבא לאור מה שקרה בשנה הקודמת?

01:35:28:14 01:35:24:12
מה יכולנו לעשות
חוץ מלחכות שהמחלה תחלוף?

01:35:36:12 01:35:30:09
ואז בשלב יותר מאוחר אמרו שהביאו
זריקה למניעת המחלה והיא לא הגיעה.

01:35:42:05 01:35:36:16
אינך זוכר שבאו לעשות זריקות לבקר?
- למעשה פעם אחת באו לעשות זריקות,

01:35:44:13 01:35:43:05
ואז עשו להם את הזריקות.

01:35:46:14 01:35:44:23
עשו את הזריקות לבקר?
- כן.

01:35:53:09 01:35:47:05
פעם אחת עשו להם זריקות לבקר, באותה
שנה מצבם היה יותר טוב והם לא מתו.

01:35:57:16 01:35:54:08
למעט העגלים הקטנים שמתו,
הבקר לא מת.

01:36:04:23 01:35:59:01
לאחר מכן הייתה הפיכה בשלטון
והשלטון שהיה נפל.

01:36:10:03 01:36:05:13
ואז לאחר שמפלגת "דרג" עלתה לשלטון
הלכנו לצוד בערבה.

01:36:12:07 01:36:10:06

בזמן שהיינו בציד,
המחלה התחילה בכפר

01:36:19:16 01:36:13:03

ושלטון ה"דרג" שלח רופאים לכפר,
הם עשו זריקות לבקר והם הבריאו.

01:36:24:13 01:36:21:03

אז שלטון ה"דרג" שלח תרופות,
באותו זמן הגיעו לכפר הרבה אנשים,

01:36:26:21 01:36:24:14

כמו כן היה ריבוי של בקר בערבה.

01:36:33:20 01:36:28:09

היה קשה לתפוס את השוורים כשעשו להם
את הזריקות, הם היו חזקים מאוד.

01:36:35:00 01:36:33:24

איך הצלחתם להחזיק אותם?

01:36:42:18 01:36:36:12

קושרים אותם עם חבל שמייבאים מסודן
ומכניסים אותם לתוך חצר,

01:36:49:11 01:36:43:11

ברגע שהבקר נכנס לחצר, לוכדים אותו,
תופסים את שני רגליו עם החבל,

01:36:55:09 01:36:49:21

ואז הבקר משתולל ונופל, וברגע שהוא
נופל, קושרים אותו היטב עם החבל.

01:36:58:24 01:36:55:12

לאחר מכן הרופא בא ועושה
את הזריקה לבקר.

01:37:04:06 01:37:01:07

לאחר מכן מכניסים עוד בקר לחצר,
קושרים אותו ועושים לו זריקה,

01:37:08:17 01:37:05:01

לא ניתן לתאר את ההתנגדות
של השוורים ושל העגלים.

01:37:12:12 01:37:09:01

היו מתנגדים חזק?
- הם היו קופצים מעל הגובה של אנשים.

01:37:16:18 01:37:12:22
ואז השור גועה קופץ למעלה ונופל
כאילו הוא עומד להרוג בן אדם.

01:37:20:15 01:37:16:19
לכדנו אותם ככה זה אחר זה,
זה לא נגמר.

01:37:28:19 01:37:21:24
ככה עשינו במשך 3-4 ימים בלי הפסקה,
לכן הייתה לנו בעיה כזו.

01:37:37:18 01:37:29:17
אילו מחלות מזיקות לבני אדם
התפשטו בסביבתכם?

01:37:40:16 01:37:37:23
המחלה שבני אדם סבלו ממנה
יותר מכול הייתה מלריה.

01:37:44:00 01:37:40:19
מה מחלת המלריה הייתה עושה,
מהם הסימנים למחלה?

01:37:52:18 01:37:44:02
המחלה גורמת לרעידות
ולהתקררות אצל החולה,

01:37:56:15 01:37:54:08
כמו כן המחלה גורמת להזעות
ואז הוא מחלים מהמחלה.

01:37:58:24 01:37:57:09
המחלה הייתה עוברת בעצמה?

01:38:02:09 01:37:59:00
כן, אחרי שהחולה מזיע בגופו
זה נותן תקווה שהחולה יחלים מהמחלה.

01:38:08:11 01:38:03:11
ואז החולה קם ממיטתו, ואנשים
היו באים לבקר אותו בפתח ביתו,

01:38:10:24 01:38:08:12
ואז אחרי 2-3 ימים
הוא שוב שוכב במיטתו,

01:38:15:00 01:38:12:01
וככה החולה היה ממשיך לסבול

ממחלת המלריה.

01:38:18:19 01:38:15:04
ואז הגיעה לכפר תרופה למחלה,
מאז מצבם של החולים השתפר.

01:38:21:24 01:38:19:12
איזו תרופה זאת,
ומי היה מספק אותה?

01:38:24:16 01:38:22:03
היו מביאים את התרופה מהשוק.

01:38:26:10 01:38:24:21
היו קונים את התרופה בשוק?

01:38:29:16 01:38:26:13
כן, היו אנשים שהיו הולכים
להביא את התרופה מהשוק.

01:38:36:06 01:38:30:11
היו מורים שנסעו לעיתים קרובות
לעיר "אסמרה" וחזרו לכפר.

01:38:43:08 01:38:36:08
למורים קראו אבא גֶמוּ וגֶטְרָה,
הם היו מביאים איתם את התרופות.

01:38:46:14 01:38:43:10
הם הביאו את התרופות?
- כן, הם אלו שמכרו את התרופות.

01:38:50:19 01:38:46:18
האם היו לכם תרופות מסורתיות?
- אילו תרופות מסורתיות יכלו להיות!

01:38:53:20 01:38:50:22
תרופות מסורתיות שעזרו
לחולה להחלים מהמלה?

01:38:57:12 01:38:53:22
היו כל מיני תרופות מסורתיות, היו גם
כאלו שהיה צריך לשאוף את האדים שלהם,

01:38:58:18 01:38:57:18
והתרופות האלו לא ריפאו את החולה.

01:39:01:08 01:38:58:21
מה כוונתך שואפים אדים?
- זה סוג של שורש.

01:39:02:23 01:39:01:14
זה שורש?
- כן.

01:39:06:11 01:39:03:00
השורשים שונים לבני אדם ולבקר?
- שורש ייעודי לבני אדם.

01:39:09:11 01:39:06:14
שורש ייעודי לבני אדם?
- כן, מיועד לבני אדם.

01:39:11:15 01:39:10:01
אני מתכוונת האם התרופה
לבני אדם עשויה משורש?

01:39:17:10 01:39:12:05
השורשים שימשו לריפוי הבקר וגם
בני אדם שהיו צריכים לשאוף את האדים.

01:39:19:18 01:39:17:11
איך שאפו את האדים,
האם היו שורפים את השורשים?

01:39:23:19 01:39:19:19
כן, היו מדליקים את הגחלים, שורפים
את השורש ומכסים את החולה בבד בתוכו.

01:39:27:22 01:39:24:03
וכשהעשן מתחיל להצטבר
נותנים לחולה לשאוף אותו.

01:39:29:16 01:39:28:00
האם העשן הופק בעזרת מים
או שזה עשן יבש?

01:39:30:18 01:39:29:18
זהו עשן יבש שהופק מאש.

01:39:32:19 01:39:30:19
שורפים את זה באש?
- כן, לאחר שמדליקים היטב את הגחלים.

01:39:40:24 01:39:33:23
ואז העשן נכנס לריאות של החולה?
- כן, העשן נכנס וגורם להתעטשות,

01:39:45:13 01:39:41:24
ואז בשנה העוקבת הבן אדם

נהיה חולה שוב פעם.

01:39:47:08 01:39:45:15

המחלה הייתה חוזרת שוב?
- כן, המחלה חוזרת.

01:39:48:24 01:39:47:10

התרופה לא ריפאה את החולה?
- לא.

01:39:52:01 01:39:49:02

תחילה העשן שיפר את מצבו של
החולה, ואחרי זה המחלה חוזרת שוב.

01:39:55:02 01:39:53:00

הכדורים היו יותר טובים מהעשן.

01:40:02:12 01:39:55:11

אבל העשן רק היה משפר את המצב,
וכל פעם המחלה חזרה שוב ושוב.

01:40:07:19 01:40:03:07

מאז שאנשים התרגלו לכדורים,
ההתמודדות עם המחלה הייתה יותר קלה.

01:40:17:20 01:40:07:21

כיצד היו מטפלים באדם שחלה במלריה,
מה נתנו לו בתור אוכל ושתייה כתרופה?

01:40:19:08 01:40:17:24

נתנו לחולה כל מה שהוא רצה.

01:40:20:09 01:40:19:09

נתנו כל מה שהחולה ביקש?
- כן, כל מה שהוא ביקש.

01:40:25:16 01:40:20:11

האם נתנו לחולה מאכלים מיוחדים?
- כן, נתנו לו דברים יבשים,

01:40:30:08 01:40:25:23

לא נותנים לחולה מזון לח,
אלא רק מזון מיובש.

01:40:31:20 01:40:30:11

מזון לח לא טוב עבור החולה?
- זה לא טוב לחולה.

01:40:38:03 01:40:33:02

מה שהחולה אוכל הוא...

מייבשים לחם ומגישים לו.

01:40:44:02 01:40:38:23

נתנו לו גרגרים מייבשים
ומאכלים יבשים נוספים.

01:40:49:16 01:40:44:17

אבל אסור לתת לחולה אוכל רטוב
כמו חלב, כי זה מחמיר את מצבו.

01:40:54:17 01:40:50:18

מעבר למלריה החולה עלול לסבול
ממחלות נוספות בגלל המזון הרטוב.

01:41:00:15 01:40:55:11

החולה מרגיש בגופו רק התקררות?
- כן, מרגיש התקררות.

01:41:05:20 01:41:00:16

או שגם היו לו כאבי ראש או בטן?
- החולה היה רועד בכל גופו.

01:41:11:09 01:41:06:06

החולה מבקש שיכסו אותו בהרבה בגדים
ועדיין לא היה מרגיש שכיסו אותו.

01:41:17:07 01:41:12:21

החולה היה מזיע מזה?
- כן הוא מזיע מכל הבגדים שכיסו אותו,

01:41:20:18 01:41:18:11

והחולה עדיין ביקש שיכסו אותו?
- החולה מזיע בלי הפסקה.

01:41:31:23 01:41:26:14

החולה נוטף זיעה,
כך המחלה הייתה עוברת.

01:41:42:13 01:41:32:22

האם האנשים שהכינו את התרופות היו
מוכרים כמומחים בהכנת התרופות?

01:41:46:10 01:41:42:21

את מתכוונת לאנשים שחילקו
את התרופות?

01:41:50:07 01:41:46:13

לא, אני מתכוונת למומחים שידעו
להכין את התרופות המסורתיות,

01:41:52:18 01:41:50:12
התרופה המסורתית למלריה הייתה
עשויה משורשים.

01:41:56:14 01:41:53:00
אבל הם היו מוכרים כמומחים בעבודתם?
- כמובן שהם היו מוכרים.

01:41:57:10 01:41:56:16
אנשי השכונה הכירו אותם.

01:42:01:11 01:41:57:13
כן, היו אומרים זה לזה
שאדם מסויים יודע להכין את התרופה.

01:42:06:00 01:42:02:00
ואז הולכים ומבקשים
את התרופה מאותו אדם,

01:42:10:10 01:42:06:20
והוא היה נותן להם את התרופה
מבלי לגבות מהם כסף על כך.

01:42:11:22 01:42:10:16
אפילו המומחה לא היה
מבקש כסף עבור התרופה.

01:42:12:23 01:42:11:24
הוא לא היה מבקש כסף?
- לא.

01:42:15:11 01:42:13:00
אז מה היו נותנים למומחים?
- מה כבר אפשר לתת להם?

01:42:23:19 01:42:15:13
המומחה נותן להם את התרופה והוראות
איך להכין את התרופה ולהשתמש בה,

01:42:28:15 01:42:23:22
חלק מהמומחים קיבלו כסף רק
עבור עלות השורש שהם שקנו.

01:42:31:03 01:42:29:07
מלבד זאת הם לא היו גובים כסף.

01:42:34:23 01:42:31:05
הם בעצם היו מגדלים את השורשים?
- כן, הם גידלו אותם בעצמם.

01:42:40:23 01:42:35:01
המומחים היו מבקשים 1 ביר
בתמורה לגידול השורש.

01:42:48:10 01:42:41:02
ואז היו מביאים את השורש, כותשים
ונותנים לבקר לשתות את זה בתוך קערה.

01:42:54:07 01:42:48:12
נותנים לבקר לשתות את התרופה מהר
כדי להספיק להשקות גם את העגלים.

01:42:58:20 01:42:54:17
המומחה היה מאתר וקוטף את השורשים
או שהוא היה קונה אותם?

01:43:03:06 01:42:58:21
מי המומחה? הוא ידע זאת קודם,
הוא למד את זה מאביו.

01:43:08:10 01:43:04:05
המומחה למד הכל על התרופות מאביו,
ואביו היה מלמד אותו.

01:43:09:19 01:43:08:11
אביו היה מלמד אותו?
כן.

01:43:13:22 01:43:09:19
ואז הבן ממשיך את דרכו של אביו?
כן, אביו היה מלמד אותו הכל.

01:43:16:12 01:43:14:23
כך זה עבר מדור לדור.

01:43:20:05 01:43:16:13
התרופות שהמומחים נתנו היו מרפאות?
כן, הן היו מרפאות.

01:43:24:15 01:43:20:07
התרופות שהמומחים נתנו להם?
כן, הן מנעו את המחלות בצורה טובה.

01:43:27:18 01:43:24:16
אילו מחלות התרופות האלו היו מרפאות?

01:43:36:05 01:43:28:08
התרופות היו מרפאות מחלות
שנקראות "גורדבטה", "קורטם".

01:43:37:07 01:43:36:07
התרופות היו מרפאות את כל
המחלות האלו?

01:43:39:17 01:43:37:08
אבל את מחלת "גומדאו"
התרופות לא הצליחו לרפא.

01:43:43:22 01:43:40:04
את מחלת ה"גומדאו" התרופות לא
הצליחו לרפא, זו מחלה שהרגה את הבקר.

01:43:55:04 01:43:48:18
אילו כלים שימשו את המומחה להכנת
התרופות, איך הוא היה מכין אותם?

01:43:57:11 01:43:55:10
לא היה צריך להכין שום דבר,
אמרתי לך שהתרופה הייתה שורש.

01:44:01:22 01:43:57:13
הוא היה נותן להם רק שורשים?
- כן, הוא עקר אותם ונתן למי שמבקש.

01:44:03:24 01:44:02:01
האדם שביקש לוקח את השורשים,
כותש אותם ומשקה את הבקר.

01:44:06:20 01:44:04:07
אדם שהבקר שלו חלה היה הולך לבקש
מהמומחה שייתן לו את השורשים.

01:44:10:02 01:44:07:09
המומחה מבקש ממנו 1 ביר
שזו עלות השורש.

01:44:12:14 01:44:10:06
אז הוא נותן את הכסף...
- המומחה מקבל את הכסף,

01:44:14:01 01:44:12:16
ונותן לו את השורשים.

01:44:18:11 01:44:14:13
השורשים היו התרופה לכל המחלות?
- כן, השורשים היו התרופה.

01:44:21:02 01:44:18:15
את התרופות עצמם הכינו
מסוג אחד של שורש?

01:44:25:22 01:44:21:14
היו הרבה סוגים של שורשים
היו שורשים לבנים, אדומים ועוד,

01:44:28:07 01:44:26:18
המומחה היה נותן להם את כל
הסוגים של השורשים.

01:44:30:21 01:44:28:09
המומחה בעצמו היה כותש את השורשים?
- הוא נתן להם לפי כמות הבקר שהיה לו.

01:44:32:21 01:44:30:23
לא, הבעלים של הבקר היה כותש בעצמו
את השורשים.

01:44:35:13 01:44:32:23
המומחה היה נותן שורשים לא מוכנים?
- כן, הוא היה נותן רק את השורשים.

01:44:39:00 01:44:35:14
הוא מסביר לו כיצד להכין את התרופה
ולהשקות את הבקר מהר,

01:44:45:00 01:44:39:02
כדי שמהחלה לא תתפשט, ואז הוא כותש
את השורשים ומערבב אותם בקערה.

01:44:50:06 01:44:45:04
הוא מוסף לתערובת מלח ונותן לכל
הבקר, כולל העגלים.

01:45:00:20 01:44:51:19
אחרי שמשקים אותם ככה 2-3 ימים
המצב של הבקר משתפר.

01:45:06:17 01:45:00:22
אם היה מדובר
במחלה של בני אדם...

01:45:13:11 01:45:07:06
איך החולה ידע להכין את התרופה
בעצמו, אם הוא שם יותר מידי שורשים?

01:45:19:00 01:45:13:13
הוא היה צריך למדוד את התרופה
ואז לשתות את זה.

01:45:23:14 01:45:19:03

עם מה החולה היה מודד את התרופה?
- בידיים שלו ובספל.

01:45:27:03 01:45:24:07
החולה היה שותה את התרופה
בספל ולא עם כלי אחר.

01:45:30:19 01:45:27:05
כלומר מודדים את התרופה בספל?
- קודם הוא מודד את התרופה באצבעותיו,

01:45:35:02 01:45:31:13
ואז הוא מעביר את התרופה לספל ושותה
- ושותה את התרופה.

01:45:40:24 01:45:35:05
אם מצבו של החולה היה חמור הוא היה
שותה יותר מהתרופה, ככה זה היה.

01:45:44:05 01:45:41:01
כלומר זה היה תלוי במצבו של החולה?
- כן, זה תלוי במצב מחלתו.

01:45:56:12 01:45:51:20
האם היו הרבה מומחים בתוך הכפר
שידעו להכין תרופות כאלו?

01:46:01:18 01:45:56:15
כן, בוודאי שהיו הרבה מומחים,
הם אלו שהצילו את האנשים מהמחלות.

01:46:06:18 01:46:03:23
כשהנשים היו יולדות הם היו עושים...
- מה הם היו עושים?

01:46:11:22 01:46:06:19
היה משהו שהיו קושרים אותו על הכתף
של הנשים היולדות,

01:46:13:11 01:46:12:01
היו עושים הרבה דברים נוספים.

01:46:16:12 01:46:13:13
מה הם היו עושים כשנשים יולדות?
במה היו קושרים אותן?

01:46:18:17 01:46:16:13
עושים את זה כשהאישה לא הצליחה ללדת
- אם האישה לא מצליחה ללדת?

01:46:21:15 01:46:18:19
היו נשים בהריון שלקראת הלידה
נהיו חולות במשך שלושה ימים.

01:46:32:04 01:46:22:23
בזמן שהאישה חולה, מכינים במיוחד
את הבד וקושרים לה אותו בגב.

01:46:34:11 01:46:32:22
איפה קושרים אותה? בגב?
- כן.

01:46:38:18 01:46:35:00
כלומר קושרים את האישה בהריון בגב?
- כן, הבד היה עוטף אותה חזק,

01:46:41:19 01:46:40:09
הבד היה נשאר עליה עד שהאישה יולדת.

01:46:44:22 01:46:41:24
תראה לי בבקשה
איך היו קושרים את האישה.

01:46:48:08 01:46:45:21
מעבירים את הבד מקדימה,
ואז קושרים אותה בגבה.

01:46:51:19 01:46:48:10
עוטפים אותה עם הבד?
- כן, הבד עוטף את בטנה,

01:46:59:16 01:46:51:21
ואז קושרים את הבד מאחורי הגב שלה
וככה היא נשארת עד ליום הלידה.

01:47:02:09 01:46:59:19
ברגע שקשרו אותה עם הבד,
היא יולדת מהר.

01:47:05:23 01:47:03:09
הבד עוזר לאישה ללדת מהר?
- כן, האישה יולדת מהר.

01:47:11:03 01:47:06:00
אם הצירים התחילו לה בבוקר, היא
הייתה יולדת בערב או באמצע הלילה.

01:47:15:19 01:47:11:06
כלומר הבד שימש כמו חגורה?
- הבד, היה הרבה יותר רחב.

01:47:18:19 01:47:15:22
היו מכינים את הבד במיוחד?
- הכינו אותו במיוחד!

01:47:20:22 01:47:18:22
מכינים את הבד?
-כן, זה בד.

01:47:25:01 01:47:21:00
לכן מעבירים את הבד דרך הבטן
של האישה וקושרים אותה מהגב

01:47:28:21 01:47:25:04
והבד עוטף את כל הבטן
ואת כל הגב של האישה.

01:47:35:06 01:47:30:13
ברגע שקשרו אותה בצורה הזאת,
האישה הייתה יולדת מהר.

01:47:41:04 01:47:36:04
ואז בעלה היה לוקח אותה דרך ארוכה
עד שהוא מגיע למומחה,

01:47:47:01 01:47:42:05
למי הדרך הייתה רחוקה? לבעלה?
- כן, הדרך להגיע אליו הייתה ארוכה.

01:47:54:07 01:47:49:13
כלומר ככה המומחים הצילו הרבה אנשים?
- כן, הם הצילו הרבה אנשים.

01:48:00:12 01:47:54:15
ככה היו מרפאים את כולם בכפר,
הרופאים הגיעו לכפר בשלב יותר מאוחר.

01:48:02:04 01:48:00:15
רק לאחרונה הגיעו רופאים לכפר?
- כן, לאחרונה הם הגיעו.

01:48:05:03 01:48:02:08
באותם הימים המומחים של הכפר
הם אלו שהיו הרופאים של הכפר?

01:48:11:12 01:48:05:05
כן, הם הכינו את התרופות מהשורשים,
גם היו מגידי עתידות שעזרו להם בכפר.

01:48:15:03 01:48:11:14

מה ההבדל בין המומחים שידעו להכין את התרופות לבין מגידי העתידות?

01:48:19:15 01:48:15:05

מומחים להכנת התרופות?
- כן. מה הבדל בינם ובין מגידי עתידות?

01:48:28:01 01:48:20:18

מגידי עתידות יודע לקרוא בכוכבים ולתת פתרון לבעיה מתוך ספר.

01:48:35:03 01:48:28:23

ואז מגידי העתידות שולח את אותו האדם לאזור מסויים להשיג את התרופה,

01:48:41:12 01:48:35:07

ובמידת הצורך מגידי העתידות נותן לאותו אדם קמע בכתב יד.

01:48:44:20 01:48:41:19

מה כוונתך לאזור מסויים?
- זה המקום שלוקחים ממנו את התרופה.

01:48:48:23 01:48:46:13

מה הכוונה שלך, לפי האזור שלו?

01:48:52:01 01:48:49:02

אם האיש לא באזור של מגידי העתידות, הוא לא יקבל את התרופה

01:48:59:05 01:48:53:10

הטיפול לא היה עוזר לאותו אדם.
- זה בתשלום כלשהו?

01:49:04:08 01:48:59:14

יש תשלום, אבל אם האיש אינו מתגורר באזור של מגידי עתידות,

01:49:08:24 01:49:05:04

מגידי העתידות לא יתן לו את הקמע לצורך הטיפול,

01:49:13:05 01:49:09:18

אלא ישלח אותו למגידי עתידות שמומחה באותו סוג מחלה.

01:49:18:04 01:49:14:09

מגידי העתידות משיב לו מי אחראי על האזור שלו ושיקבל ממנו את הקמע.

01:49:20:21 01:49:18:14
ואז מגיד עתידות נותן
את הקמע שהמטופל ביקש.

01:49:25:23 01:49:21:19
אם היה מדובר במחלה שנקראת "שותלה"
שהתינוקות היו מתים ממנה,

01:49:29:07 01:49:26:02
זו מחלה?
- כן, "שותלה" זה מחלה.

01:49:32:15 01:49:29:10
קוראים לזה "שותלה", בסדר...
- התינוק נולד ומיד מת מהמחלה.

01:49:35:04 01:49:33:14
זמן קצר לאחר שהתינוק נולד,
הוא היה נפטר מהמחלה.

01:49:39:06 01:49:35:20
היו גם תינוקות שנפטרו מהמחלה
מייד כשהתחילו ללכת,

01:49:41:07 01:49:39:18
למחלה הזו קוראים "שותלה".

01:49:43:07 01:49:41:14
זה השם של המחלה?
- כן.

01:49:45:01 01:49:43:11
איזה פתרון מגיד העתידות
היה נותן למחלה הזאת?

01:49:47:13 01:49:45:02
אנשים שנתקלו בבעיה כזו, הלכו
למגיד עתידות לבקש את עזרתו.

01:49:52:24 01:49:48:06
ואז מגיד העתידות היה משיב לאדם
שפנה אליו ממי לקחת את הקמע.

01:49:58:02 01:49:53:21
בנוסף הוא אומר לאותו אדם
שיקבל מאותו מגיד עתידות שורשים,

01:50:00:12 01:49:58:07
ככה הוא מנחה את אותו אדם
ואז הוא רץ להשיג את הדברים.

01:50:05:04 01:50:01:03
הבעל הולך להשיג את הדברים כשאישתו
עוד בהריון, לפני שילדה את התינוק.

01:50:08:12 01:50:06:04
מגיד עתידות נותן לאותו אדם
את הקמע ואת השורשים.

01:50:13:01 01:50:09:01
אותו אדם כורך ותופר את הקמע
ואז אישתו קושרת את זה על ידה.

01:50:17:10 01:50:14:02
בנוסף לזה מגיד העתידות
נותן לאותו אדם שורשים.

01:50:24:10 01:50:18:00
ואז ברגע שהתינוק יוצא מהבטן
של האישה ומתחיל לבכות,

01:50:28:19 01:50:26:01
מערבבים את השורש הכתוש עם מים
ומתיזים את זה על פניה של האישה.

01:50:39:09 01:50:30:04
כשהתינוק יוצא ומתחיל לבכות,
מתיזים את המים על פניה של האישה.

01:50:43:07 01:50:40:07
וכך התינוק נהיה בריא
וגדל ללא בעיות.

01:50:49:13 01:50:45:06
לאחר שהאמא קושרת את הקמע על ידה,
היא יולדת רגיל כמו כל הנשים.

01:50:54:07 01:50:49:15
כשמגיד העתידות היה שולח אותה
למקום אחר, הכוונה למגיד עתידות אחר.

01:50:56:10 01:50:54:15
כי הוא לא ידע לעזור
או מסיבה אחרת?

01:51:02:15 01:50:56:21
תחילה שואלים את מגיד עתידות הראשון,
לאחר מכן הוא שולח אותו למישהו אחר.

01:51:06:12 01:51:02:24

למה? כי הוא לא ידע לתת פתרון?
- כן, כי זה לא תחום שהוא מבין בו.

01:51:11:13 01:51:06:14
כלומר לכל מגיד עתידות יש ידע
ומומחיות לרפא מחלות מסוימות?

01:51:14:17 01:51:11:16
כן, לכל מגיד עתידות
יש המומחיות שלו.

01:51:18:03 01:51:14:19
איך מגידי עתידות
היו קוראים בכוכבים?

01:51:23:11 01:51:18:18
השיטה שהם היו קוראים בכוכבים
אינה מוכרת לאף איש שחי פה בארץ,

01:51:31:10 01:51:25:18
הם קראו בכוכבים לפי
זמנים מסוימים ומועדי חגים.

01:51:36:04 01:51:32:22
היו מונחים שהם השתמשו בהם ששם
מרקוס, יוהניס, דיקואס...

01:51:43:04 01:51:36:18
אלו הם שמות של כוכבים?
- לא, אלו המועדים של צאת הכוכבים.

01:51:52:09 01:51:43:06
למשל אם המועד הנוכחי נקרא יוהניס,
זה היה מתחיל בחורף.

01:51:57:15 01:51:52:11
ואז המועד שאחריו נקרא מרקוס ואחריו
ליקואס, והמועד האחרון נקרא מתיוס.

01:52:02:19 01:51:57:19
כל ארבעת המועדים האלו
מתחלפים במהלך השנה.

01:52:07:22 01:52:03:22
רק מגידי העתידות היו מונים
את המועדים האלו.

01:52:14:02 01:52:08:07
הם ידעו לקרוא בכוכבים במהלך
השנה לפי השיטה שלהם.

01:52:16:04 01:52:14:04
אלו הם שמות של ארבעה כוכבים?
- כן, הם ארבעה.

01:52:17:13 01:52:16:06
מרקוס.
- כן

01:52:21:02 01:52:17:15
לאחר שמגידי העתידות בוחנים אותם,
הם היו אומרים את הפתרון.

01:52:22:18 01:52:21:04
מתיאס.
- מתיאס.

01:52:25:04 01:52:22:20
מתיאס ואז?
-יוהניס

01:52:28:16 01:52:25:05
יוהניס ואז?
-ליקואס.

01:52:30:11 01:52:28:17
וליקוס, אלו הם השמות שלהם.
- כן.

01:52:35:18 01:52:30:15
מה היו מבינים לפי הכוכבים האלו?
- הם היו יודעים מה המועדים לפיהם.

01:52:42:16 01:52:37:20
אם אחד מהכוכבים אינם תואמים למטופל,
מגיד העתידות לא יתן לו קמע כתוב.

01:52:46:23 01:52:44:15
ואם ישנה התאמה,
הוא יתן לו את הקמע.

01:52:54:20 01:52:47:14
ואז אחרי שהוא קורא בכוכבים
ומוצא את התאמתו לכוכב,

01:53:00:11 01:52:55:01
הוא שולח אותו למגיד עתידות אחר,
ואז הוא הולך אליו ולוקח את הקמע.

01:53:05:06 01:53:01:10

איך הם היו יודעים מה הכוכב המתאים
לבן אדם, הם ידעו את זה לפי הספר?

01:53:06:16 01:53:05:08
כן הם ידעו לפי הספר.

01:53:10:21 01:53:06:19
הספר הזה הוא לא ספר תורה, (אורית)?
- לא, זה ספר שנקרא "אוולה-ניגסט".

01:53:12:06 01:53:10:22
"אוולה-ניגסט".
- כן.

01:53:15:24 01:53:12:08
מה כתוב בספר הזה?

01:53:24:02 01:53:16:01
הספר עשוי מנייר ודיו, והיו בו
הפירושים לפי סדר העמודים.

01:53:26:13 01:53:24:22
זו העבודה של מגידי העתידות.

01:53:29:12 01:53:26:16
אז הוא קורא מתוך הספר...
- הוא מונה ככה את הכוכבים,

01:53:35:09 01:53:29:20
וככה הוא סופר את המועדים
מתוך הספר לפי התקופות.

01:53:39:05 01:53:35:18
רק אחרי שהוא עיין היטב בספר
הוא כותב ונותן את הקמע.

01:53:41:18 01:53:39:08
הוא לא היה כותב את הקמע
ונותן אותו לאנשים סתם כך.

01:53:51:08 01:53:45:09
אם מגיד העתידות מוצא התאמה למטופל
הוא מחפש בספר את התאמתו,

01:53:55:17 01:53:51:17
אם לאחר שהוא מונה את הכוכבים הוא
מוצא התאמה, הוא נותן למטופל את הקמע.

01:53:57:17 01:53:56:07
הוא מוצא את התאמה לפי המזל שלו?

- כן.

01:54:02:23 01:53:57:21
אם יש התאמה הוא נותן לו את הקמע
ואם לא, הוא שולח אותו למישהו אחר.

01:54:04:05 01:54:02:24
מגיד העתידות שולח אותו למישהו אחר!
- כן.

01:54:08:13 01:54:04:07
כמה היו משלמים למגיד העתידות?
- משלמים לו בהתאם המחיר שלו.

01:54:10:22 01:54:08:15
בערך כמה היו משלמים להם?
- באותם הימים המחיר לא היה גבוה.

01:54:13:10 01:54:11:00
בערך 10 ביר.
- היה נהוג לתת להם 10 ביר.

01:54:14:21 01:54:13:12
היו נותנים להם גם 8 ביר,
זה היה גובה התשלום פחות או יותר.

01:54:19:01 01:54:15:02
כמה זמן היה לוקח למגיד העתידות
למנות את הכוכבים של מישהו מסוים?

01:54:22:15 01:54:19:24
כמה שעות לוקח לו בערך?
- הוא היה צריך פשוט לקרוא בספר.

01:54:26:17 01:54:22:18
הוא רק קרא בדפים,
ובדק אם ישנה התאמה.

01:54:30:19 01:54:27:07
כל הדברים כתוב בספר?
- הספר עצמו היה מאוד עבה.

01:54:35:13 01:54:31:13
ספר ה "אוודה-נגסט" היה גדול
ככה היה הגודל שלו,

01:54:40:06 01:54:36:22
לכן מגיד העתידות מעיין לעומק
בספר הזה ומגיע לפתרון לבעיה.

01:54:47:23 01:54:40:13
הוא הבין מהספר באיזה יום הבן אדם
חלה, והיכן זה קרה לו, ומה הוא עשה.

01:54:54:11 01:54:48:07
אם זה קרה לבן אדם כשהוא התרחץ
או כשחצה את הנהר או בזמן שישן ביער,

01:54:56:12 01:54:54:13
מגיד העתידות היה מגלה לו
את כל הפרטים האלו.

01:54:58:14 01:54:56:14
הוא היה אומר לו היכן נדבק במחלה?
- כן.

01:55:03:23 01:54:59:01
ואז הוא נותן הנחיה למטופל
לעשות כך וכך,

01:55:08:20 01:55:03:24
ואז הוא אומר לו להשיג עור
של עז לבן או עור של כבש.

01:55:13:03 01:55:09:12
לתפור את הקמע בתוך העור
ולקשור את זה על היד שלו.

01:55:18:00 01:55:13:23
המטופל משיג את זה אצל הבן אדם
שנשלח אליו, ואז הוא נהיה בריא.

01:55:25:10 01:55:20:23
אני לא הבנתי איך מגיד העתידות היה
קורא בכוכבים ועושה את ההתאמה לאנשים.

01:55:28:10 01:55:25:18
הכל היה כתוב בספר,
הוא לא ידע את זה לבדו.

01:55:33:06 01:55:28:11
האם היו שאלות שהוא שאל
את האנשים כדי להבין מה הבעיה?

01:55:40:05 01:55:33:08
הרי המטופל בעצמו פונה אליו ומציג
את בעייתו, שבתו או שאישתו חולות.

01:55:42:01 01:55:40:08
האם היו שאלות שמגיד העתידות

היה שואל בדרך כלל?

01:55:47:05 01:55:42:08
המטופל שואל את מגיד העתידות,
ומגיד העתידות פותח את הספר שלו.

01:55:54:03 01:55:47:23
הוא פותח את ספרו ומעיין בו לעומק
ואז משיב לו איפה הוא נדבק במחלה.

01:56:03:05 01:55:55:01
ומנחה אותו מה לעשות ובאילו שורשים
להשתמש ומסביר למטופל את כל הדברים.

01:56:10:21 01:56:04:07
המטופל מביא את כל הדברים, ואז או
שהוא עושה טבילה או שותה את השורשים.

01:56:22:22 01:56:15:13
מגיד העתידות מנחה אותו מה לעשות,
ואז המטופל עושה טבילה ונהיה בריא.

01:56:27:07 01:56:23:16
לאחר הטבילה המטופל קושר עליו
את הקמע ואז הוא נהיה בריא לחלוטין.

01:56:35:23 01:56:28:05
כל הידע של מגיד העתידות היה סוד?
- זה לא סוד, כל הספר שלו היה גלוי.

01:56:42:14 01:56:37:09
למשל אם אני חולה ופונה אליו,
איך הוא יודע במה חליתי ומתי חליתי?

01:56:46:18 01:56:42:16
הכל רשום לו בספר, הוא לבדו
לא יודע, הוא קורא הכל מהספר.

01:56:51:10 01:56:46:22
הוא מכיר היטב את הספר, וגם היו
שם סימניות ואז הוא מעיין בספר,

01:56:57:22 01:56:52:06
אחרי שהוא רואה הכל בספר, הוא אומר
לו מתי הוא חלה והמטופל משיב בחיוב,

01:57:00:18 01:56:58:21
ואז אומר למטופל מתי ההקאות
התחילו והוא משיב לו בחיוב.

01:57:05:00 01:57:01:09

ואז הוא נותן למטופל הנחיה
מה לעשות ואיך לעשות,

01:57:10:04 01:57:06:03

אם המטופל צריך לטבול, הוא אומר
לו לעשות טבילה במשך 7 ימים.

01:57:16:06 01:57:11:04

המטופל שואל מי יטביל אותו, ומגיד
העתידות משיב לו שיטביל אותו בעצמו,

01:57:19:06 01:57:16:18

ואז המטופל עושה טבילה אצלו
במשך 7 ימים.

01:57:23:17 01:57:19:21

לאחר 7 ימים המטופל
משלם לו כסף והולך לביתו.

01:57:27:12 01:57:23:22

כל הדברים האלו מתקיים בתוך הבית?
- בוודאי בתוך הבית.

01:57:30:16 01:57:27:14

הכל היה בתוך הבית?
- כן, בתוך הבית.

01:57:36:02 01:57:30:18

לאחר שמגיד העתידות נותן לו הנחיה
מה לעשות, המטופל הולך לדרכו?

01:57:41:14 01:57:36:04

את הטבילה עצמה עשו בכל בוקר
מחוץ לבית כשיושבים על אבן.

01:57:45:20 01:57:42:22

היו אנשים שהיו ישנים שם?
- למה שישנו בחוץ?

01:57:48:09 01:57:46:00

היו ישנים שם?

- לא, לא ישנים שם.

01:57:53:23 01:57:48:12

הם ישנים בביתו וגם משרים
את התרופה ואז למחרת בבוקר.

01:58:01:23 01:57:56:03

הוא מעיר את המטופל ועושה לו

טבילה, שופך על ראשו את המים.

01:58:04:12 01:58:02:04
הוא שופך עליו את המים שוב ושוב.

01:58:08:05 01:58:04:14
מגיד העתידות היה אומר
תפילה בזמן הטבילה?

01:58:14:03 01:58:08:08
כן, בזמן הטבילה, הדיבוק
של המטופל צועק ומדבר הרבה.

01:58:20:06 01:58:14:05
הדיבוק אומר היכן הוא תפס את החולה
ואז מגיד העתידות מגרש אותו מהחולה.

01:58:24:08 01:58:22:00
ביום השביעי הדיבוק מגורש
מהחולה ואז הכל נגמר.

01:58:25:13 01:58:24:12
ככה נגמר?
כן.

01:58:30:16 01:58:25:16
ואז מגיד עתידות תופר את הקמע ונותן
לו את זה ומזהיר אותו לא לאבד את זה,

01:58:36:14 01:58:32:04
ושישמור על הקמע במקום בטוח
ולא לזרוק אותו סתם ככה.

01:58:38:15 01:58:36:17
היכן הוא קושר את הקמע?
- על הצוואר שלו.

01:58:40:00 01:58:38:18
על הצוואר שלו?
- כן.

01:58:43:07 01:58:40:06
האם כתוב משהו בתוך הקמע?
- כן, כתוב בתוכו.

01:58:47:17 01:58:43:09
כותבים את זה על עור של עז לבנה
או על עור של כבשה,

01:58:50:22 01:58:49:14

העור היה בערך בגודל הזה.

01:58:52:12 01:58:51:07
ואז הוא קושר את זה על צווארו?

01:58:57:12 01:58:52:15
כן, הוא קושר את זה עם חוט על
הצוואר שלו ושם את הקמע בבית השחי.

01:59:02:00 01:58:59:02
ואז אותו אדם נהיה בריא
וחוזר לעבודתו.

01:59:06:14 01:59:04:09
אם הוא היה מאבד את הקמע
הוא שוב נהיה חולה.

01:59:11:02 01:59:07:14
אם הוא מאבד את הקמע הוא נהיה חולה!
- הוא נהיה חולה עוד פעם?

01:59:12:08 01:59:11:04
באמת?
- כן, באמת.

01:59:16:09 01:59:12:14
הדיבוק הרע היה מחכה לאותו אדם.

01:59:23:02 01:59:18:15
זה מעניין! האם היו הרבה אנשים
שהשתמשו בשירותיו של מגיד העתידות?

01:59:26:04 01:59:23:09
כן, כל האנשים היו משתמשים
בשירותיו של מגיד העתידות.

01:59:30:16 01:59:26:07
הרבה היו פונים אליו?
- כן, כולם השתמשו בשירותיו.

01:59:33:09 01:59:30:20
הוא היה מצליח לרפא הרבה אנשים?
- כן, כשהיה להם חום גבוה וכו'.

01:59:39:22 01:59:33:20
הוא היה נותן את הפתרון, בתור ילדים
לא הכרנו דבר אחר חוץ ממגיד העתידות.

01:59:45:12 01:59:40:05
בזמן שהוא מטפל בחולה, האם מדליקים

קטורת בתוך הבית, מה היו עושים שם,

01:59:49:00 01:59:45:17
הוא רק היה קורא בספר או שגם
הכינו קפה והדליקו קטורת?

01:59:51:17 01:59:49:03
במקביל לזה עושים טקס קפה
וגם מדליקים קטורת.

01:59:59:09 01:59:53:05
מכינים קפה וגם מדליקים קטורת,
חוץ מזה לא היו עושים שום דבר אחר.

02:00:04:01 02:00:01:05
זה עבור מגיד העתידות?
- חוץ מזה קולים גרגירים,

02:00:06:12 02:00:04:03
ומפזרים את הגרגירים
בתוך הבית באותו מקום,

02:00:10:19 02:00:07:24
ואז באותו זמן הדיבוק מתחיל לדבר.

02:00:14:01 02:00:12:11
סתם כך הוא לא היה מדבר.

02:00:28:11 02:00:20:19
מגידי העתידות היו הרופאים
שלנו, אף לא ידע מה זה רופאים!

02:00:33:02 02:00:29:10
הוא היה נותן גם תרופות?
- כן, בוודאי שהוא נותן תרופות.

02:00:34:17 02:00:33:04
הוא היה נותן תרופות?
- כן.

02:00:38:12 02:00:35:06
הוא היה נותן תרופות לשתייה,
וגם תרופות לשאיפה.

02:00:41:03 02:00:39:21
הוא היה מכין את כל התרופות בעצמו?

02:00:46:22 02:00:41:05
הוא היה אומר לחולה לשתות את התרופה
או לשאוף את האדים במשך כמה ימים,

02:00:51:09 02:00:47:16
ואז החולה כותש את מה שקיבל
ושותה את זה כל בוקר.

02:00:56:06 02:00:52:10
היכן הוא היה משיג את הצמחים
ואת השורשים ששימשו לתרופות?

02:01:02:08 02:00:57:13
רק מגיד העתידות ידע איפה להשיג
את זה, אף אחד לא ידע חוץ ממנו.

02:01:05:21 02:01:02:19
זה היה צומח באזור שלו?
- כן, זה היה צומח שם.

02:01:09:18 02:01:05:22
חלק מהצמחים גדלו באזור רחוק,
וחלק מהצמחים גדלו באזורים סמוכים.

02:01:13:00 02:01:09:20
רק מגיד העתידות זיהה את הצמחים?
- כן, הוא היה מביא את הצמחים בעצמו.

02:01:16:17 02:01:13:02
אם הצמח היה במקום רחוק, הוא היה
הולך להביא את הצמח לחולה.

02:01:18:15 02:01:16:22
הוא אומר לחולה לחזור אליו במועד
אחר והולך להביא לו את הצמח.

02:01:25:10 02:01:19:12
הוא מבטיח לו שילך השכם בבוקר
כדי להביא לו את הצמח,

02:01:31:16 02:01:25:16
ואז הוא מביא לו את הצמח ונותן לו,
והחולה משתמש בזה לפי ההנחיה שלו,

02:01:34:01 02:01:32:16
ככה זה עובד.

02:01:44:04 02:01:40:24
לכן מגיד העתידות היה נותן לו
את הכמות שהוא היה צריך?

02:01:49:08 02:01:44:05
כן, הוא היה אומר לו איזו כמות

לשתות מזה, בספל או בגביע.

02:01:53:24 02:01:50:12
רק מגיד העתידות יודע את כל זה?
- כן, הוא נותן לו את כל ההוראות.

02:01:56:15 02:01:54:02
איך הוא היה יודע את זה בעצמו?
- מי?

02:02:01:14 02:01:56:18
מגיד העתידות.
- הוא יודע מהניסיון שצבר.

02:02:04:19 02:02:02:21
זה לא הבן אדם הראשון
שהוא נותן לו את התרופה.

02:02:08:18 02:02:04:21
הוא למד את זה מהניסיון שלו?
- כן, כל התושבים היו פונים אליו.

02:02:12:17 02:02:10:00
אם הוא היה טועה?
- הוא לא היה טועה, למה שיטעה?

02:02:17:03 02:02:12:21
אינני יודעת, אולי הוא טעה בכמות?
- הוא לא היה טועה.

02:02:19:21 02:02:17:07
הוא היה אומר מראש מה הכמות
המירבית שכדאי לשתות.

02:02:27:21 02:02:21:14
למשל אם היה קנקן קטן, הוא אומר לו
למלא עד צוואר הקנקן ולשתות.

02:02:30:15 02:02:27:24
ואם זה ספל, הוא אומר לו למלא את
הספל עד הסוף ולשתות.

02:02:33:11 02:02:31:18
ככה הוא היה נותן להם
את הכמות שהם צריכים לשתות.

02:02:39:06 02:02:34:03
אם החולה שותה מעבר למה שהוא אמר,
הוא יזיק לעצמו עוד יותר.

02:02:48:13 02:02:42:05
באותו אופן גם הרופאים היו נותנים
הוראות מתי לשתות, ומתי לא לאכול.

02:02:52:21 02:02:48:24
הרי אם חורגים מכמות התרופות
שהרופאים נותנים, נעשים שוב חולים.

02:02:55:01 02:02:53:01
זה נכון!
- זה אותו דבר!

02:03:01:05 02:02:55:16
למשל במקרה שאדם מסויים
חלה במחלה מסויימת,

02:03:05:19 02:03:01:10
האם מגיד העתידות היה עושה
שהמחלה תעבור לאדם אחר?

02:03:09:20 02:03:06:18
לא, הוא לא היה עושה את זה,
אין לו יכולות לעשות את זה.

02:03:21:16 02:03:09:23
למשל יש מקרים שהילד חולה והאבא
מבקש שהמחלה תעבור אליו?

02:03:25:23 02:03:22:00
לא יכול לקרות דבר כזה!

02:03:31:04 02:03:26:02
או שניתן להציל את הילד, אחרת הוא
מסתכל בספר ואומר מתי הילד ימות.

02:03:35:22 02:03:31:14
הוא לא היה מעביר מחלות בין האנשים?
- לא, הוא לא אלוהים!

02:03:39:18 02:03:37:06
כלומר הוא לא היה מעביר מחלות?
- לא היה מעביר!

02:03:48:13 02:03:40:02
לפי המקרים ששמענו,
גם אביך היה חולה

02:03:53:04 02:03:48:15
גם את היית חולה.
- כן, הייתי חולה.

02:03:56:09 02:03:53:06

ספר לנו על זה.
- אני הייתי חולה במשהו,

02:04:03:17 02:03:57:14

באותו זמן שמרתי כל היום על הפרות
בזמן שהובלתי את הפרות לשתות מים,

02:04:08:17 02:04:03:21

זה היה בצהריים והכל היה רותח מהשמש
זה היה בסביבות חודש אוגוסט.

02:04:14:02 02:04:10:00

הפרות היו נכנסות לנהר לשתות מים
בצד אחד ויוצאות בצד השני ליד השדות.

02:04:18:13 02:04:14:10

הפרות לא יכולות לצאת דרך הגבעה,
לכן הובלתי אותן לצאת לשדה.

02:04:21:17 02:04:19:03

בזמן שהפרות נכנסו לנהר לשתות,
אני עקפתי אותן .

02:04:30:24 02:04:22:04

היה עץ שנקרא "סרקיל" שעשה צל טוב.
כשהלכתי להתיישב בצל

02:04:38:22 02:04:31:02

רציתי לאכול את האוכל שהיה לי,
ואז כשחציתי את הנהר ועברתי בצל

02:04:43:19 02:04:40:13

הרגשתי שמישהו דחף אותי
ונפלתי על הרצפה.

02:04:48:05 02:04:44:09

הרגשתי את הרעידות שלו
כאילו בן אדם דחף אותי.

02:04:49:22 02:04:48:08

באותו רגע?
- כן.

02:04:52:01 02:04:50:02

נפלת על הרצפה?
- כן, מיד נפלתי על הרצפה.

02:04:55:00 02:04:53:13

נפלתי ואז,

02:05:03:11 02:04:57:01
ראיתי אנשים מתקרבים, ואז אחד מהם
ניגש אליי כדי לפגוע בי עם החרב שלו,

02:05:07:18 02:05:04:04
הוא התקרב אליי תוך כדי שהוא מאיים.

02:05:12:07 02:05:08:03
הוא בא להרביץ לך?
- כן, ראיתי אותו באור בוהק.

02:05:17:11 02:05:12:10
היית מעולף באותו רגע?
- זה קרה בתוך היער.

02:05:22:12 02:05:17:19
ואז פתאום דודה שלי, אחותה של אימי,
התחילה לצעוק לעברו של האיש:

02:05:28:05 02:05:22:15
תעצור תעצור! אתה רוצה שנהרוג
זה את זה? והתחילה להזעיק אנשים.

02:05:32:04 02:05:28:11
היא התחילה לקרוא בשמות "צ'אקל"ה"
והמשיכה לזעוק,

02:05:35:17 02:05:32:13
כשהוא שמע את צעקותיה
הוא הלך לדרכו בחזרה,

02:05:40:22 02:05:36:17
ואז עוד מישהו בא אליי
והיה לו בידו כידון.

02:05:45:24 02:05:41:02
באותו רגע שכבתי וראיתי הכל בתוך
אור חזק, זה היה בשעות הצהריים.

02:05:52:00 02:05:46:11
זה היה בצהריים?
- כן, אמצע צהריים בשמש של אוגוסט.

02:06:00:19 02:05:53:16
זה באמת קרה או שדמיינת את כל זה?
- דמיינתי את הכל אחרי שנפלתי,

02:06:06:05 02:06:00:22

ראיתי אור חזק, אבל הצלחתי לזהות את
האנשים שבאו אליי עם כידונים וחרבות,

02:06:10:23 02:06:07:02
הם שיחקו עם הכידונים ביד
ובאו אליי כדי לדקור אותי.

02:06:13:22 02:06:11:18
נהוג לומר אצלנו:
הבא להורגך השכם להורגו.

02:06:16:11 02:06:14:01
מישהו צעק לעברו: "מהיכן אתה
בא לעשות מעשה כזה"

02:06:24:24 02:06:16:15
"אם תהרוג אותי, כולנו נהרוג
זה את זה, איך אתם מתנהגים?"

02:06:29:06 02:06:25:02
כשהוא צעק ככה לעברו,
הוא הסתובב והלך.

02:06:32:14 02:06:30:08
אחרי שהוא הלך אני נשארתי
שרוע על האדמה במשך הרבה זמן.

02:06:38:15 02:06:33:00
הפרות התאספו וחזרו לביתן
ואני נשארתי שם לבד על האדמה.

02:06:42:11 02:06:39:00
הפרות ברחו לך?
- הפרות הלכו לבד, מה הפרות מבינות!

02:06:44:02 02:06:42:14
הן הלכו לביתן?
- כן, הלכו לביתן.

02:06:48:21 02:06:44:04
לאחר הרבה זמן התעוררתי
כאילו קמתי משינה,

02:07:00:12 02:06:50:04
וראיתי השמש שקעה ולא היה צל,
הייתי סחוט מזיעה והרגשתי חלש.

02:07:06:24 02:07:00:23
במשך כמה שעות שכבת שם לבדך?
- איך יכולתי לדעת אז מה השעה.

02:07:12:04 02:07:07:05
במשך כמה זמן שכבת על האדמה,
בערך 4-5 שעות?

02:07:13:07 02:07:12:08
שכבתי שם כשעתיים.

02:07:15:22 02:07:13:09
שכבת שם במשך שעתיים?
- כן, זה פרק זמן ששכבתי שם לבד.

02:07:22:09 02:07:17:13
ואז התחלתי ללכת לכיוון ביתי בעזרת
מקל תמיכה, אפילו לא אכלתי את האוכל,

02:07:26:12 02:07:23:08
והתקדמתי לאט לביתי והם דאגו שהפרות
לא חזרו לבתיהן ויצאו לחפש אותי.

02:07:33:22 02:07:26:14
כולם דאגו לי והתחילו לשאול מה
קרה לי, במקביל צעדתי לביתי בעזרת מקל.

02:07:38:18 02:07:34:15
כשראו אותי עם המקל שאלו אותי בבהלה
מה קרה, סיפרתי להם מה שקרה ושחליתי.

02:07:42:23 02:07:39:00
ואז כשהגעתי הביתה
התחלתי לסבול מהמחלה.

02:07:47:19 02:07:44:21
המחלה גרמה לי לסבול מסיוטים.

02:07:51:02 02:07:48:00
אנשים נשארו ערים
כל הלילה והשגיחו עליי.

02:07:55:14 02:07:51:05
כששאלו מה קרה לי, סיפרו להם
כל מה שקרה לי ליד הנהר.

02:08:03:14 02:07:57:00
ואז אחי הגדול נשלח למגרשת שדים
שהייתה מבקשת צדפים, שמה וויבֶּנֶש.

02:08:04:24 02:08:03:17
למחרת לפנות בוקר
אמרו לו ללכת לוויבֶּנֶש.

02:08:09:06 02:08:05:01
מגרשת השדים הייתה אישה?
- כן, היא הייתה אישה.

02:08:15:18 02:08:09:24
אחי הלך אליה השכם בבוקר
לפני השחר.

02:08:20:20 02:08:16:12
היא הייתה גרה רחוק
ואחי רץ אליה לביתה.

02:08:25:20 02:08:21:11
למרבה המזל, כשהגיע לשם
הוא מצא את האישה.

02:08:32:19 02:08:26:16
אחי אמר לה שהוא בא אליה במיוחד כי
אחיו חלה ושאינם יודעים מה לעשות,

02:08:36:09 02:08:34:01
היא הייתה שומרת צדפים
ארזים במקום בטוח.

02:08:41:13 02:08:37:18
ובנוסף לזה שמרה מגש חדש
כדי לזרוק את הדברים,

02:08:50:03 02:08:43:19
ואז היא הוציאה את שני הדברים
והתחילה לשרוק עוד ועוד.

02:08:52:22 02:08:50:05
היא הייתה שורקת?
- זאת הייתה העבודה שלה.

02:08:55:03 02:08:52:24
איך היא הייתה שורקת?
- היא הייתה שורקת סתם.

02:08:56:20 02:08:55:06
סתם ככה שורקת?
- כן.

02:09:02:20 02:08:57:10
אתה יודע לשרוק איך שהיא הייתה שורקת?
- ככה היא הייתה שורקת.

02:09:06:10 02:09:03:22

ואז היא מפילה הכול על הריצפה.

02:09:10:21 02:09:07:22
ואז היא אוספת שוב את כל הדברים
ומפילה הכל על הריצפה.

02:09:12:03 02:09:10:24
את מה היא הייתה מפילה על הריצפה?

02:09:20:03 02:09:13:10
היא מפילה את הצדפים, אבן אדומה
ועוד כל מיני דברים נוספים.

02:09:25:19 02:09:20:05
היא מפילה את הכל?
- היא אוספת ככה ומפילה הכל ביחד.

02:09:32:04 02:09:26:03
אחרי שהפילה את הכל, היא אמרה
שאני אשרוד את הדיבוק ולא אמות ממנו.

02:09:37:23 02:09:32:07
הבן אדם שהדיבוק שלו נכנס בי
הוא אדם טוב ושלא יעשה לי כלום.

02:09:42:10 02:09:38:08
ואז שאלו אותה איך זה קרה
וממה זה נגרם לי.

02:09:49:19 02:09:43:11
היא השיבה שהם היו באצע טקס קפה
ואני דרכתי על הספל ושפכתי את הקפה.

02:09:52:06 02:09:50:07
זה מה שהיא אמרה?
- כן, היא אמרה את זה.

02:09:53:16 02:09:52:08
וזה באמת מה שהיה?
- כן.

02:09:58:17 02:09:53:18
היא אמרה שבאותו רגע אדם שגר בשכונה
אחרת הוא זה שדחף והפיל אותך.

02:10:03:21 02:09:59:10
אבל האדם שהדיבוק שלו נכנס בי
היה גר איתנו באותה השכונה.

02:10:09:03 02:10:04:00

ואז בגלל שאותם אנשים אינם
מהשכונה שלנו הם רצו לפגוע בי.

02:10:13:18 02:10:09:19
האנשים שדמיינת עם כידונים?
- כן, הם היו אורחים מאזור אחר.

02:10:19:11 02:10:15:23
לכן היא אמרה שלא יקרה לי כלום
מכיוון שאותו אדם חי איתנו בכפר.

02:10:25:07 02:10:21:11
ואז היא נתנה לי קטורת שאשאף
את העשן שלה במשך שלושה ימים.

02:10:27:21 02:10:25:16
זה חומר שמוציא עשן?
- כן.

02:10:34:15 02:10:29:15
בנוסף היא נתנה לנו צמח ואמרה
לייבש את זה, לכתוש אותו היטב,

02:10:41:10 02:10:35:21
לערבב את זה עם חמאה שלא נגעה במים
ולמרוח על כל גופי, גם על האצבעות.

02:10:44:18 02:10:41:12
אמרה להם למרוח אותי גם ברגליים,
כולל האצבעות שלי.

02:10:47:14 02:10:45:01
מה הכוונתך לחמאה שלא נגעה במים?

02:10:54:03 02:10:48:17
הכוונה היא לחמאה חדשה שהכינו
ושפכו את המים מיד,

02:11:00:19 02:10:54:17
היא אמרה לערבב את זה עם החמאה הזו
ולמרוח את כל גופי במשך שלושה ימים.

02:11:06:24 02:11:01:24
ואז את התרופה שהביאו ממנה ערבבו
ונתנו לי ואני שתיתי את זה.

02:11:10:10 02:11:08:00
מה היה הטעם של זה?
- היה לזה טעם מריר.

02:11:13:07 02:11:10:13

זה היה מריר?
- כן, זה היה מאוד מריר.

02:11:18:02 02:11:14:22

לאחר מכן הכינו חמאה
ושפכו את המים מיד.

02:11:24:23 02:11:19:05

במקביל ייבשו את העלים וטחנו אותם
ואז ערבבו את זה עם החמאה.

02:11:33:14 02:11:25:23

ואז מרחו אותי בכל גופי
בלי לפספס שום חלק בגופי.

02:11:38:05 02:11:33:17

מרחו אותי בכל הגוף כולל הרגליים
והאצבעות שלי ברגליים.

02:11:39:23 02:11:38:07

מרחו אותך בכל גופך!
- כן, מרחו אותי בכל גופי.

02:11:45:08 02:11:41:18

ואז ביום השלישי קמתי
מהמיטה ונהייתי בריא.

02:11:47:21 02:11:45:09

נהיית בריא מאז?
- כן, ואני חי עד היום!

02:11:53:24 02:11:53:08

זה מפליא!

02:11:58:10 02:11:54:02

לכן היא אמרה שאם היה דוחף אותי אדם
זר ולא מישהו שגדל איתנו בכפר,

02:12:01:24 02:11:58:12

לא הייתי ניצל,
הייתי מת מזה מהר.

02:12:06:22 02:12:02:13

היא באמת ראתה את מה שקרה לך
בזמן שהיא עשתה טקס קפה?

02:12:10:05 02:12:06:24

כן, היא אמרה ששפכתי להם את הקפה
והפלתי לה את הכלים של הקפה.

02:12:15:16 02:12:10:07
למעשה אני לא הרגשתי שהפלתי את הקפה,
לא ידעתי היכן הרוחות שלהם התמקמו.

02:12:17:21 02:12:15:18
גם אם הרוחות שלהם ישבו לידך,
אתה לא רואה שהם לידך.

02:12:23:10 02:12:18:02
הם אלו שהכינו את הקפה ולא אני.
הרוחות שלהם הם אלו שהכינו את הקפה.

02:12:27:18 02:12:23:13
מה היה שמה של מסירת הדיבוק?
- קראו לה וויבֶּנֶשׁ.

02:12:30:02 02:12:27:20
וויבֶּנֶשׁ הייתה מוכרת בכפר?
- כן, היא הייתה מוכרת.

02:12:31:20 02:12:30:04
העבודה שלה היה לגרש דיבוקים?
- כן.

02:12:37:24 02:12:34:08
כשמישהו חלה בדיבוק, הוא היה ניצל
כשהיא הייתה מדברת.

02:12:45:10 02:12:38:21
אם היא שותקת לאחר שבחנה את מצבו,
הבן אדם לא היה ניצל, הוא היה מת.

02:12:47:23 02:12:46:09
אם היא שותקת?
- כן, היא לא הייתה נותנת תרופה.

02:12:49:17 02:12:48:02
כלומר אם היא לא דיברה?
- כן.

02:12:57:24 02:12:52:01
כמו וויבֶּנֶשׁ שהייתה מסירת הדיבוק,
היו גם מגידי עתידות שהכינו תרופות.

02:13:00:21 02:12:58:01
אנשים כמו וויבֶּנֶשׁ נקראים
מסירי דיבוק.

02:13:03:07 02:13:00:23

האם היו הבדלים ביניהם?
- כן, יש הבדל ביניהם.

02:13:05:09 02:13:03:09
יש הבדל בין שלושת התפקידים?
- כן, יש הבדל ביניהם.

02:13:09:23 02:13:05:15
השפה של מסירי הדיבוק הייתה שונה
מהשפה שלנו וגם שונים במראה הפנים.

02:13:11:19 02:13:10:11
באמת?
- כן, באמת.

02:13:14:19 02:13:12:00
איך וויבַנַש היית נראית?
- היא הייתה בהירת עור,

02:13:20:15 02:13:14:21
מסירי הדיבוק היו בהירי עור,
אבל הם לא היו מדברים ברור

02:13:24:09 02:13:20:19
הם לא תקשרו איתנו,
הייתה להם שפה משלהם.

02:13:26:20 02:13:24:22
הם לא היו מדברים אמהרית?
- לא, הם לא דוברים אמהרית.

02:13:28:17 02:13:26:24
הם לא יודעים אמהרית?
- הם לא יודעים.

02:13:31:19 02:13:28:24
הייתה להם שפה משלהם,
הם תקשרו רק ביניהם.

02:13:36:13 02:13:31:20
אז איך הייתה מבין את דבריהם?
- היו אנשים שדיברו את שפתם ותרגמו.

02:13:40:10 02:13:36:24
הם דיברו את השפה של מסירי הדיבוק?
- כן, היא הביאה את האנשים האלו.

02:13:44:22 02:13:41:10
ואותם אנשים היו מתרגמים לכם?
- כן, הם היו מתרגמים לנו.

02:13:50:20 02:13:44:24
הם היו מסבירים לנו את מה שהיא
אומרת, וגם היא דיברה קצת אמהרית.

02:13:57:00 02:13:51:23
לפעמים היא הייתה
מדברת איתנו בעצמה.

02:14:02:05 02:13:57:03
מה עם מגידי העתידות?
- הסברתי לך קודם שהם עובדים עם ספר.

02:14:06:06 02:14:02:07
הם פתרו בעיות בעזרת הספר,
הם לא נותנים תרופות סתם ככה.

02:14:07:21 02:14:06:20
אבל הם יודעים לדבר אמהרית?

02:14:16:07 02:14:08:00
הם פותחים את הספר ומעיינים בו,
סופרים את הכוכבים ועושים השוואה.

02:14:22:19 02:14:16:22
אם הם מוצאים התאמה בין הכוכבים,
הם נותנים לך את התרופות.

02:14:26:15 02:14:23:18
אם לא הייתה התאמה אליהם
הם לא היו נותנים לך את התרופות.

02:14:29:22 02:14:26:17
אבל השפה שלהם הייתה אמהרית?
- כן, הם דיברו אמהרית.

02:14:34:18 02:14:30:03
גם הספר שלהם כתוב באמהרית?
- כן, הספר כתוב באמהרית.

02:14:36:17 02:14:34:20
סיפרת לי גם על אנשים רגילים
שיודעים להכין תרופות,

02:14:42:15 02:14:36:19
ומי שנותן את התרופה זה האיש
שמגיד העתידות שלח אותך אליו.

02:14:46:11 02:14:43:16
מגיד העתידות היה אומר לך, שאין לך

התאמה אליו ושולח אותך למישהו אחר.

02:14:52:13 02:14:47:21

ואז את הולכת למגיד עתידות אחר
ואומרת לו שנשלחת בגלל התאמתך אליו,

02:15:00:18 02:14:52:15

ומבקשת ממנו שיבדוק לך בספר, ואז
הוא בודק ומאשר לך שיש התאמה אליו,

02:15:04:02 02:15:01:04

ואז הוא נותן לך כל מיני דברים.

02:15:06:21 02:15:04:08

אבל סתם כך...
- הוא היה נותן קמע,

02:15:10:17 02:15:07:13

וגם תרופות מסורתיות ששותים
או מורחים אותן וקטורת,

02:15:17:05 02:15:11:09

לפי הנחיותיו צריך לשתות ולמרוח
את התרופות שהוא נתן לך.

02:15:20:11 02:15:18:03

ואת הקמע קושרים בכל הגוף,
מלבד זה לא היה משהו אחר.

02:15:23:19 02:15:20:14

זה מה שמגידי העתידות היו עושים,
זו הייתה העבודה שלהם.

02:15:27:05 02:15:24:15

אם התרופות היו עוזרות
לחולה, מצבו היה משתפר.

02:15:34:15 02:15:27:07

אם הוא לא עשה בכוונה כדי שהחולה
ימות בגלל ריב ביניהם הוא היה נרפא.

02:15:38:23 02:15:35:06

מי היה עושה את זה בכוונה?
- מגיד העתידות, אם היה סכסוך ביניהם.

02:15:42:05 02:15:39:13

הוא יכול להרוג את החולה?
- כן, הוא יכול להרוג אותו.

02:15:45:11 02:15:42:10

איך הוא היה הורג אותו?
- אינני יודע מה הוא היה עושה.

02:15:49:22 02:15:45:13
אינני יודע מה הוא היה עושה בדיוק,
יכול להיות במה שהוא כתב או נתן לו.

02:15:53:15 02:15:50:00
הוא יכל להרוג את החולה עם התרופות
שנתן לו או במה שהוא כתב בקמע?

02:15:59:02 02:15:54:06
הוא יכל לעשות את זה דרך הוראות
השימוש בתרופות שהוא נתן לחולה.

02:16:02:15 02:15:59:17
הוא היה אומר לו להוסיף משהו לתרופה
והחולה עושה מה שהוא אמר לו.

02:16:05:06 02:16:03:12
אם הם היו מסוכסכים, מגיד העתידות
היה הורג את החולה בצורה הזאת.

02:16:11:12 02:16:06:24
כלומר הם יכלו לעשות גם מעשים רעים?
- כן, יכלו לעשות מעשים רעים ואסורים.

02:16:13:00 02:16:11:14
יכלו לעשות עם זה מעשים רעים?
- כן.

02:16:15:08 02:16:13:16
היו עושים גם מעשים טובים?
- כן.

02:16:18:17 02:16:16:23
לרוב הם היו עושים
כך מעשים רעים!

02:16:20:17 02:16:18:19
באמת?
- באמת.

02:16:24:19 02:16:20:19
לרוב אנשים שהיו מסוכסכים ביניהם
היו עושים את זה אחד לשני,

02:16:27:21 02:16:25:00
גם אם מגיד העתידות לא יזם את המעשה
בעצמו, אנשים מסוכסכים פונים אליו,

02:16:33:01 02:16:28:01
משלמים לו הרבה כסף ומבקשים ממנו
שיעשה דבר רע לאדם שהסתכסכו איתו.

02:16:36:21 02:16:34:21
אותו אדם היה מת כתוצאה מזה?
- כן, הוא היה מת.

02:16:39:04 02:16:36:24
או שהוא נהיה חולה
ושוכב במיטתו זמן רב.

02:16:43:22 02:16:39:13
חשבתי שלרוב הם היו מרפאים אנשים.
- את מי שהם רצו לרפא הם היו מרפאים.

02:16:47:21 02:16:44:22
ומה עם האנשים שהם רצו להרוג?
- את מי שהם רצו להרוג,

02:16:51:14 02:16:48:00
היה גוסס במיטתו הרבה זמן,
ואז הוא מת.

02:17:00:08 02:16:56:14
אנשים אחרים היו משלמים הרבה כסף
למגיד עתידות ועושים מעשים כאלו.

02:17:06:03 02:17:00:21
למשל אם את מסוכסכת עם אדם מסויים,
אותו אדם היה פונה למגיד העתידות

02:17:15:19 02:17:07:08
ומבקש ממנו שיעשה לך דבר רע, בעבור
זה הוא היה מציע לו כסף, שור או פרה.

02:17:20:10 02:17:15:24
אז הוא היה מסכים ועושה את בקשתו?
- כן, הוא היה ממלא את בקשתו.

02:17:24:12 02:17:21:10
ואז האדם שהסתכסך איתו נהיה חולה!

02:17:27:09 02:17:25:10
אם המצב היה ככה,
איך ניתן לסמוך על אנשים?

02:17:32:01 02:17:28:11
מה זאת אומרת להאמין באנשים,

סומכים עליהם בלית ברירה.

02:17:36:00 02:17:32:04
אם היית מסתכסך עם מישהו והוא היה פונה למגיד העתידות שיזיק לך?

02:17:40:17 02:17:36:03
במקרה כזה צריך לקוות שאלוהים יציל אותך,

02:17:44:16 02:17:40:19
לא כל האנשים היו עושים מעשים כאלו, רק בודדים היו עושים את זה.

02:17:49:14 02:17:46:13
לא כל המשפחות היו עושים מעשים רעים כאלו.

02:17:56:05 02:17:50:14
אבל היו אנשים שהיו משלמים כסף וגרמו לאנשים אחרים לחלות ולגסוס.

02:18:01:12 02:17:57:18
כמו כן שבט העבדים היו יודעים להכין תרופות כאלו שיכלו להרוג אנשים.

02:18:05:15 02:18:03:16
מה שהם היו עושים זה...

02:18:07:23 02:18:06:00
לשבט העבדים היו תרופות משלהם? - כן, היו להם משלהם.

02:18:15:16 02:18:08:01
היה להם שורש מסויים, הם היו כותשים את השורש וזורקים אותו לתוך הנהר,

02:18:25:09 02:18:18:16
ואז בבוקר הם היו מוצאים את השורש מהנהר וסוחטים אותו שוב ושוב.

02:18:30:06 02:18:25:11
הבן אדם המקולל יושב בביתו, סובל מכאבים ונהיה חולה.

02:18:34:16 02:18:30:09
החולה צורח מכאביו ואז הם עוזבים אותו.

02:18:40:05 02:18:35:12

ואז הם שוב זורקים
את השורש לנהר.

02:18:43:12 02:18:41:08
אותו שורש היה מתנפח
כשהמים נוגעים בו.

02:18:50:16 02:18:45:01
ואז כששואלים לשלומו של החולה,
הוא היה משיב להם שמצבו טוב.

02:18:54:16 02:18:51:08
מצבו של החולה מתייצב ליומיים-שלושה
ואז הם שוב סוחטים את השורש,

02:18:56:12 02:18:54:17
ואז החולה מתחיל לצרוח מכאבים!

02:19:02:19 02:18:58:09
הם היו מתעללים ככה בחולה,
אם אלוהים לא רצה להמית את החולה,

02:19:07:21 02:19:03:23
הם היו מחזירים את השורש לנהר
ומשאירים אותו שם.

02:19:13:00 02:19:09:18
כשהיו משרים את השורש במים
השורש היה מתנפח,

02:19:15:05 02:19:13:04
ואז החולה היה מבריא.

02:19:19:04 02:19:15:23
הם היו לוקחים את השורש
ורק שמים אותו במים?

02:19:24:01 02:19:19:06
משרים את השורשים במים ולאחר זמן מה
גם השורשים הכתושים היו מתנפחים שוב,

02:19:27:05 02:19:24:16
ברגע שהשורשים מתנפחים,
הבן אדם החולה היה מבריא.

02:19:32:00 02:19:27:16
אבל אם מסובבים ותולשים
את השורש, החולה היה מת במקום.

02:19:33:14 02:19:32:05

החולה היה מת מזה?
- כן.

02:19:37:12 02:19:34:18
כשהם סוחטים את השורשים אצלם
החולה היה מת מזה בביתו.

02:19:40:11 02:19:37:24
שבט העבדים "גומז" היו עושים דברים
כאלו כשהם היו רבים עם אנשים אחרים.

02:19:43:18 02:19:41:04
"גומז"?
- כן, "גומז" הכוונה היא לשחורים.

02:19:45:16 02:19:43:20
מכנים אותם "גומז"?
- כן.

02:19:47:14 02:19:45:19
הם היו חיים בסביבה שלכם?
- הכוונה היא לשבט העבדים.

02:19:52:15 02:19:47:22
הם היו חיים בסביבה שלכם?
- לא, הם חיו רחוק מאיתנו.

02:19:55:17 02:19:52:18
הם חיו רחוק ממכם?
- כן, במרחק הליכה של 2-3 ימים.

02:19:58:11 02:19:55:23
זהו המרחק שהם היו מהכפר שלנו.

02:20:06:10 02:20:00:18
הם היו עושים מעשים כאלו, היו להם
הרבה סוגי שורשים והם ידועים בכך.

02:20:15:01 02:20:10:10
השאלה האחרונה שלנו היא,
בחיים שהיו לך באתיופיה,

02:20:18:05 02:20:16:00
מהו הדבר שאתה מתגעגע
אליו הכי הרבה?

02:20:24:19 02:20:19:14
הדברים שאני הכי מתגעגע אליהם הם
לחרוש את השדות ולהפיק הרבה יבול.

02:20:31:09 02:20:25:14
לשמור על הפרות, לצאת לציד,
לירות בנשק ולהרוג חיות טרף.

02:20:34:06 02:20:32:12
זה מה שהייתי אוהב לעשות!

02:20:41:09 02:20:36:18
אלו הדברים שהיינו עושים בכפר,
חוץ מזה לא היו לנו לימודים.

02:20:46:04 02:20:42:16
בקיץ היינו הולכים לציד,
ובחורף היינו חורשים את השדות.

02:20:52:07 02:20:46:24
בנוסף לזה היינו שומרים על הפרות,
חוץ מזה לא עסקנו בדברים אחרים.

02:20:54:07 02:20:52:09
אלו הדברים שהיו לנו לעשות.

02:20:58:19 02:20:54:10
כמו כן הכפר שלנו היה באזור העמק,
לא היו בתי ספר ולימודים.

02:21:04:17 02:20:58:21
היה לנו כול מה שרצינו, כול מי שרצה
לחרוש את השדות יכל לחרוש כרצונו.

02:21:09:02 02:21:05:03
היינו מחלקים את השדות בין כולם
וכל אחד קיבל את החלק שלו.

02:21:14:15 02:21:09:08
גם כשמדובר בשני חברים, הם מתחלקים
בשדות וכל אחד חורש את השדה שלו,

02:21:16:24 02:21:14:18
לכן לא היו מריבות על זה.

02:21:23:22 02:21:17:07
אבותינו היו מספרים שפעם
היה שביל הליכה באמצע היער,

02:21:28:23 02:21:25:05
באותם הימים השביל הזה שימש
למטרות מסחר בין אתיופיה לסודן.

02:21:33:07 02:21:29:16

הם היו מספרים שהיו מעמיסים סחורה
על חמורים ועל גמלים והולכים לסחור.

02:21:39:18 02:21:34:09
באותו זמן העמיסו 16 חמורים
בעפר של ירושלים.

02:21:43:05 02:21:41:10
והביאו אותם לכפר.

02:21:50:14 02:21:43:09
בנוסף הם לקחו איתם סוס שנקרא שאוור
שרכבו עליו כשהתעייפו ובאו לכפר.

02:21:53:09 02:21:51:02
איך נקרא הסוס?
- הסוס נקרא "שאוור".

02:22:00:01 02:21:54:23
באותו זמן כשהעמיסו את העפר, העיר
אדיס אבבה הייתה נקראת שאווה.

02:22:01:22 02:22:00:04
העיר נקראה שאווה.
- כן, השם של העיר היה שאווה.

02:22:07:01 02:22:02:01
הם תכננו לפזר את העפר בעיר שאווה,
ואז כששאלו אנשים,

02:22:11:13 02:22:07:13
השיבו להם שהמשיכו עם העפר
למקום אחר, כך הסיפור מסופר.

02:22:18:11 02:22:12:17
ואז אמרו להם שהם המשיכו עם העפר
לעיר גוג'אם, והם הלכו לעיר גוג'אם.

02:22:23:22 02:22:19:09
ואז הגיעו לעיר גוג'אם ושאלו
אנשים היכן פיזרו את העפר.

02:22:26:13 02:22:24:13
השיבו להם שהם המשיכו ללכת
עם העפר למקום אחר.

02:22:33:23 02:22:26:14
ואז הם אמרו לעצמם שהלכו לפזר את
העפר בעיר גונדר, והמשיכו ללכת לשם.

02:22:37:04 02:22:34:03
איפה העמיסו את העפר?
- פה בירושלים.

02:22:43:06 02:22:37:08
הם העמיסו את העפר על סוס?
- על פרד, אז קראו לזה אגסס.

02:22:45:20 02:22:43:12
מה זה אגסס?
- זה פרד.

02:22:47:00 02:22:46:00
פרד?
- כן.

02:22:49:15 02:22:47:03
רצו להביא את העפר לאתיופיה עם פרד?
- כן.

02:22:54:15 02:22:50:10
ואז הם הגיעו לעיר גונדר,
וכששאלו את האנשים שם,

02:22:59:05 02:22:56:00
השיבו להם שהם עברו את העיר גונדר
והמשיכו עם העפר למקום אחר.

02:23:05:15 02:23:02:10
הם תהו כיצד הם עברו את כל
הערים הגדולות האלו עם העפר.

02:23:09:15 02:23:05:18
והאם יכול להיות שהם לקחו
את העפר לסודן.

02:23:15:21 02:23:10:18
האיש שהביא את העפר המשיך ללכת
בירידה וישן בכפר שנקרא "סוקא".

02:23:19:23 02:23:15:22
ואז למחרת הוא שהה בכפר שנקרא
"שינפא" וישן שם בלילה.

02:23:28:07 02:23:21:13
ואז משם הוא המשיך בדרכו והגיע
לכפר שנקרא "שאורה".

02:23:34:02 02:23:29:16
בכפר "שאורה" היה מקום שנקרא

"אלפה" והאיש ישן שם בלילה.

02:23:40:10 02:23:35:20
כשהאיש ישן ב"אלפה", הסוס שהיה לו
שנקרא "שאור" מת במהלך הלילה.

02:23:43:13 02:23:42:06
אותו הסוס שהיה בריא
וצעד במשך היום!

02:23:50:22 02:23:46:07
בעקבות המקרה הזה עד היום קוראים
לאותו מקום שוק ה"שאורה".

02:23:53:03 02:23:51:00
שוק ה"שאורה"?
- שוק ה"שאורה".

02:23:56:10 02:23:54:01
המקום נקרא על השם הסוס
שנקרא סוס ה"שאור".

02:23:59:07 02:23:56:13
היכן השוק נמצא?
- בכפר "אלפה"

02:24:00:24 02:23:59:09
בכפר "אלפה"?
- כן, זה נמצא בכפר "אלפה".

02:24:05:00 02:24:02:09
לאחר שאותו האיש העביר את היום
בכפר "אלפה" ואז בלילה,

02:24:11:13 02:24:07:02
הוא חצה מקום שנקרא "בקלו-מנקייה"
והגיע למקום שנקרא "טנבשה".

02:24:16:00 02:24:11:17
הוא המשיך ללכת והגיע למקום שנקרא
"וּפְטָה" וישן שם בלילה.

02:24:18:20 02:24:17:02
לאותו מקום קראו "וּפְטָה".

02:24:26:13 02:24:20:20
כשהוא קם בבוקר כל 16 הפרדים שנשא
את העפר מתו שם במהלך הלילה.

02:24:37:21 02:24:30:01

ואז הוא עשה ערימה של העפר מירושלים
כמו שעושים ערימה של יבולים.

02:24:43:17 02:24:38:24
ואז אותו איש קבע שמאותו היום יקראו
למקום אַסְרַמְג'יַיָּאָה ולא וּפְטָה.

02:24:45:02 02:24:43:19
הוא קרא כך למקום והמשיך בדרכו.

02:24:48:05 02:24:45:04
כל זה התרחש בתקופת שלטונו
של אָטָה זָרָה יַעֲקֹב.

02:24:52:13 02:24:49:00
שלטונו של אָטָה...
- אָטָה זָרָה יַעֲקֹב.

02:24:56:11 02:24:52:16
השלטון אז נקרא אָטָה זָרָה יַעֲקֹב,
כל זה התרחש באותם הימים.

02:25:04:02 02:24:57:19
מאז כל התושבים באתיופיה היו באים
לסגוד לאותה ערימת עפר של ירושלים.

02:25:11:06 02:25:05:17
כל האנשים האמינו בזה, התחילו לקדש
ולייחס סגולות לעפר שהגיע מירושלים.

02:25:13:14 02:25:11:09
ואז כל האנשים עם מחלות לב
ועוד מחלות נוספות,

02:25:15:08 02:25:14:10
היו מגיעים לאותו מקום.

02:25:20:03 02:25:15:18
כולם האמינו שעפר מירושלים
הוא סגולה לרפואה.

02:25:22:15 02:25:20:14
מאז אנשים היו מגיעים לאותו מקום
ולוקחים לביתם את העפר מירושלים.

02:25:26:06 02:25:22:17
והיו נותנים את העפר למאכל
לתינוקות ולילדים שהיו חולים.

02:25:34:00 02:25:27:08

מחלות כמו כאבי ראש חזקים,
וגם כאבי בטן.

02:25:39:15 02:25:34:02
ואז מועד הסגידה בעפר הקדוש
מירושלים היה מדי חודש נובמבר,

02:25:43:09 02:25:40:09
ההורים היו מגיעים לשם
עם ילדיהם החולים,

02:25:50:22 02:25:44:00
ואז שמה מתפללים לירושלים
שתרפא את ילדיהם ממחלתם.

02:25:54:23 02:25:51:09
ואז הוריו מבקשים ומקבלים
את העפר מירושלים,

02:25:58:02 02:25:56:03
ואז נותנים לילד החולה
לשתות את העפר.

02:26:00:03 02:25:58:13
נותנים לו לשתות את העפר?
- כן, את העפר.

02:26:07:01 02:26:01:13
הילד היה שותה את העפר, ובשארית
העפר היו מורחים את גופו.

02:26:13:06 02:26:08:03
עד שהעפר נגמר הילד היה שותה את זה
וגם מורחים את העפר על כל חלקי גופו.

02:26:17:18 02:26:13:10
מורחים אותו בבטן בגב ובשאר
חלקי הגוף עד שהעפר נגמר.

02:26:19:16 02:26:17:22
ואז הילד שהיה חולה נהיה בריא!

02:26:24:03 02:26:19:18
באותם הימים כששאלו את אותו האיש
מה המשמעות של השם אֶסְרָמְג'יִיאָה,

02:26:28:17 02:26:25:02
הוא השיב שמשמעות השם אֶסְרָמְג'יִיאָה
הוא ירושלים הקטנה!